

Svajan

Katholska protyka za Hornju Łužicu

na lěto

1886.

Dziewjatkny lětnik.

F. R.

W Budyšinje.

Z nakładom towarstwa ss. Cyrilla a Methodija.

W kommissiji M. Smolerja.

Czytacz Smolerjec kniżniczyńczernje w macjiczym domje w Budyšinje.

I. Lěto 1886 je wšchědne lěto a ma 365 dnow.

II. Róčne protyčne znamjenja.

- 1) Njedželsti pišmit: c.
- 2) Žłota licžba: 6.
- 3) Epakty: XXV.
- 4) Wobwod slónca: 19.

III. Začmícá.

Začmícža slónčka a měšacžta wobkedźbowacž, njebudže w lěće 1886 w našich krajach žaneje skladnosće. Začmícžo měšacžta njebudže na žanym měsće zemje. A tež začmícžo slónčka njebudže pola nas widjeć.

IV. Štyri lětne časy.

- 1) Kalěčžo zastupi 20. měrca popoždnu w 5 hodž. Džen a nóc so runataj.
- 2) Lěčžo zastupi 21. junija popoždnu w 1 hodž. Najdlějši džen a najkrótscha nóc.
- 3) Nazyma započnje so 23. septembra rano w 10 hodž. Džen a nóc so runataj.
- 4) Žyma so započina 21. decembra wječzor w 10 hodž. Najkrótschi džen a najdlějšcha nóc.

V. Kwatembyr abo suche dny.

- 1) We počće: 17., 19. a 20. měrca.
- 2) Wo swjatkach: 16., 18. a 19. junija.
- 3) Nazymu: 15., 17. a 18. septembra.
- 4) W advencje: 15., 17. a 18. decembra.

VI. Njebjeske znamjenja zwěrjatnika.

 boran,	 law,	 tělnik,
 byt,	 knježna,	 kozoróžt,
 dwójnikaj,	 waha,	 wódnny muž,
 rať,	 schorpion,	 ryhje.

VII. Póstne dny.

1) Połny póst (*): za džen jedynkróčne dospołne nasyčzenjo z wostajenjom mjasnych jědžow.

Połny póst je: popjelnu srjedu, wšitke pjatki 40dnowšoho posta, srjedu a pjatk suchich dnow, poslednje 3 dny martrownoho tydženja a patoržicu.

2) Wšchědny póst (†): same wostajenjo mjasnych jědžow.

Wšchědny póst je na wšitkich wšchědnych pjatkach cyłoho lěta.

3) Wolóženy póst (*): za džen jedynkróčne dospołne nasyčzenjo z dowolnosću mjasnych jědžow.

Wolóženy póst je: wšchě džekawe dny 40dnowšoho posta, hdnyž połny póst (hl. pod 1) njeje, sobotu

suchich dnow, wigilije pschod swjatkami, s. Pětrom a Pawołom, donjebjeswacžom s. Marije a wšchitkimi Swjatyimi.

Ž cyła ma so katholicke křesćezan w nastupanju posta toho dđerjeć, ichož kóžde lěto biskop w swojim pastyrškim ličće (njedželu quinquagesima) postaja.

VIII. Wukład někotrych přikrótsenjow.

1) Pola „sthadženja a khowanja“ měšacžta namakaj: pschi pschibjeracym měšacžku kř. r., to rěka: khowanjo rano (tehdom měšacžt wodno sthadža, swěćži w nocy a khowa so po połnocy); wokoło połnoho měšacžta steji pschecy: kř. w., to je: sthadženjo wječzor (měšacžt do połnocy sthadža a swěćži pschecy cyłu nóc); pschi wotebjeracym měšacžku steji: kř. r., to je: sthadženjo rano (měšacžt haće po połnocy, na ranjo, sthadža); na młody měšacžt namakaj pak pschecy: kř. w., to rěka: khowanjo wječzor (měšacžt do połnocy so khowa a potom nje-swěćži za cyłu nóc); h. je hodžina, m. minuta.

2) Pola „hermanfom“ rěka znamješćko * stónny, znamješćko † pak klamatšći a stónny hermant. Šdžež nicžo njeje stajene, tam je jenož klamatšći hermant.

3) We protyčy Swjatyč rěka: bž. bamž, b. biskop, wčž. cyrkwinšći wučer, m. martrať abo martračka, k. kejzor abo kejzorka, kr. kral abo kralowna, w. wuznawat, knjž. knježna, wd. wudowa.

Dalsche pschikrótschenja so lohcy zrozemja.

IX. Wukład swjedžeńskeje protyki.

Swjedženje z tołstym káčonškim pišmom czisćezane su pschikazane swjate dny.

Swjedženje z tołstym němškim pišmom czisćezane su „make swjate dny“.

Swjedženje ze wšchědnym ale schěrschim pišmom czisćezane su cyrkwinške swjate dny.

X. Jutrowna tabella.

Lěto.	Popjelna srjeda.	Jutry.	Swjatti.	1. njedžela adventa.
1886	10. měrca	25. hapr.	13. junija	28. nov.
1887	23. febr.	10. hapr.	29. meje	27. nov.
1888	15. febr.	1. hapr.	20. meje	2. dec.
1889	6. měrca	21. hapr.	9. junija	1. dec.
1890	19. febr.	6. hapr.	25. meje	30. nov.
1891	11. febr.	29. měrca	17. meje	29. nov.
1892	2. měrca	17. hapr.	5. junija	27. nov.
1893	15. febr.	2. hapr.	21. meje	3. dec.
1894	7. febr.	25. měrca	13. meje	2. dec.
1895	27. febr.	14. hapr.	2. junija	1. dec.
1896	19. febr.	5. hapr.	24. meje	29. nov.

1886. Januar,

wulki rōžt, ma 31 dnow.

Skłónczka

ſkhabž. h. m. khow. h. m.

Měſacžka

Měſeb. znamjo ſk. a kř. h. m.

1 Pjatt	† Wobréz. Jézusa	8	5	4	3		ſk. r.
2 Sobota	Maſariuſ, abt	8	5	4	4		5 5
Njedžela po nowym léce. Scž.: Józef jo z Jézusom do Nazarethha wróceji. Mat. 2, 19—23.							
3 Njedžela	Genowefa, knježna	8	5	4	5		6 1
4 Póndžela	Rigobert, biſkop	8	4	4	6		6 54
5 Wutora	Telezſor, bž. martr. ☉	8	4	4	7		ſk. w.
6 Srjeda	Wozj. Jéz. 3 Kral.	8	3	4	9		5 39
7 Schtwórtk	Lucian, martrač	8	3	4	10		6 38
8 Pjatt	† Bohumil; Severin	8	3	4	11		7 39
9 Sobota	Julian a Baſiliſſa	8	2	4	12		8 41
1. njedžela po ſ. 3 Kralach. Scž.: Dwanacželětny Jézus w templu. Luk. 2, 42—52.							
10 Njedžela	Marcian; Agatho, m.	8	2	4	13		9 44
11 Póndžela	Sygin, bamž martr.	8	1	4	15		10 48
12 Wutora	Arkadius; Probus	8	1	4	17		11 54
13 Srjeda	Beronika, knježna ☾	8	1	4	18		ſk. r.
14 Schtwórtk	Gilarius, biſk. wučž.	8	0	4	20		1 1
15 Pjatt	† Pawoł, 1. puſtnik	7	5	9	21		2 10
16 Sobota	Marcelluſ, bamž. m.	7	5	8	23		3 21
2. njedžela po ſ. 3 Kralach. Scž.: Jézus na kwaſu w kana. Jan. 2, 1—11.							
17 Njedžela	Mjena Jézusowoho	7	5	7	24		4 31
18 Póndžela	Stoł ſ. Pětra w Romje	7	5	6	25		5 37
19 Wutora	Kanut, kral m.	7	5	5	27		6 37
20 Srjeda	Fabian a Boſcž. ☺	7	5	5	28		ſk. w.
21 Schtwórtk	Haňža, knjž. martr.	7	5	4	30		6 28
22 Pjatt	† Vincenc a Anaſtaſiuſ	7	5	3	32		7 49
23 Sobota	Slubjenje ſ. Marije	7	5	2	34		9 8
3. njedžela po ſ. 3 Kralach. Scž.: Jézus wuſtrowi hejtmanowoho ſyna. Mat. 8, 1—13.							
24 Njedžela	Timothej, biſk. m.	7	5	1	35		10 25
25 Póndžela	Wobrocž. ſ. Pawoła	7	5	0	37		11 37
26 Wutora	Polykarp, biſk. m.	7	4	8	39		ſk. r.
27 Srjeda	Jan Khrystofom, b. ☾	7	4	7	41		12 48
28 Schtwórtk	Julian; Raymond	7	4	6	43		1 55
29 Pjatt	† Ottilija, knježna	7	4	4	44		2 58
30 Sobota	Martina, knjž. m.	7	4	3	46		3 57
4. njedžela po ſ. 3 Kralach. Scž.: Jézus ſtaji wichor na morju. Mat. 8, 23—27.							
31 Njedžela	Pětr z Kolafka, wuzn.	7	4	1	48		4 50

1. Nowe léto. — 2. Lantag = Lohntag, wuplacženjo mždž. — 7. Do-
wolenjo kwaſnych wjeſelow. — 25. Ptačži kwaſ.

Přehewaj najprijedy kóžde ſlowo a potom haſle je praj! S. Sawſchtn.

I. Hermanki.

2. Lipſt (hacž do 15.). — 8. Kólanj.* —
13. Něſhwacžidlo* a lenowy hermant. — 14.
Kamjenc.*

II. Měſačkowe přeměnenjenja.

- ☉ Měsny měſacž 5. januara dop. 8 h. 39 m.
- ☾ Přerije bérſk 13. januara pſchp. 1 h. 19 m.
- ☽ Poſtny měſacž 20. januara dop. 8 h. 40 m.
- ☾ Poſledni bérſk 27. januara rano 2 h. 26 m.

III. Wjedro po mē. přeměnenjach.

Přerije dnj januara hroža ze ſněhom a mokrym wjedrom. Takſe woſtanje mjenje bóle pſchěž cyty měſac. Wětrny poſlednich dnow hroznoſež wjedra hiſchže docžinja.

IV. Cyrkwinska protyka.

- 1. Pſchitazany ſwjaty džen z nyſchporom.
- 5. Do Božeje miſhē poſwiecženjo wody, ſele a křydy. Zapocžatk ſwjecženja domow.
- 6. Pſchitazany ſwjaty džen. Do Božeje miſhē ſo woruch a mara ſwjecži.
- 19. W Khróſcžanſkej woſadže a tež druždže tam a ſem lubjeny poſtny džen k cžełeži ſwj. martraria Boſčžana za žwarnowanjo pſchēd morom a ſtraſhnej khorocžju.
- 20. Lubjeny ſwjaty džen z nyſchporom w Khróſcžanſkej, Něbjełcžanſkej, Radwořſkej a Kulowſkej woſadže, w kłóſchtrje Marijneje Swězdže a w Kóženče. — W Khróſcžicach a Něbjełcžicach doſpoſtny wotpuſt bratſtwa ſwj. Boſčžana. — W Kulowje titularny ſwjedžen bratſtwa „ſtělſnikow“ z doſpoſtnym wotpuſtom za ſobuſtawy bratſtwa „ſtělſnikow“ a „ſkapulira“; tež ſwjedžen towařtwa „Jézusowoho džečžatſtwa“ z doſpoſtnym wotpuſtom a Božeji miſhu za motemrjete ſobuſtawy.
- 21. W Khróſcžicach we 8 h. Boža miſha za bratſtvo ſwj. Boſčžana.

V. Domjace přispomnjenja.

1886. Februar,

mały rok, ma 28 dniów.

Ślōnczka

Mĕsaczka

		Ślōnczka		Mĕsaczka	
		Śhadż. h. m.	Źhow. h. m.	Mĕs. gwanjo	Śh. a. Źh. h. m.
1 Pōndźela	Ignac, bisk. martr.	7 39	4 50		5 38
2 Wutora	Czystość. s. Marije	7 38	4 52		6 21
3 Śrjeda	Ślazij, bisk. m.	7 36	4 53		6 56
4 Śchtëwórtk	Handrij Korsynski, b. ☉	7 35	4 55		Źh. w.
5 Pjatk	† Agatha, knjż. m.	7 33	4 57		6 33
6 Sobota	Dorotheja, knjż. m.	7 31	4 59		7 35

5. njedźela po s. 3 kralach. Ścz.: Dobre śhmjo. Mat. 13, 24—30.

7 Njedźela	Romuald, wuznawać	7 29	5 1		8 39
8 Pōndźela	Jan z Matha, wuzn.	7 28	5 3		9 43
9 Wutora	Haplona, knjż. m.	7 26	5 5		10 49
10 Śrjeda	Scholastika, knjeżna	7 25	5 6		11 56
11 Śchtëwórtk	Titus, biskop	7 23	5 8		Źh. r.
12 Pjatk	† Eulalija; Erhard	7 21	5 10		1 4
13 Sobota	Franc ze Sales, wucź.	7 19	5 11		2 11

6. njedźela po s. 3 kralach. Ścz.: Żonopowe żorno. Mat. 13, 31—35.

14 Njedźela	Martrarjo Japancy	7 17	5 13		3 18
15 Pōndźela	Cyrill Alexandrijski	7 15	5 15		4 19
16 Wutora	Juliana, knjż. m.	7 13	5 17		5 14
17 Śrjeda	Anastasiusz, martrać	7 11	5 19		6 2
18 Śchtëwórtk	Simeon, bisk. martr. ☺	7 9	5 21		Źh. w.
19 Pjatk	† Gabin, mĕśchn. m.	7 8	5 22		6 38
20 Sobota	Eucharis, biskop	7 6	5 24		7 57

Njedźela Septuagesima. Ścz.: Dźelaczjerjo do winicy pōstani. Mat. 20, 1—16.

21 Njedźela	Magimian, biskop	7 4	5 26		9 15
22 Pōndźela	Stoł s. Pĕtra w Ant.	7 2	5 28		10 29
23 Wutora	Pĕtr Damian, wucźer	7 0	5 29		11 40
24 Śrjeda	Matij, japoschtol	6 58	5 31		Źh. r.
25 Śchtëwórtk	Viktorinus, martr. ☾	6 56	5 32		12 47
26 Pjatk	† Nestor, bisk. martr.	6 54	5 34		1 49
27 Sobota	Leander, biskop	6 53	5 36		2 45

Njedźela Sezagesima. Ścz.: Śhmjo na wschelaćej roli. Lut. 8, 4—15.

28 Njedźela	Roman, abt	6 51	5 37		3 34
-------------	------------	------	------	--	------

1. KralowŹe dawki. — 20. Wuzwolny dźeń Joħo Światosĕje bamża Leona XIII. (1878).

Jene jĕtjo z lubosĕje k Bohu date, dōnĭj je cħtorwĕt ħiħĕcħe ĭtyw, je jomu wuħitnisħe, dħĭli cħta cħrķej polna ĭtotoħo, kotrĕħ ħakle po śmĭercĕji so da.
S. Albertus Wulki.

Śdħĭj je cħtorwĕt ħtorny, mĕni ħuħto, zo je joho ĭwĭerĭjo psħed Bohom nĕwuwĭtne. Śdħĭj paħ wōn modlitwu a dobre ĭtutki doħonĕcħ nĕmōħe, potom joho ħtoroħĕ a ĭadanjō ħħubħħo do boħĭħ potajnoħĕħow ħladateĭ, dħĭli tħjac ĭtrowħħ.
S. Albertus Wulki.

ħoroħĕĭ je kralowna wsħĕħ ĭħĕħĕħow.

S. ħrĕħoĭ.

I. Hermanki.

1. Zuban.† — 3. Nĕstwacħidlo* a lenowŹ hermant. Żarow.† Nadeberg.* — 5. NōlanŹ.* — 8. Ķinpōrk.* Ķhorjĕc.† — 9. Ķhorjĕc. — 12. Ķhorjĕc ħorcĕrĕstĭ hermant. — 18. Ķamjenc.* — 22. Waħyn.† — 27. Budyħħin.* Miħħno.*

II. Mĕsacħowe pĕmĕnjenja.

☉ Młody mĕsacħ 4. februaŹa rano 4 ħ. 10 m.
☽ Pĕni bĕrtk 12. februaŹa rano 3 ħ. 41 m.
☺ Poħny mĕsacħ 18. februaŹa pop. 7 ħ. 10 m.
☾ Poħledni bĕrtk 25. februaŹa wĕcħor 6 ħ. 6 m.

III. Wjedro po mĕs. pĕmĕnjenju.

Śħtoħ je januar februaŹej psħepodać, to wōħħowa tutōn teħ Źwĕru ħacħ do łōnca: w pĕnĕĭej poloħej śnĕħwĕcħo, w druħej Źuche wĕtry.

IV. Cyrkwinska protyka.

2. Śwĭaty dħeń. — Do Boħeje mĭħĕ Źwĕcħenjo Źwĕcħtōw a wōħħad.
3. Ķrķwinsĭ Źwĭaty dħeń. Po Boħej mĭħi Źwĕcħenjo Źwĕcħtōw k cħĕcħi Źwĭ. Ślazĭja a ĭohno-wanjō ĭħijow.
7. We NadioŹorju mĕsacħna njedźela braħstwa ĶĕzuŹowej śmĭertnejĕ Źħstkoħcħe k wōpĕroħenju ĭbōħnejĕ śmĭercħe.
Pĭħiħp.: NadioŹkĕ braħstwo „ĶĕzuŹowej śmĭertnejĕ Źħstkoħcħe“ dħerħi ĭawnu ĭħromadnu cħrķwinsĭu pōbōħnoħĕĭ:
a) łōħdu pĭatk rano, b) łōħdu pĕnĭju nĕdħĕlu mĕjaca popoħdnju, c) łōħdu nĕdħĕlu po Źuchĭch dnach popoħdnju, d) nĕdħĕlu po wĭħĕħ dnach a pĭatu nĕdħĕlu poħta, na kotrħmajĭħ dnomaj je doħpōħny wōtpuħt.
24. Śwĭaty dħeń z pĕbōwanjom.

V. Domjace pĕspōmnjenja.

1886. Měrc,
nalětnik, ma 31 dnow.

		Skónczka		Měřaczka	
		řhadz. h. m.	řhow. h. m.	řwob. řnamio	řřh. a řř. h. m.
1 Póndzela	Albin, bif.; Nicesor	6 48	5 39		4 18
2 Wutora	Simplicius; Herakl.	6 46	5 41		4 56
3 Srjeda	Kunigunda, kejzorka	6 43	5 43		5 30
4 Schwórtř	Rafimir; Lucius	6 41	5 44		5 59
5 Pjatt	† Gerasim, puřnik ☉	6 38	5 46		řř. w.
6 Sobota	Fridolin, abt	6 36	5 48		6 31

Řjedzela Quinquagesima. Scz.: Žezus zahoji řtepořo. Luf. 18, 31—43.

7 Řjedzela	Domajř z Aquina	6 34	5 50		7 36
8 Póndzela	Jan wot Boha, wuz.	6 32	5 52		8 42
9 Wutora	Franciřka, wudowa	6 30	5 53		9 47
10 Srjeda	†* Pobjelna řjedea	6 28	5 55		10 54
11 Schwórtř	* Řozina, martrařka	6 26	5 57		řř. r.
12 Pjatt	†* Řrehóř wulři, řř.	6 24	5 59		12 2
13 Sobota	* Ğurafřija, řnjeřna ☽	6 21	6 0		1 7

1. njedzela pořta (Řnvokabit). Scz.: Žezus řpyřowany. Mat. 4, 1—11.

14 Řjedzela	Mathilda, kralowna	6 19	6 1		2 8
15 Póndzela	* Longin, řtovníř, m.	6 17	6 2		3 5
16 Wutora	* Řeribert, bifřop	6 15	6 4		3 53
17 Srjeda	†* Řatricius, bifřop	6 13	6 6		4 35
18 Schwórtř	* Ğyrrill Źeruzalemiři	6 10	6 8		5 12
19 Pjatt	†* Řóřeř, zařtar. Řř.	6 8	6 9		5 45
20 Sobota	* Ruthorbert, bifřop ☺	6 5	6 11		řř. w.

2. njedzela pořta (Řeminiřcere). Scz.: Žezus na Źaborje přřetrasřeniřny. Mat. 17, 1—9.

21 Řjedzela	Benedikt, abt	6 3	6 13		8 3
22 Póndzela	* Oktavian, diař. m.	6 1	6 15		9 18
23 Wutora	* Biřtorin a tow.	5 59	6 17		10 29
24 Srjeda	* Ğabriel, arcjandžel	5 56	6 18		11 35
25 Schwórtř	* PŘizjewj. s. Mar.	5 54	6 20		řř. r.
26 Pjatt	†* Ğařřtal, martrař	5 52	6 22		12 35
27 Sobota	* Kupert, bifřop ☾	5 50	6 24		1 28

3. njedzela pořta (Řuli). Scz.: Žezus wuhna řřořo řuřa. Luf. 11, 24—29.

28 Řjedzela	Ğuntram, řral	5 47	6 25		2 16
29 Póndzela	* Biřtorin, martrař	5 45	6 27		2 56
30 Wutora	* Ğuirin, martrař	5 43	6 29		3 31
31 Srjeda	* Ğalbina, řnjř. m.	5 41	6 31		4 0

9. Póřtniř. (Skónczenjo řwařnyř a tořo řunjecřa wješelow.) — 20. Źa-počatř nalěcřa. Źřen a nóć řo řunataj. — 22. Řarodny řřen ř. Ğ. bamřa Źeona XIII. (1810). — 31. Řraja řenta.

Źdyř ř. Měrc řin něřdy wotřřřihu řowcu wuřřada, řřenř: „Řiejcě, řa je řcejnřřu řařnju dopřřelnřa a řenu řwoju řukňju wotědala; řřřimř podobnř!”

I. Hermanki.

1. Kulow.* Źahař.† Řinřpóř.* — 2. Řarř.* — 3. Řejřwacřřidlo* a lenowř hermant. Lubanř.* — 6. Řalawa.* — 8. Řořereř.† Řalawa. Ğanna.* Řamnow.† Źroď.† Źořřrowc. — 9. Źařř.† — 10. Řarcow.* Ğulli Ğajř.* a deřř hermant. — 11. Řamjenc.* Źarow.* — 13. Řřibule hermant a lenowř hermant. — 15. Ğiřřowicř.† Řróřř.† Ğubin.* Řřřřibuz.† Ğuborař. Ğrořřřřčřo.* — 16. Řarřřčř.† Ğrořřřřčřo. — 20. Řřřrand.* Źřřřřow.* — 22. Řožbóřř.† Ğowofalc. Ğtopřin.† Źobrolog.* Źřřřřow. — 23. Źobrolog. — 26. Ğřřřwřena Źoda. — 27. Źřřawa. Řulow.* Źubin.* — 29. Ğaliřřrow.† Źřřawa.* Řřřřwalđ.† Řulow. Ğubin. Ğlanřnow.† — 30. Řólany.* — 31. Źřřpóřř.* Źřřřřřanř (Ř. m.)* Řólany. Ğemř.†

II. Měřacřowe přēmēnjenja.

☉ Ğłody měřacř 5. měrcia wjeczóř 10 ř. 59 m.
☽ Ğřēni běřřř 13. měrcia pop. 2 ř. 12 m.
☺ Ğřōny měřacř 20. měrcia rano 5 ř. 32 m.
☾ Ğošřēbnř běřřř 27. měrcia dop. 11 ř. 39 m.

III. Wjedro pō mėř. přēmēnjenjach.

Řónē februaara řo wuwjēdri; měrcia zařřupř i ř najřřenřřim wjedrom, řuř řubi řřane řně. Ź Ğ řuřřej pořojř pař pořřa řeř řwoju řrořnu řřowu a řřeri z řrořřej řřnu.

IV. Cyrkwinska protyka.

9. Ğopóřřnřu řđali řo wřřřřř wuwřřřenjo z wotřřarjom.
10. Ğopjelna řřjedea. Ğřřřwiniř řwřřř řřen; řo Źořęe mřřē řwřęřenjo popřēla a potrusřenjo z nim. Ğřōny řōřř, ř. r. řa řřen ředřnřřčřne řošřōne nāřřřenjo z wotřřarjom mřřřřř řēđřow. Źařř řōřř je řuř z řř woznamjenřny. Źapóřřatř řřřřřřřřřřřřřřř řō řōřřa a řuřřwōneje řřowjēđę.
11. Źolóřēny řōřř, ř. r. řa řřen ředřnřřčřne řošřōne nāřřřenjo z řowolnořęřu mřřřřř řēđřow. Źařř řōřř mājā z wuwřřčřřom nřjedřel wřřē dnř 40dnowřřořo řōřřa, na řotřřřž potny řōřř nřęe, řale řoboty wo řuřřř dnāř a wigilije řřřēđ Źwřřřřřř, řřřēđ řwřęđē-njem: řwřřarjom Źēřra a Řawořa, řwř. Ğarije řonjēbřęřřwāčřa a wřřřēđ Źwřřřřřř. Źónē řōřř je řuř z * woznamjenřny.
14. Ź Źřřřřřřřřřřřřřřř řō řwōřřřř čřřřwř řēřřřē řřřřowānio.
17. a 19. Źōřř řuřřřř dnōw (řwāřemřer). Ğřōny řōřř.
19. Ğřřřwiniř řwřřř řřen.
25. Řřřřřřřřřř řwřřř řřen z nřřřřřřřř.

V. Domjace přřřpomnjenja.

1886. Hapryl, jutrownik, ma 30 dnów.

Słoneczka

Miesiączka

		Słoneczka		Miesiączka	
		śh. d. h. m.	śh. m.	śh. a h. h. m.	śh. m.
1	Schtwórtk * Hugo, biskop	5	39 6 31		4 28
2	Pjatk †* Franc z Paula, w.	5	36 6 33		4 53
3	Sobota * Richard, biskop	5	34 6 34		5 17

4. njeđzela pošta (Vátare). Scz.: Jezus nasycezi z 5 khlébami 5000 muži. Jan. 6, 1—15.

4	Njeđzela Sidor, biskop wez.	5	31 6 35		śh. w.
5	Póndzela * Vincenc Ferrerfski, w.	5	29 6 37		7 38
6	Wutora * Sixtus, bamz	5	27 6 39		8 47
7	Srjeda * Herman Józef, w.	5	25 6 41		9 55
8	Schtwórtk * Amancius, biskop	5	23 6 42		11 1
9	Pjatk †* Marija Kleofa	5	20 6 44		śh. r.
10	Sobota * Ezechiel, profeta	5	18 6 46		12 3

5. njeđzela pošta (Judita). Scz.: Jidža chcedža Jezusa kamjenjowacz. Jan. 8, 46—59.

11	Njeđzela Leo I., bamz wuczer	5	16 6 48		1 0
12	Póndzela * Julius I., bamz	5	14 6 49		1 50
13	Wutora * Hermenegild, kral m.	5	11 6 50		2 34
14	Srjeda * Tiburcius, martra	5	9 6 52		3 11
15	Schtwórtk * Basilissa a Anastasia	5	8 6 54		3 44
16	Pjatk †* 7 bolosez. s. Mar.	5	6 6 56		4 14
17	Sobota * Unicet, biskop	5	4 6 57		4 42

6. njeđzela pošta (Palmarum). Scz.: Jezusowy stawny pucz do Jeruzalema. Mat. 21, 1—9.

18	Njeđzela Bołmonczka	5	1 6 59		śh. w.
19	Póndzela * Timon; Leo IX., bž.	4	59 7 0		8 7
20	Wutora * Theotim, martra	4	57 7 2		9 17
21	Srjeda * Anselm, biskop wez.	4	55 7 4		10 21
22	Schtwórtk †* Zeleny schtwórtk	4	53 7 6		11 18
23	Pjatk †* Wulki pjatk	4	50 7 7		śh. r.
24	Sobota †* Jutrowna sobota	4	48 7 9		12 9

Jutry. Scz.: Jezus je wot smjercze stanyk. Marc. 16, 1—7.

25	Njeđzela Jutrownička	4	47 7 10		12 53
26	Póndzela Jutrown. póndz.	4	45 7 12		1 30
27	Wutora Jutrowna wutora	4	43 7 14		2 3
28	Srjeda Pawol wot kschiza, w.	4	41 7 15		2 31
29	Schtwórtk Pètr, martra	4	39 7 17		2 56
30	Pjatk † Katerny Senenska	4	37 7 19		3 20

1. Dawk za wopalenisku posladnicu. — 4. Narodny džen J. Mil. biskopa Franca (1811). — 23. Narodny džen S. Raj. krala Alberta (1828). — 30. Prèni termin dohłodobnoho dawka.

Paš swoje wuŝi! Pičetož ŝhščecz, ryczcz z cżinicž daloto różno njeŝu. S. Bernard.

I. Hermanki.

1. Wifow.* — 2. Wifow. Kólanj.* — 3. Žly Komorow.* — 4. Bistopich.* Dreždzany. Ryhbach.† Dubc.† Grabin.* Žly Komorow. — 6. Bžarnacžich.* Grabin. — 7. Njeŝwacziblo.* — 8. Kamjenc.* — 9. Lubnjow ŝwinj. hermanf. — 10. Lubnjow.* — 12. Lubij.* Połcznica.* Bžarnacžich. Miščno. Mužafow.† Kóŝtkow.* Lubnjow. Pici.† — 13. Gaŝu.† Kóŝtkow. — 14. Górow.† a plat. hermanf. Rumborf. — 15. Bhorjelc.* Beŝtow.† — 16. Kalawa ŝwinj. hermanf. — 17. Budyŝchin.† Ortrand.* Trèbulef a lenowy hermanf. Kalawa.* — 19. Kulow.† Luboraz. Ortrand. — 20. Barščez.† — 27. Šcherachow.† — 28. Radeburg.* Džèze.* Žarow.* Parcow.* — 29. Radeburg.

II. Měsačkowe přeměnjenja.

Młoby měsačk 4. hapryla pop. 3 h. 25 m.
 Prèni bèrtk 11. hapryla wječor 9 h. 39 m.
 Potny měsačk 18. hapryla pop. 3 h. 54 m.
 Posledni bèrtk 26. hapryla rano 6 h. 10 m.

III. Wjedro po mės. přeměnjenjach.

Hapryl tež lèŝa swoju naturu njezapreje, ale ma myŝe jo wjerczcz paŝ rjenje, paŝ hroznje.

IV. Cyrkwinska protyka.

10. Popoldnju jo Bože martry a ŝweczata na woltarjach z ŝjalčkowej plachtu zawèšèja.
 11. Njeđzela czerpjenja. W Radworju titularny ŝwjedžen bratŝtwa „Jezusoweje smjertneje ŝtynkoŝe“ a doŝpólny wotpuŝt.
 16. Cyrkwinski ŝwjaty džen.
 18. Do Božeje miŝe ŝweczènjø bołminy a wob-
 ŝhad. Paŝion ŝwj. Mateja.
 20. Paŝion ŝwj. Marka.
 21. Paŝion ŝwj. Lukaŝa.
 22. Cyrkwinski ŝwjaty džen. Boža martra na wulkim woltarju z bèŝej plachczicžu zawè-
 ŝèna. Tam a ŝem prenje ŝwj. wopravenje
 džèzi. Po „Gloria“ zwjazano zwonow. Po
 Božich ŝlužbach wotkrjwanjo woltarjow.
 23. Boža martra na wulkim woltarju z cžornej
 plachczicžu zawèšèna. Ceremonije. Wot-
 krjžo a cžèčènjø Jezusowoho ŝwj. kŝiža.
 Prèdowanjo. Boža miŝa z pŝchedyŝèžohno-
 wanym woporom. Paŝion ŝwj. Jana. Wob-
 ŝhad z Božim Cžèrom i Božomu rowej.
 Ryhšpor. — Tež ŝwj. Jurija.
 24. Do Božeje miŝe žohnowanjo woenja, jutrow-
 neje ŝwèch a kŝèčèntje woby. Pŝiž, „Gloria“
 wotkrjwanjo zwonow. — Wječor Bože hor-
 ŝtažo.
 25. Vidi aquam. Doŝpólny wotpuŝt. Proceŝiony
 „kŝižerjow“ w Bhròŝèicach, Kulowje, Kal-
 bicach, Njebjelczicach, Wotrowje a Radworju.
 — Tež ŝwj. Marka ŝèntika.
 26. Pŝižtanjony ŝwjaty džen.
 27. Šwjaty džen. Proceŝiony do Róžanta du.

V. Domjace přispmnjenja.

1886. Meja,

ročovník, ma 31 dnov.

Stónčžta		Měšacžta	
šhadž.	šhov.	šh. a šh.	šh. m.
h. m.	h. m.	h. m.	h. m.

1 Sobota	Filip a Jakub, jap.	4	35	7	21		3	44
----------	---------------------	---	----	---	----	--	---	----

1. njeđzela po Zutrach: Wěla njeđzela abo mlóde Zutrj (Quasimodogeniti).
 Šcž.: Jezus jo Domajšej zjewi. Jan. 20, 19—31.

2 Njeđzela	Athanasij, bisk. wež.	4	33	7	22		4	9
3 Póndžela	Namafanj. f. šchiža	4	31	7	24		4	35
4 Wutora	Monika; Florian	4	29	7	26		šh.	w.
5 Srjeda	Pius V., bamž	4	28	7	27		8	51
6 Šhtwórtk	Jan psched zač. wrot.	4	26	7	29		9	56
7 Pjatk	† Šlebije a hozdži Šhr.	4	24	7	30		10	56
8 Sobota	Zjewjenje f. Michała	4	22	7	31		11	50

2. njeđzela po Zutrach (Misericordias). Šcž.: Jezus dobrj pastyr.
 Jan. 10, 11—16.

9 Njeđzela	Grehor z Nazianz	4	20	7	32		šh.	r.
10 Póndžela	Antonius, biskop	4	19	7	34		12	35
11 Wutora	Mamert, biskop	4	17	7	36		1	13
12 Srjeda	Nerej; Pantrac, m.	4	16	7	37		1	46
13 Šhtwórtk	Servac, martrať	4	15	7	39		2	17
14 Pjatk	† Bonifac, martrať	4	14	7	40		2	45
15 Sobota	Šjidor, rólnik; Sofija	4	12	7	41		3	12

3. njeđzela po Zutrach (Subilate). Šcž.: Jezus ryczi wo šwjotim woteńdženju.
 Jan. 16, 16—22.

16 Njeđzela	Zakitarstwo f. Józefa	4	11	7	43		3	40
17 Póndžela	Baschal Bawlon, w.	4	9	7	44		4	11
18 Wutora	Benancij, martrať	4	8	7	46		šh.	w.
19 Srjeda	Pětr Celestin, bamž	4	7	7	47		9	7
20 Šhtwórtk	Bernard Senenski, w.	4	5	7	49		10	1
21 Pjatk	† Felix w. Kantal., w.	4	4	7	50		10	48
22 Sobota	Emilia; Julia, knjž.	4	2	7	52		11	29

4. njeđzela po Zutrach (Kantate). Šcž.: Jezus lubi Duča šwjatoho.
 Jan. 16, 5—14.

23 Njeđzela	Defiderij; Gotthard	4	1	7	53		šh.	r.
24 Póndžela	S. Marija pomoc. šk.	4	0	7	54		12	4
25 Wutora	Grehor VII.; Šórbán	3	59	7	55		1	34
26 Srjeda	Filip Meri, wuzn.	3	58	7	56		1	0
27 Šhtwórtk	Madlena wot Pazzis	3	57	7	57		1	25
28 Pjatk	† Sawšchtyn Kanterb.	3	56	7	59		1	48
29 Sobota	Theodosija, martr.	3	55	8	0		2	11

5. njeđzela po Zutrach (Rogate). Šcž.: Jezus napomina k modlenju.
 Jan. 16, 23—30.

30 Njeđzela	Ferdinand III., kral	3	54	8	1		2	35
31 Póndžela	Angela Merici, knjž.	3	53	8	2		3	4

1. Wašpora. — 3. Dowolenjo kwapnyš wjeselow.

I. Hermanki.

1. Bart.† Lubin.* — 3. Wóšporf.* Pócfomy.
 Kinsporf.* Šhocžebuz.† Šipf (hačž do 29. meje).
 — 5. Nješwacžidlo.* Radeberg.* — 6. Radeberg.
 — 10. Žahaň.* Brody.† — 11. Damna.* Šrafow.†
 — 12. Šifenberg p. Morizburga.† — 13. Šhocžebuz
 wóšf. hermanf. — 15. Wětošow.* Žy Komorow.*
 — 17. Rakecy. Kulow.* Žy Komorow. Wětošow.
 — 18. Jarow wólm. hermanf. — 20. Dobrolug.*
 — 21. Čžerwjena Woda. — 22. Budyščin.* —
 24. Wištopich. Wojerecy.† Zuboraz. Radmėrich.†
 — 25. Kólanj.* — 26. Pólcžnica.* Rome Město
 p. Štolpina. Kólanj. Žemř.† — 27. Běstow.† —
 28. Kalawa šwinj. hermanf. — 29. Wojerecy wólm.
 hermanf. Kalawa.* — 31. Kamjenc.† Lubij.†
 Šubin.† Kalawa.

II. Měšacžkowe přeměnjenja.

- ☉ Mlody měšacžk 4. meje dop. 4 h. 37 m.
- ☾ Přemě bėrtk 11. meje rano 3 h. 15 m.
- ☼ Polny měšacžk 18. meje w noč 2 h. 42 m.
- ☾ Posledni bėrtk 26. meje pšcip. 12 h. 31 m.

III. Wjedro po mės. přeměnjenjach.

Meja da jo čžijče do deščežila, wofoto šrcjedž-
 nyš dnov pšchinda jo hiščeže žyma a potom
 hiščeže na fóncu wjacy deščeža pšchindže.

IV. Cyrkwinska protyka.

1. Šwjaty džej z přėdowanjom. Rano w 6 h.
 wotšhad procesjona z Šhrošćic do Filipš-
 dorfa; w 5 hodž. Woža mšča.
2. W šerbškej cyrkwi w Budyščinje titularny
 šwjedžen Bobožnje Jednoty k čžejči šwjateje
 Marije, Wacžerje dobreje rady a wotpuřf.
3. Šwjaty džej.
16. Tež f. Jana z Nepomuka.
31. Wobšhad šchižownoho tydženja.

V. Domjace přispomnjenja.

1886. Julij,

pražnik, ma 31 dnov.

Słoneczka

Měsacžka

		Sład.		Kow.		Měs.	guano	Sł. a K.	
		h.	m.	h.	m.			h.	m.
1	Schtwórtk	Dokh. Bož. Čžela	3	50	8	16		fh.	w.
2	Štatt	† Domapht. s. Mar.	3	51	8	16		8	27
3	Sobota	Anatolij, biskop	3	52	8	15		9	13

3. njedžela po šwjatkach (2. po S. Trojicy). Scž.: Pšchirunanjio wo zhubjenej wowcy. Lut. 15, 1—10.

4	Njedžela	Droh. krowje Khryst.	3	53	8	15		9	53
5	Póndžela	Cyrill a Methodij, w.	3	53	8	15		10	26
6	Wutora	Dominika, knjz. martr.	3	54	8	14		10	56
7	Srjeda	Pulcherija, knježna	3	55	8	14		11	23
8	Schtwórtk	Khilian; Hilžbjeta	3	56	8	13		fh.	r.
9	Štatt	† Beronika w. Jul., knj.	3	57	8	12		12	19
10	Sobota	Kufina a 7 br.; Felic.	3	57	8	12		12	49

4. njedžela po šwjatkach (3. po S. Trojicy). Scž.: Bohaty popad rybow. Lut. 5, 1—11.

11	Njedžela	Driekius, bisk. m.	3	58	8	11		1	22
12	Póndžela	Jan Gualbert, abt	3	59	8	10		2	0
13	Wutora	Marhata, knjz. m.	4	0	8	9		2	44
14	Srjeda	Bonaventura, b. wczž.	4	2	8	8		3	33
15	Schtwórtk	Hendrich II., kral	4	3	8	7		4	27
16	Štatt	† S. Mar. na Karm.	4	4	8	6		fh.	w.
17	Sobota	Aleřij, wuznawař	4	5	8	5		8	38

5. njedžela po šwjatkach (4. po S. Trojicy). Scž.: Sprawnořez farizejow. Mat. 5, 20—24.

18	Njedžela	Kamill z Velliš, w.	4	6	8	4		9	8
19	Póndžela	Vincenc z Paula, w.	4	8	8	3		9	38
20	Wutora	Gieronym Nemilian, w.	4	9	8	2		9	57
21	Srjeda	Pragedes, knježna	4	10	8	0		10	19
22	Schtwórtk	Marija Madlena	4	12	7	59		10	43
23	Štatt	† Apollinar. b.; Liborij	4	13	7	57		11	7
24	Sobota	Khrystina, knjz. m.	4	15	7	56		11	33

6. njedžela po šwjatkach (5. po S. Trojicy). Scž.: Jězus nashči ze 7 khlébami 4000 muži. Mat. 8, 1—9.

25	Njedžela	Jakub starschi, jap.	4	16	7	55		fh.	r.
26	Póndžela	Hana, macž s. Mar.	4	17	7	54		12	4
27	Wutora	Pantaleon, lékař m.	4	18	7	53		12	41
28	Srjeda	Nazar; Viktor; Innoc.	4	20	7	51		1	25
29	Schtwórtk	Martha, knježna	4	22	7	50		2	20
30	Štatt	† Abdon a Sennen, m.	4	23	7	49		3	24
31	Sobota	Ignac z Dojola, w.	4	24	7	47		fh.	w.

22. Zapoczatk pšecžich dnov.

Změjšej na šubnym dnju tomu, kiž je tvoj a tvojich čželadnikow knjež, krate zamotwjenjo dawacz. S. Domapht z Willanova.

I. Hermanki.

1. Khocžebuz.* Žly Komorow.* Ortrand.* —
2. Guffa. Zborjele hornčžerški hermant. Dubc.† Kólanj.* Ortrand. Žly Komorow. Kalawa šwinj. hermant. — 3. Kalawa.* Lubin.* —
5. Džže.† Trěbule.† Grožiščžjo.* Kalawa. Luban.† — 6. Grožiščžjo. — 7. Měšwacžidlo.* —
8. Khocžebuz.* — 10. Kufow.* — 12. Bistopicž.* Kuchbach.† Čajnj.* Kufow. — 13. Barščžž.† —
17. Lubin.* — 19. Lubij.* Polčžnica.* — 20. Polčžnica. — 21. Radeburg.* — 24. Krafow.* — 26. Wóšport.* Nowy Gersdorf. Pšchibuz.* —
27. Jarow.* — 29. Kamjenc.*

II. Měsačkowe přeměnenjenja.

- ☉ Mlody měsačk 1. julija dop. 11 h. 1 m.
- ☽ Prěni bėrtk 8. julija pop. 2 h. 13 m.
- ☾ Polny měsačk 16. julija rano 4 h. 4 m.
- ☾ Posledni bėrtk 24. julija dop. 8 h. 16 m.
- ☉ Mlody měsačk 31. julija rano 6 h. 21 min.

III. Wjedro po mės. přeměnenjach.

Julij zapocznje z hrimotanjemi a desčžžowym čžajom; prěni bėrtk 8. julija lubi trochu rjejši čžas; z polnym měsačkom 16. julija da so z nowa do pancanja; posledni bėrtk 24. čžini zaju wjač nadžije na rjane wjedro, zo bžchu potom wěřiti nowu mokrotu pšchinjele.

IV. Cyrkwinska protyka.

1. Cyrkwinski šwjaty džej, popoldnju z wobkhadom z Božim Čželom.
2. Šwjaty džej. Proceciony do Róžanta du. Tež najwječžičžeje Wutroby Jězujoweje.
13. Lubjny šwjaty džej Měšjelcžanškeje wořady z přėdowanjom a z wobkhadom wokolo polow.
16. (18.) Šwjedžej stapulira.
22. Šwjaty džej. Kermuřcha we Ščpitalu.
25. Šwjaty džej.
26. Cyrkwinski šwjaty džej.
28. Wuzwolny džej budžičžstkořo tachanta Franca. (1875.)
30. Hano w 1/2 6 hodž. wotkhad procesiona z Khróščžic k šwjatej Čžanje, do Filipsdorfa a Rumborga. W 5 hodž. Boža miřha.
31. Hano w 1/2 6 h. wotkhad procesiona z Budžičžina do Rumborga.

V. Domjace přispomnjenja.

1886. August,

znjenc, ma 31. dnov.

Stóněžta

Měsacžta

řthadž.
h. m.řhov.
h. m.řkřibi.
řnamjořth. a řh.
h. m.

7. njeđzela po řwjatkach (6. po ř. Trojicy). řeđ.: řrofetojo we rowečich drařtach. Mat. 7, 15—21.

1 Njeđzela	Řetr w rječazach	4 25 7 45		8 24
2 Řóndzela	Alfons z Liguori, wcz.	4 26 7 43		8 56
3 Wutora	Namař. ř. řečezěpana	4 28 7 41		9 26
4 řrjeda	Dominiř, wuznawař	4 30 7 40		9 54
5 řchtwórřk	ř. Marija na řněhach	4 31 7 39		10 22
6 Řjatt	ř Překeřasn. řehřřřř. ř	4 33 7 37		10 52
7 Sobota	Řatusř, biřřop	4 35 7 35		11 25

8. njeđzela po řwjatkach (7. po ř. Trojicy). řeđ.: řjesprawny mřnicar. řuf. 16, 1—9.

8 Njeđzela	řyriafuř, řarguř, m.	4 36 7 33		řh. r.
9 Řóndzela	Řeřtan, wuznawař	4 37 7 32		12 2
10 Wutora	Řawřjenc, marřar	4 39 7 30		12 44
11 řrjeda	řusanna; řilumena	4 41 7 28		1 31
12 řchtwórřk	Řlara, řnježna	4 43 7 26		2 23
13 Řjatt	ř řipolyř; řan řerchm.	4 45 7 24		3 19
14 Sobota	* řusebiuř, měřchn. ř	4 46 7 22		řth. w.

9. njeđzela po řwjatkach (8. po ř. Trojicy). řeđ.: řežnuř plaka na řeruzalem. řuf. 19, 41—47.

15 Njeđzela	Donjeb. wzač. ř. M.	4 47 7 20		7 37
16 Řóndzela	řyacinř, měřchniř	4 49 7 18		8 2
17 Wutora	řoachim, nan ř. řar.	4 50 7 16		8 25
18 řrjeda	řgapit; řelena, ř.	4 52 7 14		8 48
19 řchtwórřk	řudwiř, biřřop	4 53 7 12		9 11
20 Řjatt	ř Bernard, wuczer	4 54 7 11		9 36
21 Sobota	ř. řranciřka w. řhant.	4 56 7 9		10 4

10. njeđzela po řwjatkach (9. po ř. Trojicy). řeđ.: řarizej a řloniř w řtemplu. řuf. 18, 9—14.

22 Njeđzela	řimořeje, marřar ř	4 58 7 7		10 37
23 Řóndzela	řilip řenicij, wuzn.	5 07 7 4		11 17
24 Wutora	řartrom, japořřřok	5 27 2		řth. r.
25 řrjeda	řudwiř, řral	5 37 0		12 6
26 řchtwórřk	řebald, wuznawař	5 46 58		1 3
27 Řjatt	ř řózeř z řalasanca, w.	5 66 56		2 10
28 Sobota	řawřřřřyn, řiřř. wcz.	5 86 54		3 26

11. njeđzela po řwjatkach (10. po ř. Trojicy). řeđ.: řežnuř wuřřrowi řřuchoněmojo. řarř. 7, 31—37.

29 Njeđzela	ř. ja ndž. řeřřon. ř	5 106 52		řh. w.
30 Řóndzela	řoza řimanřřa, řnjž.	5 116 50		7 23
31 Wutora	řaimund řonnat, w.	5 126 48		7 53

1. řrubi řermin řralowřřřch darowow. — 23. řkone řřečřřch dnov.

I. řermanki.

2. řulow ř Damna.* — 3. řeřenberg ř —
4. řjeřwaczřdlo.* řórow ř a řlat. řermanř. —
5. řhoczeřbuř.* řiřow.* — 6. řřř řomorow řwinj. řermanř. — 7. řudřřřin ř řřř řomorow.* — 8. řinřřok.* řubin.* — 10. řarř.* —
11. řem řonj. řermanř. — 12. řamjenc.* —
14. řubin.* — 16. řokzeřnica.* řhorřeř ř řra-
bin.* řahař ř Dobřolug.* řtanřnow ř —
17. řaz ř řrašin. řobřolug.* — 18. řade-
berg.* — 19. řeřřow ř — 20. řeřřwiena řoda.
řeřřow řwinj. řermanř. — 21. řólanj.* řeřř-
řow.* — 22. řumborř. — 23. řólanj. řeřř-
řow. řařřn ř — 24. řařřřřow ř řeřř ř —
27. řubinow řwinj. řermanř. řeřřeř.* — 28.
řarřečž.* řerřrand.* řubinjom.* — 30. řořřorř ř
řeřřow. řubař řerřrand. řrođ ř řubinjom.

II. řeřřakowe řreřenjenja.

- ř řreři řeřřř 6. auguřřa wječřor 10 ř. 1 m.
ř řořny mẽřacžř 14. auguřřa wječřor 7 ř. 19 m.
ř řořřeřni řeřřř 22. auguřřa wječřor 8 ř. 37 m.
ř řođy mẽřacžř 29. auguřřa řřřř. 1 ř. 49 m.

III. řwjeđro po mẽř. řreřenjenjařh.

řuguřř řřřře řeři jara řřane řwjeđro řobu;
na řoř mẽřaca řař řo řřeřenjeni; a řřeřře řo na
řořřeřř řeřř řařo ře řřřřř mẽřečřowanjom.

IV. řyřkwinska řrořřka.

2. ř řkóřřře řarijneje řweždze a w řum-
borřu řořřny wotpuřř „řorciunkula“.
7. řeřřwiniř řwjaty řeři.
10. řwjaty řeři.
14. řigilny řořř. řano w 7 řođž. wotřhad
řroceřřona z řeřřeřře do řóřřřborřa. ř 6
řođž. řoža řřřa.
15. řřřřřřny řwjaty řeři. řo řožeje řřře
řwečřeřňo řelow.
20. ř řkóřřře řar. řweždze řořřny wotpuřř.
22. ř řadworeju řořřny wotpuřř a řerřuřřřa.
ř řrunowje řořřny wotpuřř.
24. řwjaty řeři. ř řeřřeřřeřře řořřny wot-
puřř řrařřřwa ř. řožeřřana.
25. ř řudřřřřineje w řařřanřřeje řeřřwř řeřne w-
owmječřo řa řařřan řarřow.
29. řeřřwiniř řwjaty řeři. — řeřř naječřřeřřřřa
řwřroba ř. řarije.

V. řođjace řřřowňjenja.

1886. September,

požnjenc, na 30 dnov.

		Stónčžka		Měšacžka	
		šhadž.	šhow.	šh. a šh.	šh. m.
		h.	m.	h.	m.
1 Erjeda	Egidij, abt	5	13	6	46
2 Schtwórtf	Schžěpan, kral	5	15	6	43
3 Pjatk	† Serapija, knjž. m.	5	17	6	41
4 Sobota	Rozalija Palermška	5	18	6	38

12. njeđžela po swjatkach (11. po S. Trojich). Ščž.: Mikoščiny Samaritan. Luf. 10, 23—37.

5 Njeđžela	Lavrjenc Justinian	5	20	6	36
6 Póndžela	Ubin, biskop	5	22	6	33
7 Wutora	Regina, knježna	5	23	6	31
8 Erjeda	Narod s. Marije	5	25	6	29
9 Schtwórtf	Gorgon, martrač	5	26	6	27
10 Pjatk	† Mikławšch Tolentinski	5	28	6	25
11 Sobota	Protus a Synacint	5	30	6	22

13. njeđžela po swjatkach (12. po S. Trojich). Ščž.: Džejacžo wusadni. Luf. 17, 11—19.

12 Njeđžela	Mjena s. Marije	5	32	6	20
13 Póndžela	Matern, biskop	5	33	6	17
14 Wutora	Pomyšch. s. Kschiza	5	34	6	15
15 Erjeda	†* Mikodemus, m.	5	36	6	13
16 Schtwórtf	Kornel a Cyprian	5	37	6	11
17 Pjatk	†* Jacž. bluzu. s. Franca	5	39	6	9
18 Sobota	* Domasch ž Billanow.	5	41	6	7

14. njeđžela po swjatkach (13. po S. Trojich). Ščž.: Ništo njemóže dwěmaj knježomaj služič. Mat. 6, 24—33.

19 Njeđžela	7 boloscžow s. Mar.	5	42	6	5
20 Póndžela	Gustachij, martrač	5	43	6	3
21 Wutora	Matej, japoschtol	5	44	6	1
22 Erjeda	Mauric, martrač	5	46	5	58
23 Schtwórtf	Linus; Thekla, knjž.	5	48	5	56
24 Pjatk	† S. Mar. w. wuf. jat.	5	50	5	53
25 Sobota	Wiktor, martrač	5	51	5	51

15. njeđžela po swjatkach (14. po S. Trojich). Ščž.: Młodženc we Naim. Luf. 7, 11—16.

26 Njeđžela	Cyprian; Justina	5	53	5	48
27 Póndžela	Košmas a Damian	5	55	5	46
28 Wutora	Wjacław, wójw. m.	5	57	5	44
29 Erjeda	Michał, arcjandžel	5	58	5	42
30 Schtwórtf	Hieronym, měšcn. wčž.	5	59	5	40

22. Zapocžatk nazhmy. Džeń a uóe so runataj. — 30. Tšeczi termin krajneje renty. Druhi termin došhodnoho dawča.

Staršchi, wy šče japoschtolojo swojich džěczi, wasch dom je wascha S. Khrystotomus.

I. Hermanki.

1. Nješwacžidlo.* Damna* — 2. Šhocžebuz wotn. hermant. — 3. Rólanj.* — 4. Rinpórt.* Rukow.* — 6. Žitawa.* Šhocžebuz † a šarpjacy hermant. Rukow. Šchibuz.† — 8. Wolbramech.† Drežďžany (Nowe město)* Zem.† — 9. Mužakow.† — 11. Kalawa.* — 13. Biskopich.* Ramnow.† Džěže.† Kóštkow.* Kalawa. — 14. Žarow.* Kóštkow. — 15. Radeberg.* Radeburg.* — 18. Miščno.* Lubin.* — 20. Ramjenc.† Rychbach.† Lubin. Wostrowc. Lipf (hačž do 16. okt.). — 21. Bart.† — 22. Polčžnica.* — 23. Polčžnica. Šhocžebuz.* — 25. Wojerch wotn. hermant. — 27. Wojerch.† Biskopich. Nowojalc. Gubin.† Trěbule† a lenowy hermant. — 28. Grožiččžo.* — 29. Wjlecžin.† Grožiččžo.

II. Měšačkowe přeměnenja.

- ☽ Přeni bérkš 5. septembra dop. 8 h. 50 m.
- ☾ Polny měščž 13. septembra dop. 11 h. 45 m.
- ☾ Posledni bérkš 21. septembra rano 6 h. 51 m.
- ☾ Młodny měščž 27. sept. wječor 10 h. 13 m.

III. Wjedro po měs. přeměnenjach.

Wot 5. budže přeměnjate. Ž 13. zastupi jara mokre wjedro; ž 21. da so bóle do wěššta, kotryž potom jasnemu a czoplomu wjedru město wostfupi.

IV. Cyrkwinska protyka.

- 5. Rano w 1/26 wotšhad procesiona ž Kóšchtra Mar. Swěždy do Krupki. W 5 hodž. Woža miša.
- 8. Šchifazany swjaty džeń. Procesiony do Róžanta du.
- 9. W Budyščinje w tachantskej cyrkwi lětne wopomněcžo za biskopa Lofa.
- 12. Cyrkwinški swjaty džeń. Titularny swjedžer serbskeje cyrkwoje w Budyščinje a fermuša.
- 14. Cyrkwinški swjaty džeń.
- 15. a 17. Póšt fudžich dnov abo quatember (polny póšt).
- 18. Wolóženy póšt.
- 19. Cyrkwinški swjaty džeń.
- 20. Dže ž Budyščina po dopódnich kemschach procesion do Šilpsdorfa.
- 21. Swjaty džeń.
- 26. W Drežďžanach serbske předomanjó.
- 29. Swjaty džeń.

V. Domjace přispomnjenja.

1886. Oktober,

winowc, ma 31 dnow.

		Stónceža			Měsacža			
		šthadž.		thow.	Měš. čunio	šth. a th.		
		h.	m.	h.		m.	h.	m.
1	Pjatk	† Nemigius, biskop	6	05	37		7	56
2	Sobota	Otho, bisk.; Gerinus	6	25	35		8	36
16. njeđzela po šwjatkach (15. po S. Trojich). Scž.: Jezus wustrowi woduławoho. Łut. 14, 1—11.								
3	Njeđzela	Rózarij š. Marije	6	35	33		9	21
4	Póndžela	Franc z Afisi, w.	6	55	31		10	11
5	Wutora	Placid, martrač	6	75	29		11	5
6	Srjeda	Bruno, wuznawač	6	95	27		th.	r.
7	Schtwórtk	Mark, biskop	6	115	24		12	3
8	Pjatk	† Brigitta, wudowa	6	125	21		1	3
9	Sobota	Dionys, b. m.; Rufit	6	135	19		2	4
17. njeđzela po šwjatkach (16. po S. Trojich). Scž.: Rajwjetiča kazuja we zakonju. Mat. 22, 34—46.								
10	Njeđzela	Franc Borgiaš, w.	6	155	17		3	6
11	Póndžela	Gereon, martrač	6	175	15		4	9
12	Wutora	Magimilian, biskop	6	195	13		5	13
13	Srjeda	Eduard, kral	6	205	11		šth.	w.
14	Schtwórtk	Kallist, bamž	6	225	9		6	11
15	Pjatk	† Theresija, knježna	6	245	7		6	41
16	Sobota	Šawol, abt	6	265	5		7	15
18. njeđzela po šwjatkach (17. po S. Trojich). Scž.: Jezus wustrowi mičzinowho. Mat. 9, 1—8.								
17	Njeđzela	Jadwiga, wudowa	6	285	2		7	55
18	Póndžela	Lufasch, seženik	6	294	59		8	45
19	Wutora	Pětr z Alantara, w.	6	304	57		9	42
20	Srjeda	Jan z Kant.; Wend.	6	324	56		10	47
21	Schtwórtk	Wóršča, knjž. m.	6	344	54		11	58
22	Pjatk	† Sever; Rordula	6	364	52		šth.	r.
23	Sobota	Severin; Š. Kapist.	6	374	50		1	14
19. njeđzela po šwjatkach (18. po S. Trojich). Scž.: Kwašna hoščina trala. Mat. 22, 1—14.								
24	Njeđzela	Rafael, arcjandžel	6	394	48		2	33
25	Póndžela	Šhrysanth; M. Mat.	6	414	46		3	51
26	Wutora	Evarist, bamž	6	434	44		5	11
27	Srjeda	Florenc, martrač	6	454	42		th.	w.
28	Schtwórtk	Šhman a Judas, j.	6	464	41		5	49
29	Pjatk	† Eusebija, knježna	6	484	39		6	27
30	Sobota	* Theodorit, měšćnik	6	494	37		7	11
20. njeđzela po šwjatkach (19. po S. Trojich). Scž.: Jezus wustrowi kralowštoho šhna. Jan. 4, 46—53.								
31	Njeđzela	Wolfgang, biskop	6	514	35		7	59

1. Dawk za wotpalenišku polkadnicu. — 29. Nastupny džěn Š. Majestostje krala Alberta na trón (1873). — 31. We Wortkcach a někotrych šwjatnych wšach fermuša.

I. Hermanki.

2. Lubin.* — 4. Šučžina.† Rašecy. Šchěrachow.† Šródk.* Dubc.† Luboraž. Grabin.* Šajhn.† — 5. Jarow wolm. hermanf. Grabin. — 6. Nješwacžidlo* a lenowy hermanf. Grabin wolm. hermanf. — 7. Kamjenc.* Šhocžebuz.* — 11. Kulow.† Lubij.† Bistopicy.* Kóštfow.* Šybaln.† Štantnow.† — 12. Barščęž.† Kóštfow. — 13. Šth Komorow.* — 15. Čžerwjena Woda. — 17. Nješwacžidlo dest., lucžw. a šmol. hermanf. — 18. Wóšpork.* Šalschrow.* Kinspórk.* Žahan.† Radmėrich.† — 19. Kinspórk. — 20. Šórow.† a plat. hermanf. — 21. Wifow.* — 22. Wifow. — 23. Wětošchow.* — 25. Ryčwałd.† Brody.† Pici.† Wětošchow. Šjarnacžicy.† Džęžđany. — 27. Radeberg.* — 28. Šhocžebuz.* Drtrand.* Belfow.† Radeberg. — 29. Drtrand. — 30. Rólanj.*

II. Měsačkowe přeměnjenja.

☾ Přėni bėrtk 4. oktobra wječor 11 h. 28 m.
☽ Połny mėsač 13. oktobra rano 4 h. 19 m.
☾ Pošledni bėrtk 20. oktobra pop. 3 h. 36 m.
☽ Młody mėsač 27. oktobra dop. 8 h. 10 m.

III. Wjedro po mėš. přeměnjenjach.

Oktober wobšhowa rjane dny, kaž je wot šwjatoho přjedownika pchewzał hač do połnoho mėsačca, hdžęž trach zasy něšto pchidže. Wot 20. woitanje potom pchēmjenjate hač do tónca.

IV. Cyrkwinska protyka.

2. Šchipołdnju 1/2 hodž. wotšhad procesiona z Šhroščic do Kulowa.
3. W Radmėrju šwjedžen poshwjećenja cyrtwje a fermuša. — Přėni wotpuš w Kulowe.
4. Mjeniny biskopa Franca. — Šwjedžen kulowškeje wošady.
10. W Kulowe šwjedžen poshwjećenja cyrtwje, fermuša a druhi wotpuš.
17. We Wotrowje a w Kóšćtrje Marijnej Šwězđže fermuša.
21. Cyrtwinski šwjaty džėn.
24. W Šhroščicach šwjedžen poshwjećenja cyrtwje a fermuša.
28. Šwjaty džėn.
30. Wigilny (wolóženy) poš.

V. Domjace přispomnjenja.

1886. November,

nazymnik, ma 30 dnów.

Skłoncezka		Miejsczka	
skhadz.	thow.	Miej.	skh. a th.
h. m.	h. m.	znanjo	h. m.
6	53	4	33
6	55	4	31
6	56	4	29
6	58	4	28
7	04	4	26
7	14	4	25

21. njeźdzela po swjatkach (20. po S. Trojicy). Scz.: Njesmilny wotroczt. Mat. 18, 23—35.

7	Njeźdzela	Amarant; Wilibrord	7	3	4	23		1	56
8	Póndzela	4 frónowani martrarjo	7	5	4	22		3	0
9	Wutora	Theodor, martrač	7	6	4	20		4	4
10	Srjeda	Handrij Awellin, w.	7	8	4	19		5	10
11	Schtwórtk	Měrczin, biskop ☺	7	10	4	17		skh.	w.
12	Pjatk	† Měrczin, bamž	7	12	4	15		5	14
13	Sobota	Stau. Kofka; Didak	7	14	4	14		5	52

22. njeźdzela po swjatkach (21. po S. Trojicy). Scz.: Wo darskim pjenjezu. Mat. 22, 15—21.

14	Njeźdzela	Uwin, m.; Josafat	7	15	4	12		6	40
15	Póndzela	Herta, knjz.; Leopold	7	16	4	11		7	35
16	Wutora	Othmar; Edmunda	7	18	4	10		8	38
17	Srjeda	Hrehor Dzimwezinjet	7	20	4	8		9	48
18	Schtwórtk	Otto, abt; Eugen ☾	7	22	4	7		11	0
19	Pjatk	† Hilzbjeta, wudowa	7	23	4	6		skh.	r.
20	Sobota	Felix z Valois, w.	7	25	4	5		12	16

23. a poslednja njeźdzela po swjatkach (22. po S. Trojicy). Scz.: Zapusczenjo Jeruzalema. Mat. 24, 15—35.

21	Njeźdzela	Woprowanjo s. Marije	7	27	4	4		1	33
22	Póndzela	Cecilija, knjz. m.	7	29	4	2		2	51
23	Wutora	Klimant, bz.; Felicitas	7	30	4	1		4	7
24	Srjeda	Zan wot kshiza, w.	7	32	4	0		5	24
25	Schtwórtk	Rhatyrna, knj. m. ●	7	33	3	59		skh.	w.
26	Pjatk	† Petr Alex.; Konrad	7	34	3	58		5	0
27	Sobota	Nitafius, bisk. mart.	7	36	3	57		5	47

1. njeźdzela adventa. Scz.: Znamjenja psched sudnym dnjom. Luf. 21, 25—33.

28	Njeźdzela	Krescenc, martrač	7	37	3	57		6	39
29	Póndzela	Saturnin, bisk. m.	7	39	3	56		7	35
30	Wutora	Handrij, japoschtol	7	40	3	55		8	36

14. W Juricach kermuscha. — 27. Skłoncezenjo kwasnych wjelow.

Khrystus dyrbi pschi žentwac bycz; hdzež pat je Khrystus, tam tež je czejtnojež. S. Hrehor. Weda.

I. Hermanki.

1. Gródk.† Rólany. — 2. Bart.* Damna.* — 3. Njeswacziđio* a lenowy hermanf. Nowe Město p. Stolpina. — 4. Khoczebuž.* — 5. Rólany.* Lubujow swinj. hermanf. — 6. Budyščin.† Kutow.* Lubnjow.* Trěbule† a lenowy hermanf. — 8. Rychbach.† Gubin.† Lubnjow. Groziščejo.* — 9. Łaz.† Groziščejo. — 10. Luban.* — 11. Polcznica.* — 12. Bty Komorow swinj. hermanf. — 13. Bty Komorow.* Lubin.* Bitawa. — 15. Rózbork.† Bty Komorow. Lubin. Stolpin.† Bitawa.* — 22. Wóspork.† Kulow. Dobroług.* — 23. Dobroług. — 24. Kadeburg.* Žemč.† — 25. Kamjenc.* — 26. Kalawa swinj. hermanf. — 27. Kalawa.* — 29. Gashn.†

II. Měsačkowe přeměnenjenja.

☾ Prěni bértik 3. novembra wječor 6 h.
☺ Połny mějaczk 11. novembra wječor 8 h. 1 m.
☾ Poledni bértik 18. nov. w noc 11 h. 85 m.
● Młoby mějaczk 25. nov. wječor 8 h. 13 m.

III. Wjedro po mės. přeměnenju.

W novemburu hagle pschidže rjany čas, kotruž je lěczo stómdzil, hroznje budže jeno, schtóž wěsiki wot połdnja abo tróitoho wječora pschiczerja.

IV. Cyrkwinska protyka.

1. Pschikazany swjaty džen.
3. Cyrkwinski swjaty džen.
7. W Radworju a Kulowje dospolny wotpusk „po mornych“. — W Njebjelčicach a Bžeri (tež w někotrych wjach wokoło Budyščina) kermuscha.
11. Swjedžen Njebjelczansteje wofady.
14. W Budyščinje w tachantskej cyrkwi wopomnječo polwječjenja cyrkwie a kermuscha.
21. W Kalbicach wopomnječo swjeczenja cyrkwie a kermuscha.
23. W Budyščinje lětne wopomnječo za Jana Leisentritta, přerjajoho samostatneho tachanta.
25. Swjedžen Kalbiczansteje wofady.
27. W Budyščinje w tachantskej cyrkwi lětne wopomnječo za biskopa Wóštoho.
28. Započatk adventa a nowoho cyrkwinstoho lěta. W Dreždžanach we dwórstwej cyrkwi serbste předowanjo.
30. Swjaty džen.

V. Domjace přispomnjenja.

1886. December,

hodownik, ma 31 dnow.

		Ślōnczka		Měsaczka	
		Ńhadz. h. m.	Ńhom. h. m.	Měs. Ńmiano	ŃŃh. a Ńh. h. m.
1	Srjeda	Egidius, b.; Marian	7 42	3 55	9 37
2	Schtwórtk	Vibiana, knjz. martr.	7 44	3 55	10 39
3	Pjatk	† Franc KaverŃki, w. D	7 45	3 54	11 42
4	Sobota	Worbora, knjz. m.	7 46	3 53	Ńh. r.
2. njeđzela adventa. Seż.: Janowe poselstwo pola Jezusa. Mat. 11, 2—10.					
5	Njeđzela	Pětr Khrystolog, b.	7 48	3 53	12 45
6	Wóndzela	MikławŃsch, biskop	7 49	3 52	1 49
7	Wutora	Ambrosij, b. wcz.	7 50	3 52	2 54
8	Srjeda	Njew. podj. s. Mar.	7 51	3 52	3 59
9	Schtwórtk	Eutichian; Leofadius	7 52	3 52	5 7
10	Pjatk	† BŃchenjes. laur. dom.	7 53	3 52	6 15
11	Sobota	DamaŃ, bamż ☺	7 54	3 52	ŃŃh. w.
3. njeđzela adventa. Seż.: Janowe Ńwědeženjo wo Jezusu. Jan. 1, 19—28.					
12	Njeđzela	Epimach, m.; Maxenc	7 55	3 52	5 25
13	Wóndzela	Lucija, knjz. martr.	7 56	3 52	6 27
14	Wutora	Spiridion, biskop	7 57	3 52	7 36
15	Srjeda	† Khrystina, Ńluzown.	7 58	3 52	8 50
16	Schtwórtk	Eusebij Bercelski, b.	7 59	3 52	10 6
17	Pjatk	† Lazar, biskop	8 0	3 52	11 22
18	Sobota	* Czaf. Ń. W. na p. R. ☾	8 0	3 53	ŃŃh. r.
4. njeđzela adventa. Seż.: Jan předuje pokutu. Łuf. 3, 1—6.					
19	Njeđzela	Nemesij, martrať	8 1	3 53	12 39
20	Wóndzela	Khrystian, martrať	8 1	3 54	1 55
21	Wutora	DomaŃsch, japoschtoł	8 2	3 54	3 9
22	Srjeda	Flavian, martrať	8 3	3 55	4 21
23	Schtwórtk	Wiktoria, knjz. martr.	8 3	3 56	5 31
24	Pjatk	† Hadam a Jěva	8 4	3 56	6 38
25	Sobota	Boží dzeň nar. J.	8 5	3 57	Ńh. w.
Njeđzela po Ĥodžoch. Seż.: Simeon a Ĥana wo Jezusu ryczitaj. Łuf. 2, 33—40.					
26	Njeđzela	Šćěpan, martrať	8 5	3 57	5 22
27	Wóndzela	Jan, japoschtoł	8 5	3 58	6 20
28	Wutora	Njewin. dźěcžatka	8 5	3 59	7 21
29	Srjeda	DomaŃsch z Kanterb., b.	8 5	3 59	8 24
30	Schtwórtk	Rainer, bisk.; David	8 5	4 0	9 27
31	Pjatk	† Sylwester, bamż	8 5	4 1	10 30

21. Zapoczatk zymy. Najkrótszi dzeň z najdlějšej nocu. — 24. Pator-
žica. — 31. Schtwórtk termin krajnje renty.

To je cześć knjezowa, hdyž ma dzałownych Ńluzownych, kotřiz joho
cześćca. S. Khrystomus.

Twoje wucze njo je dobre, jeližo cžiniš, Ńhtož prajiš. S. Ignacius.

I. Hermanki.

1. Njěswacžidlo* a lenowy hermant. BŃchibuz.†
— 3. Kólanj.* — 4. BudyŃhin.* — 6. Dźěže.†
Brodj.† Nowojalc. — 8. Eisenberg p. Moriz-
burga.* — 9. Grožičežo. — 11. Wójerecy. —
13. Mužatow. Gródk.† Zuboraz. — 14. BarŃsch-
— 15. Kólanj. Bici. Kumbort. — 16. Kamjenc.*
— 18. Dřezdžany. Trěbnle hermant a lenowy Ĥ.
— 20. Kntow.†

II. Měsackowe přeměnenja.

☾ Přěni bėrtk 3. decembra pop. 3 h. 20 m.
☽ PoŃny mėsaczŃ 11. decembra dop. 10 h. 25 m.
☾ PoŃledni bėrtk 18. decembra dop. 7 h. 34 m.
☽ Młody mėsaczŃ 25. decembra dop. 10 h. 50 m.

III. Wjedro po mės. přeměnenjach.

Ĥačž do 10. wostanje pohmurjene. Potom
paŃ bŃchicžerja so zymne wětry a wichory a zmcja
kujestwo hačž na kónc lěta.

IV. Cyrkwinska protyka.

4. Cyrkwinski swjaty dzeň.
6. Cyrkwinski swjaty dzeň.
8. BŃchitazany swjaty dzeň. W Kulowje titu-
larny swjedzen „swjateje Marijnoho towar-
Ńtwa knježnow“ z doŃpólnym wotpuŃtom za
jobustawy. W BudyŃchinje w serbiskej cyrkwi
doŃpólny wotpuŃt.
16.—24. W Radworju wŃchěduje po Ĥutnjach
„Nowena“ Ĥ cześćej mačzerje Wóžeje.
15. a 17. PóŃt Ńuchich dnow abo quatember
(poŃny póŃt).
18. Wólóženj póŃt.
19. W BudyŃchinje w tachantskej cyrkwi lětno wo-
pomnjecžo za tachanta Kucžanka.
21. Swjaty dzeň.
24. Wigilny (poŃny) póŃt (patoržica).
24.—25. Wóža noc, w poŃnocy boža mŃcha.
25. BŃchitazany swjaty dzeň.
26. BŃchitazany swjaty dzeň. Požohnowanjo žitow.
27. Swjaty dzeň. Po přědowanju požohnowanjo
a wudželenjo wina swjatoho Jana.
28. Cyrkwinski swjaty dzeň.
31. Džakowna wjecžorna pobožność dla doŃonja-
noho lěta w BudyŃchinje w tachantskej cyrkwi
(w 7 hodž.) a w KhróŃčicach.

V. Domjace přispomnjenja.

Čas Božich službow w serbskej Łužicy a susodnych wosadach.

	Čas pschěstupa Božich službow		Njedźele; s. dny			Džěławe dny			
	za njedźele a swj. dny.	za džěławe dny.	w žymje.	w lěće.	popok- dnju.	w žymje.	na lěto.	w lěće.	na žymju.
Budyščin	tachantsta serbsta	1. hapryla, 1. oktobra.	5 a 9		2	6 a 9	5 a 9	5 a 9	6 a 9
Khróšćicy		1. njedź. po Zutrach, 24. augusta.	6 a 9	5 a 8	2	3/4 7	3/4 6 a 1/4 7	3/4 6 a 1/4 7	3/4 7 a 1/4 8
Njebjelčicy		po 1. meje, po 29. septembra.	9	8	1/2 2	1/2 8	7, 1/2 7	6	1/2 7, 7
Radwoj		1. meje, njedź. po 29. septbr.	9	8	2	7	6	6	6
Ralbicy		Zutry, 21. septembra.	6 a 9	5 a 8	2	1/4 8, 8	7, 1/2 7	6	1/2 7, 7
Wotrow		1. meje, 1. oktobra.	9	9	2	1/2 8	7	1/2 7	7
Špital			9	9	2	8	1/2 7	1/2 7	8
Marijna Hwězda			1/2 7 a 1/4 10		1/2 2, 1/2 3, 3		6 a 7 a 3/4 9		
Róžant		jutry, 14. septembra.	6 a 9	5 a 9	2	7	1/4 7	1/4 7	7
Hajnicy		po Zutrach, po Michale.	9	8					
Zdźeł		1. meje, po 29. septembra.	9	8	1/2 2				
Lubij			9						
Worflech			1/2 8		1/2 8		1/2 8		
Brunow			1/2 10		4		3/4 8		
Kulow		24. febr., jutry, njedź. po 4. sept., 1. njedź. nov.	5 a 8		2	6 a 1/2 6 a 1/4 8	5 a 1/2 6 a 1/4 7		
Štanfnow			8 a 1/2 8 a 1/4 10 a 9 a 10		1/2 3	8	1/2 8	7	1/2 8
Na swj. Haninej Horje pola Lobendau-a							kóždu wutoru 7		
Krupfa			1/2 7 a 1/2 10	6 a 9	1/2 3, a rěčne čas a wigilije 3	1/2 7 a 1/2 10	6 a 9	6 a 9	1/2 7 a 1/2 10
Georgswalde			7 a 1/2 9 a 10		1/2 3	7 a 8	6 a 7	6 a 7	7 a 8
Filipsdorf		1. hapryla 11. oktobra.	7 a 9		4	6 a 1/2 8	1/2 6 a 7	1/2 6 a 7	6 a 1/2 8

Přichip: Sutinje su w Budyščinje a w Křhosćicach rano w 5 hodžinach; w Kalbicach, w Kóžencze a w Krupcy w 6 hodž.; w Georgswaldže w 1/27 a w Stanknowje w 7 hodž., ale jeno wschědne dny. — W serbskej cyrkwi w Budyščinje na sřjedach a pjatkach w posće we 8 rano. — W Kalbicach na pjatkach w posće w 6 a 8 rano. — We Wotrowje na małych swjatyh dnach dopořduja we 8. — W Marijnej Swěždže na sobotach rano 6, 7 a 8. — W Kóžencze sobotu (pschez cyłe lěto z wuwzacjom adventa) we 8. — W Bžderi su kóždu přeriju njedželu měsaca, w Lubiju kóždu třecžu a w Hajnicach kóždu druhu a štwórtu njedželu měsaca Bože služby. — W Georgswaldže je kóždy 1. pjatt w měsacu, w lěcže 1/28 a w zymje w 6 wječzor pobožnosť najš. Wutroby Jezusoweje a w tydženju wschědnych duchow kóždy wječzor w 6 hodž. pobožnosť.

Mejski nyšpor

je w meji:

	na njedželach a pschitazanych swj. dnach	wschědne dny
Budyščin (serbski a němski po rjadu)	7	1/28
Křhosćicich	po mulkim nyšporje	6
Njedželčicich	1/28	sobotu: 8
Radwor	1/28	1/28
Wotrow	7	1/28
Schpital (jedyn bžen a jedyn nic)	8	8
Marijna Swězda	7	7
Kóžant	5	7
Worflecy	1/28	1/28
Bžer (jeno sřjedu a pjatt)	8	8
Kulow	8	8
Delnje Sulšchecy	8	8
Stanknow (póndželu, sřjedu a pjatt)	1/28	1/28
Krupa	7	7
Georgswalde (póndželu, sřjedu a pjatt)	1/28	1/28

Bože služby w sakskich herbskich krajach.

1) Stajne Bože služby maja: Dreždžany (dwórsta cyrkej, w přyncowym hrodže, Nowe Dreždžany, Friedrichstadt, Šóžefininy wuštaw, 2 schulstej kapali), Annaberg, Switawa, Freiberg, Subertusburg, Rhenmichy, Lipik, Mišyno, Birno, Blawno,

Radeberg, Rothschönberg, Reichenbach a Greiz (kóždu 2. njedželu), Altenburg a Wechselburg.

2) Missionste Bože služby maja: Auerbach (4 krócž), Biskopich (2 kr.), Bräunsdorf (8 kr.), Döbeln (3 kr.), Kupjel Ester (w lěcže), Frankenberg (2 kr.), Grimma (12 kr.), Großenhajn (6 kr.), Hajnichen (4 kr.), Hohenel (8 kr.), Hohnstein (8 kr.), Kolbic (2 kr.), Königstein (kóždu 1. měsacžnu njedželu), Leisnig (1 kr.), Marienberg (12 kr.), Neustadt (2 kr.), Dřchaz (2 kr.), Pilnicy (cyłe lěcžo), Riesa (2 kr.), Rochsburg (někotry krócž), Roßwein (2 kr.), Sayda (2 kr.), Schneeberg (2 kr.), Schwarzenberg (4 kr.), Sonnenstein (něšto krócž), Stollberg (4 kr.), Voigtsberg (12 kr.), Waldheim (12 kr.).

Rožhladuj so!

Runje pytam hižo započaty nastaw, w kotrymž čyčch něšto mało z nowym Krajanom do Serbow sobu prajicž dacž. Ale to je njezbožowny započatt, hospoza — po prawom njehospoza — je mi to, ščož sym w najwjetškej horcocy so počjo sprócenje nacžisnyk, něhdže zacžisla. Započattka samoho drje škoda njeje, ale škoda je, zo mi žubjeny započatt tež tutón nowy započatt każy. Albo njeje to mjerzace? Najprjedy so cžłowjek prócuje, a potom cži ludžo, kiž nicžo njerozemja, křiba jěcž a picž a na susodow a cžestnych ludži swarjecž, nic jeno to, ščož ščo ze słowom abo z pierom piknje, jara derje t. r. hčupomudrje rozšudžeja, ně!? hižo prjedy hač su cžitali, ščo čcemy a ščo mamy mysle, wo tym powjedaja, ščož z cyła nihdže njeje: wo nicžim psche nicžo a za nicžo rěcža, swarja, so wadža a z tym wsčo dobre kaža.

Haj, takle je swarženjom dyrbbju hižo započecž; zo to nicžo cyłe njebudže, je jene. Ale ščo sebi čcu, křez redaktor je porucžik, zo dyrbi Krajan lěšja přjedy hotowy bycž, zo by do kermuške hižo wušchol. Ně, mojedla, ale za to dowolam sebi cžescženym cžitarjam tež pscheradžicž, k cžomu čce so Krajan lěšja tak zahe na pucž podacž: njecha mjenujcy kermušchnoho wobjeda, mjaso z cžornej jušču, stombžicž. Toła nicžo za žto! To hinač njeje: někotři ludžo su bóle na mjaso a mjasne jědže, druzy na pschencžne. Tohodla přjedawšči „Krajenjo“ a jich redaktorjo tak na kermuške njekhwataču, jeno zo runje na hodowny wosušč a nowo-letnu swacžinu prawje dóndžechu. Haj, tutón mlody lud je njedocžakliwy a křwata do přědka, jeno zo to na swoju samšnu škodu nječini. My smy so přjedy ze suchim wosuščkom špokojili, nětk mohł so wosušč

z rózynkami mjerwiczi, a tohodla hišćeje huba kšćiwje wisa! Tak to je! hdyž su tuczi młodži ludžo z hlowny wšće rózynki zhubili, pytaja je we wosusćkach! Aw, jam: mojedla, ale hinał njeje. Tola došč wo kermusćach a wo nowym lěće. Bóh dał wšćitcy čžili a strowi woboje docžakali a tež našč jedyn zas w kraju wosusćkow a czorneje juščki pšćebnywacž moht.

Wšćem je wuraz „prěni list ke Korintskim“ znaty, ale hdyž tuczi ludžo bydlachu, to džešaty njewě. Duž hcu to rjec. Tón kraj Gričiska a to město Korint rěka. Korint pak je nam wšćem wažne, haj swjate město, pšćetoz jow je něhdy swjaty Pawoł přědował a jow běchu hnydom w najprěnišćich časach mnozy, dobri a nimo měry rozwuczeni kšćešćenjo, tak zo móžesće jim swj. Pawoł křoble dwaj wobšćernej wucženej listaj pišacž, bjez stracha a bojoscze, zo móhli jomu Korinczenjo njedorozemicz. A šćetoz tutej listaj čžita, snadnje spóznaje, zo tež tehdom ludžo bjez uniwěršitow swoju wěc rozemjachu a tak njerozomni njeběchu, kaž so to našćim ff. profesoram zda, kiž žaneje jamy a kuže na pokoj njewostaja, ale wšćudžom za koscžemi swojich — nic našćich — swojich wopiczich přjedownikow slědža, wo swjatym pišnje pak rěčža kaž slepy wo barbach. Z listow swj. Pawoła jasnje widžimy, zo njejsu sami křudzi a njewuczeni a njenadžonjeni ludžo prěni kšćešćanstwo pšćiwizali, ale zo běchu to nadobni, zemjenjo po duchu a husto tež po zamoženju, najwuczenišći a najkřmanišći mjez pohanami. To dyrbimy, to hćemy junu žawnje a sprawnije prajicz, dokelž to džešaty tak mjenowany zdželaný njewě a so we swojej hluposczi z tym hordži, zo je kšćešćanstwo jeno za lud, za ludži, kaž by rjeł, zo je sam něščto druge hačž čžłowjeł. Křiba zo je wopica abo jeje potomnik? No, to jomu rady dowolamy.

Runje wulke města pšćiwizachu najprjedy kšćešćanstwo, posledy halle wšy, tak zo bě wjesnjan a pohan skoro samne, a serbske słowo pohan nas na to dopomina, dokelž je z łacžanskoho paganus = wjesnjan = pohan nastalo.

Nětk móhli skoro za „pohan“ měščzan pišacž. Ale mnohi wjesnjan je tež džensa hišćeje sferje na pohana hačž na kšćešćana zapodobny. Wbo je snadž to kšćešćan, kiž ma radošč nad nježbožom bližšćoho a so nad joho zbožom rudži? A tajkich tež w Serbach z latarnju pytadž njetrjebajšč. Ze snadž to kšćešćan, kiž so swojeje maczerje hanbuje a so tohodla k nje-

znaje, dokelž je serbska? Šćto je to byl? Tak budža so wšćitcy prasćeč a tež mi so wěricž nječa a tola je tomu tak. A tutón muž — tak z najmjenišća powjedaja — je tež zdželaný, je na samej uniwěršice studował, tola njeprasćečje so mje šćto? Studował, haj studował; to je mi spodžiwne studowanjo, kiž tajkich młodžencow za wotrodžencow wocžehnje. Tola wostajmy jim jich zdželanoscž, wucženosč, stawu a křwalbu, hordoscž a — hluposcž, a wrócžmy so radšćo trochu do zandžennyč časow. — Našči přjedownicy drje njeběchu tak zbožowni njebjestu wucžbu wo kšćizowanym Zbóžniku z horta swj. Pawoła samoho slyšćeč, ale wón je k nim swojeju nadobneju wucžownikow ff. Cyrilla a Methodija ze Solunja (Theffaloniki) pošćal, ze Solunja, hdyž je něhdy sam přědował a kotrymž je dwaj pšćeluboznej listaj pišal. Ze samneho Solunja, hdyž swj. Pawoł wucžesće, běščtaj tež našćej swjataj japoščtołaj, šćtož je wón wucžil, staj tež wonaj wucžikoł, kaž wón do Róma džesće, tak tež wonaj do Róma džesćtaj: swjataj Pětr a Pawoł, ff. Cyrill a Methodij a romski bamž!!

Rěta 885 wumrje swj. Method, kiž ma ze swojim bratrom swj. Cyrillom wo wšćech Słowjanow a tež wo nas Serbow nic samo wulke, ně nješnjertne, njebjeste, wěcžne zaščužby. Dóniž budže Bože słowo serbski jazyl přědowacž, budže to sławne wopomnječjo swj. Methodija, dóniž budže serbske pišmo serbski lud rozwuczeč, budže to samne pišmo, kiž je wón nam pšćinjeł. Zawěrnó milijóny słowjanskich jazylow čžesčža a budža čžesćicz wopomnječjo ff. Cyrilla a Methodija. A tež w Serbach nješměł žadyn dom byčž, kiž by bjez wobrazu ff. Cyrilla a Methodija byl. Bóh dał, zo bychu wšćitcy Słowjenjo runje kaž ff. Cyrilla a Methodija jako swojeju swjateju japoščtołow, herbow a wucžomcow swj. Pawoła čžesčža, tež bórzy, ze samnym swjatym Pawołom, Cyrillom a Methodijom swjatoho Pětra a romskocho bamža čžesćžili!

So prawom mějach politiski pšćehlad pišacž, a něščtožkuli to, šćtož sym hačž dotal pišal, nihdy za politiku njezměje. Mojedla, ale po mojim zdacžu je žnutkowna, domjaca politika skoro wažnišća dyžli wšće žwontkowne politiki, t. r. wójny a — zo byčž najnowšće prajil — kolonije, n. pšć. Kamerun.

Wo Kamerunje wjele njewěm, dokelž tam hišćeje dóščol njejsym a najšćerje tež njepondu, wšćal je w Evropje tež czopko došč. Němcy hćedža so tam zaslydlicž a najšćerje tež tyčž ludži šćacž, kiž mjez nami pak

wostacj njechadža pač njesmėdža. Ale hačz tutych lenochow a złóštnikow same doščz sylne afriske slńco do pilnych a pėfnych ludži pschėschkėre, to so nam wėricz njecha.

Nimo Kameruna, kiž je nėtk nėmska kolonija (wofada), njenowasche so tež hušto Egiptowska; tola z tamnej wulkej wójnu, kotruz sym loni ze strachom wėschėzł, niczo njebė: Zėndzelczenjo su sebi jako dobri pschėkupy tutń najpłodnišči kraj w Africy wzali a derje sthowali. Duž nam niczo druhe do rukow njehlada hačz jim tu radosčz wostajicž, dokelž pač mńhli so dlėje pschėhladujo rozmjerzacž, pńjmy dale do Asije!

Rusojo su nėtk mėsto Merw wobsadžili, z wotkelž drje je hiščzje daloki ale kšetro mńžny Pucž do — Indiskeje. Indiska je nėhdže 50,000 sčtyrĩrozčinych mil wulka a ma na dwė scžė milijonow wobydlerjow, kotrymž kšlėb sam roščz, tač zo niczo za džėlo nimaja, kšiba ješčz a picž a złote pjenjezy licicž, cokol, cynt a druhe škńdke a wonjate wėcy, kiž tam rostu, našim kšamarjam stacž. Zo tutń kraj potajim wńbr njeje, do toho su Rusojo pschėšli; duž spyta ruski general Komarow z bitwicžku pomasnyč, hačz mńhł kraj Afkaništan dobyčž, dokelž tń mjez Ruskeje a Indiskeje leži: sčtńž ma Afkaništan, ma tež Indisku. Bitwu wėzo Rusojo dobychu, ale Zėndzelczenjo njechadža Afkaništan Rusam z dobrym dacž, hewaf mńhla złota hačz dotal jendželška Indiska bńrzy ruska byčž. Potom bychu Rusojo mńc nad cylej Asiju mėli. Zo so to slńcńnje stanje, je sferje mńžno hačz njemńžno. W Chinje (w Tonkinu) wojowachu Francńzojo dale, w Anamje so pschėczywo jich knjejštnu zbėhnychu.

Japanjenjo su wot ewropškich, nėmskich wyschkw nowe zarjadowanjo swojeje armeje a wot nėmskich wuczenych nomy abc z laćanskim pismom dostali, Nėmcy sami pak so swojoho pisma, kiž so jeno jim a našim Serbam lubi, džerža kač klėšć. Kak rjane rune laćanske pismiki porujo křiwym nėmskim su, mńhli Serbjo dawno wopřimnyč, kiž tola sycka, kotryž křiwe rjady syče, a pohonča, kiž runje wuhanječ njewė, přenjechač njemńža. A kak rjenje by to bylo, hdy bychmy jeno jene a to krasne laćanske pismo mėli. Wėzo podarmo tak radzimy, wšak so našim ludžom tak lubi, a pola nas tajcy ludžo do pisma najwjac rėča, kiž najmjenje do njoho rozymja. „Stare pismo“, to je wėrno, dokelž njewėšće, zo je laćanske z najmjeńša pjatnaće stow lėt starše. Hdyž su serbscy burjo

wėtu łopač a mały rėzak z mašinomaj, črńslo z ruchadlom přemjenic mńhli a nėtk lėpje a stajaišo woraja hač přjedy, mńhli so tež swojeho stareho abecejja prawje derje wostajicž.

Takle, to je nam runje strowo: najdlėje je tralo a Japanjenjo budža přez nas, přez nas, kiž srjedz kłtury sedžo so z nej mńhł rjec dusymy. Tola dale! z Asije do Ameriki!

Z Ameriki tež lėtsa ničtń k nam pschėšchń njeje, duž niczo nadrobnje njewėm, sčto tam dobre činjja, ale zo su tam mudrišči hačz my, to su wėšte wėcy. Dobroho přesidentu Clevelanda su sebi wuzwolili, kiž je rozomny a sprawny muž, byrnejž ani doktor njebył. Z tym nječ je doščz, wšchaf budža sebi bjez nas tež zaradčicž wėdžecž.

W Ewropje je wšcho pschi starym, ale nic pschi dobrym. Francńwojo su hewaf jara zdwńrlivi, ale nic napřchecžo biskopam a bamžej, liberalni w Stalskeje a w Nėmcach su jara zahorjeni za swoju samšnu swobodu, jeno nic za tu, kotruz hčedža tež druzy mėcz: swj. wńc Leo XIII. w Romje a katolikwojo w Prusach.

To sebi tola hiščzje Kafusku kšwalu, hđžž drje maja židža wjele mocy, hđžž pač mńže tež kńždy druhi sferje stowo sobu rėczecž a tež rozřiwacž. Z cyla njeby nam katolikam a Serbam niczo wadžėlo, hdy bychmy na tutu přastaru katolsku Kafusku, kiž ma tač slawnu zařđzenosčz we wńmach a w mėrnych časach, kiž je sta lėt z Turkami wojowala a doščz krewje za našču swj. wėc rozlała, mały kusł mjenje swarjeli, hačz smy to hačz dotal po cuzym recepčzė činili. Zatonje wo swjeczenju njeđzele a wo fabrickich dželaczerjach, zo ma so na pschĩstojnosčz, pńccžiwosčz, sprawnosčz a kšchescžansku lubosčž tež napřchecžo dželaczerjeje džiwacž, su w kejšorškej pschĩwzate, a pola nas? — Njeswařmny jeno na cuzych, ale wukĩmny nėščtńžkuli tež wot nič, hewaf mńhli slńcńnje sebi myslicž, zo smy runje my sřjedz swėta a zo by so zemja hnydom kńwka a padnyła, hdy by nas njebyło. Tež we starostawnej křasnej Kafuskeje je doščz dobrnych, pėfnych, wuczenych, pobožnych, rozomnych a zbožownych ludži, jeno zo so z tym tač njenaduwaja, jeno zo my wo nič niczo njewėmy, jeno zo Kafuščenjo poł tač hordži abo hłupomudri njejsu a so tač nješhwala tač my. — Biskop Rudigier w Lincu a kardinal Šchwarzenberg w Prazu, dwaj mužej, kiž swojoho runjecža pytataj, staj zemřeloj. Čzchńjo postaja biskopěj a nadobnomu wńcńzncej Sřřsikej křasny

pomník w Budzejowicach. Wo Welehradže a swjaty-
nymaj Cyrillu a Methodiju sym hižo spomník.

A što je w Serbach nomoho? Wo tych mohł
po prawym něchtó druhi pisacz, pschetož ja sym wot
Kuzicy tak zdaleny, zo tu ani Baczońskeje wěže
widžecž njeje. Z wjetšha drje je tam tež tuto lěto
wšcho jenajše woštało: rócžne a lětne časy, póstrnicy a
kermušče, małe kermuščki a wulke kołbasy, kwasy a
kšćežizna su na tute lěto zas nimo. Sto rjanych
kěrlušchow a pšni je zas wuklincžalo, što krócž su
zwony te mšchi a wotemsche was pschewodželi, mnoha
hloma je dobolała a wjele wutrowow wotpocžuje
w tej swjatej zemi našchich wótcow, hdžej jich hołk a
hara njebudži, hdžej hrěch a smjercž jim njechrozy.
Spicže w Božim měrje! Tutón měr a pokoj Boži
w žiwjenju a po smjercži je to, na čož dyrbi so našcha
cyła zwonkowna a znutškowna a najnutrnišha politika
zložowacz. Zo by so w nowym lěče wšchudžom tuta
politika wobkedžbowala, to pschějemy sebi wšchiticy. A tomu
daj Bóh zbožo!

J. L.

Dobry pastyr.

Pšched něšto lětami pschidžde do wošady njedalofo
Bariza nowy farar. Wě dołhi schwizny muž, mějesche
wojeješte zadzerženjo, wótre wócžko a wuhlocžorne wlošy.
Wě we swojim času pod Donom Karlom w Šchpaniskej
stuził a dofelž bě někotre razy ranjeny, dyrhjesche ze zmuži-
toho wójska wustupicž a lubu wótcžinu wopušćecžicž;
zastupi do čichocho wójska, kotrež wojuje za krasnišchu a
wěčnu domiznu, mjenujcy za njebjesa. Z cylej duschu
a z cylej mocu, kotraž bě khoromu čělej woštała, wopro-
wasche so swojomu nowomu powołanju.

Prěni čas drje so jomu styskašče a zrudnje zhlado-
wasche tam, hdžej leži wot Boha zohnowana, ale wot
ludži zapušćena Šchpaniska, joho krasna domizna; abo
sydasche z nahilenej hlomu, jako by poslušchal, hacž
njezaslyšchi hrivot kanonow swojoho krala Dona Karla.
Na to by sebi husto z bělymaj rukomaj blěde woblicžo
zawodžewał, wutroba so jomu horjesche, a hluboko by
zdychnył.

Hdyž pak by swjaty džen na kłětku stupił, zhubi
so wšchitka bolocž a zrudoba, wón zruna so, pozběže
hlomu a bijesche a wojoywasche z blyškami prawdy a
wěrnoscže. Wocži so jomu płomjenjeschtej, wlošy zmaho-
wachu so jomu w žiwej zahorjenoscži kaž čorne mrocžele
wokoło bětoho čzoła — a zhromadženy lud sedžesche

kaž zakuzłany, kaž bjez dycha: kóžde wócžko wisasche
z džěščowoskej podatosčju na joho hubje.

Pšchopostuharjo ducy z domu Božoho njemudrowachu,
njejudžachu — woni wěrjachu a wuhladawšchi knjeza
fararja, so z čěscžju poklonjachu.

Za krótki čas bě wón džěčjom nan, doroscženym
pschiklad, njezbožownym tróschť, slabym podpjera, khdym
dobrocžet, khorym jandžel a wšchěm pschecžel.

Płomjo hraba na wšchě strony wokoło so a zapali
wšcho, sčtož njeje kamjen abo morwa zemja. Tak tež
farar horjo so z luboscžju k Bohu a k blizšchomu, swoju
cyłu wošadu z tymle swjaty mohljom rozhori. Tajki
zbožowny wuspěch wjeselěsche a wožboži joho duschu
tak, zo zabu na swoju krasnu Šchpanisku a jeje do njebjes
sahace Sierry (hory), na jeje čiste rěki, na jeje rosmar-
inowe a oleandrowe haje a pomerancowe lěsy, na
jeje wěčnje miki stoncžko a majestofne morjo, na jeje
pětny lud, haj zo zabu tež na wójnu za prawdu a
prawo pod Karlowej khorhowju a zo nabeńdže w swojej
farje nowu wótcžinu a nowe, džakownišche bitwischčo.

Běsche spokojny, haj zbožowny — jeno něšto joho
mjerzasche.

Blizko wšy stojesche na wulkej zahrodže dwór. Tu
bydlesche wobstarny pachol, nježenjeny, kotryž bě so
dołhe lěta na wšchelach měštach po swěče wokoło čahał
a naposledku za wojaka stuził, doniž so skoncžnje tu
zahydl, zo by stary džen čičke pschecžinik.

Zrudowjena sotra jomu hospodarjesche.

Tónle pachol bě za fararja wina někotreje zakrasneje
čěžeje hodžinki. Wě drje změromny a dobrocžinny —
ale ničto njebě joho hišćeje w cyrkwi widžat, čim
njenje w spowjednym stole. Haj samo druhy swjate
wěcy zjawnje wusměšchowasche. Z toho časa, zo bě tu
nowy knjez farar pschicžahnył, bjerjesche drje so kapitan
tajkich rěči na kedžbu z čěscžownoscže pschěd duchownym,
kotohož mějesche z cylej wutrobu zańcž, swoje nahłady
wo wěrje pak njeyschēměni, runjež by knjez farar
husčičcho wot nazdala z nim wo tym rěčecž počzał. Wón
wošta twjerdy a zymny kaž kamjen. A to fararja bolešče.
Somu bě žel tuteje hewal tak luboscžiwjeje a dobreje dusche.

Hewal bě farar, kaž praju, docyła zbožowny a
džělasche kaž pilny zahrodnik, pštujo a wothladujo kóždu
jednotliwu kwětku.

Nic pak dołho.

Wola bě wěscže kruta, ale čěžo bě khorě a slabe.
Stare rany z nowa wudyridhu a wucyrowachu joho

mocy. Sdyž bě so druhe nalěczy pschibližiko, a wšcho so zageleniko, wožiwiko a rozčětko, hinjesche a wjadnjeshce farať cyty a hotowasche so do roma.

Za něšto dnow da sebi tyscherja zawoľacz. Tyscheť pschindže, wokošča swojomu duschepastyrjej ruku, prajicy: „Ššto byšdycze rady, dostojny knježe?“

Farať sedžesche słaby w swojim stólcžku. Bě zrudnje na njoho hladacz. Čzorne pokne wlošy wodzewachu wysoke čžoko; wulkej swětkěj wóčžcy zyboleschtej so pod hustymi wobwoczemi — woblicžy pak bě wopadnjene a blěde kaž smjercž. Poda tyscherjej suchu, bělu ruku a so posměwkujo prashesche so: „Luby mišchtrje, macže žanu dubowu desku k rucy?“

„Mam. Ššto čecze měcz?“

Knjez farať stany z wulkej prócu a stupi so k scženje a pozběhnywšchi ruku nad hłowu, woznamjeni blecžt na scženje. „Tu scžinice smužtu, luby mišchtrje, a wuměrcže tu wysofocž.“

Tyscheť wosta so postrožiwšchi stoji: „Dostojny knježe, njedchacze tola — —?“

„Wuměrcže wysofocž.“

Tyscheť mucžeže měru a mērjesche: „Zednu metr a 87 centimetrow.“

Tak, derje, wudžekajcže mi tak dołhi kaschčž. Włóže tež dlějšchi bycz — na dwaj metraj.“

„Ale, dostojny knježe —“

„Nó haj, haj! abo njewidžicže, zo sym hižo dokonjať, wšchaf drje do čžasa, ale tola dokonjať? Dyrbju so wo poslednje kožo postaracz.“

Tyscherjej wuronichu so sylžy. Džesche płacžo domoj.

Na to pišasche knjez farať wo mlódschoho pomocnoho mēschnika. Tón pschijedže. Farať pschedstaji joho wojadnym a rozžohnowa so z nimi wot wołtarja. To bě płakanjo, zo je zrudnje na to spominacz a powjedacz.

A hdyž hižo wšcha šchtomowina kčžesche, jabłón a kruschwinina, ležesche knjez farať we kožu a kapłan džesche z cyrkwoje z Najšwjećišchim k farje; za nim zwónk ze zwóncžkom. Farať bě z ludžimi kaž woblehjnena. Wšcho klecžesche a płakasche, jato by wšchěch žhromadny nan mřel.

Seno farať ležesche czišche a modlesche so. Sdyž bě ze swjatymi sakramentami na pucz do wěcznosče derje wobstarany, wobladny so za kaschčžom, kotryž běchu jomu zdobom z běłym křilom na joho pschikaznju do jstwy pschinjeshi a džesche zwaša: „Nunc dimittis servum tuum, Domine!“ (Nětk puschčžišch swojoho služownika, knježe!)

Tón Knjez pak joho hišdycze njepusdyczi: dofelž joho hodžina njebě hišdycze pschischta.

Wjecžor so pschibliži, hwěžki zesłhadžachu, bijesche klanjo. Farať ležesche jenaf změrom a modlesche so wobstajnje. Služowna sedžesche jomu k hłowje a hladasche joho.

Bě wo poł nocy. Na dobo pschiwřesfota wós k farje a zašta. Služowna wotčžini. Do jstwy stupi kapitanowa sotra cyta wupłakana a padže pschi fararijowym kožu na kolenje. Farať da ji ruku a prashesche so: „Čžohodla płacžesh?“

„Ach, dostojny knježe! Mój bratr jo nahle sšhorjel, je na smjercž kšory, a žadny živy čžłowjel joho nje-narěčži, zo by so doma wobstaracz dať, khiba wy — a wy — mój Božo! Wy seče sam —“

Njedorěčža. Požožti čžoto na kožo a płakasche hórčy.

Farať zběhny a styhny rucy. Po kšwilcy rjekny: „Wšchaf je tu młody knjez.“

Kapitanowa sotra wijesche z hłowu: „Toho wón njeznaje a njebudže joho posłuchacz — by trašch joho hišdycze wotpokazať.“

Tu farať pohladny na Božu martru na scženje a džesche: „Mišchtrje, jeno hišdycze tule nó!“ a na to wobrocži so k služownej a praji: „Zawoľaj knjeza kapłana!“

Młody knjez pschindže.

„Džicže wšchaf do cyrkwoje“, rjekny farať, „a pschinjecze Najšwjećišche sem, pojedžemoj hromadže kšoroho doma wobstaracz. Zwobleťaj mje“, pschikaza služownej. — Wobaj so postrožišchtaj.

„Čžinťaj, kaž sym prajil!“ pschikaza farať šforo křucze. „Mje woľa winowatosčž.“

Kapłan a služowna posłuchaschtaj. Farať tak rjek wožiwu. Kšore, mřejace čželo posłuchasche ducha.

Sadžichu joho do woza a kapłan z Najšwjećišchim sydny so k njomu.

Mlejšta nóč bě krasna a čžopła. Wysofo na njebju swěczesche so „kosa“. Farať hladasche žadosčžiwje na nju a džesche: „Hišdycze so njekhowa, hišdycze to wuwjedu. Salve Regina!“

Dojedžeschtaj k dworej. Dowjedžechu fararja ke kšoromu. Pšched nim džesche młody knjez z Najšwjećišchim.

Kšory zwóncžł wušlyšchawšchi so zatorhny a młodocho knjeza wuhladawšchi, zawoľa nahle: „Ššto čecze pola mje? Ššto je was woľak?“ Durje pak wotewřichu so dale a na dweju mužow zepřjeny zastupi mřejacy duschepastyr. Kapitan so postroži a hladasche so džiwajo na fararja. Tón stupi k kožu a da jomu ruku.

„Shto was te mni wjedže, dostojny knježe?“
prafšeshe so kapitan skoro so hańbujo.

„Pšheczeło, sym slyščaj, zo dyrbišy skoro ze swěta“,
rjekny luboznje a kručje farar. „Tež ja sym w mrčeczu.
Njeby dcył hieč, kaž dobry pšheczeł, ze mnu jedyn
pucz, pucz pokuty?“

Kapitan zlehnj so na hłowat a potom kinny pšchi-
tomnym, zo bychu so wotfalili. Zwostafstaj z fararjom
dołho samoj a hdyž skóncznje na date znamjo tamni
zastupiču, namafachu kapitana w sylzach a fararja
z jasnym wobliczom.

Kapitan wudželi kapitanej najswjeciški sakrament a
poslednje Bože wolijowanjo; a potom wza farar choroho
za ruku a hladafstaj sebi dołho do woczom, doniž
kapitan, wot rjekowšyje lubosče mrejacocho pastyrja pšhe-
winjennj, scžini, sčtož swoj žiwy džen hišćje cžinił njebe —
zo k. fararjej ruku wokošchowafše. Farar pak joho na
cžolo wokošči, prajo: „Na zasymwidzenjo!“

Dowjedzechu joho do woza. Zwjezy so clyt wo-
skabjennj do hromady a pohlada horje k njebjesam.
Wuhlada kosu na njebju k wjeczoru.

„Wě najwjefšy čas“, praji farar swojomu kapłanej,
„Gladajče! kosa“ so hižo khowa a mje tež za tsi dny
pokhowaja.“ Zeprje so na swojoho młodocho pomocnika.

Kańšči wěstik zadu, škowroncžki zmošchowachu so
spěwajo k njebjesam a młody džen switafše.

Pšchijedzechu k farje. Dowjedzechu abo lepje do-
njejedchu rjekowštoho knjeza do kóza, zeslěchaju a položichu
joho. A wón pohladnywšy na kašćj praji: „Wot-
ewrće wołno, zaswěcže swěcy a wy, knježe bratse,
spěwajče paczerje mrejacych!“

Duchowny poča spēwacž a farar ze styknjennymaj
rukamaj ležo modleše so mjelcžo za nim. — Kańšči
wěstik zaduwashe do žiwy a njeseshe sobu wón tysaco-
rych kwětkow a pěnje tyjacorych ptaczow.

Nadobo zabnyšny so cyrkwinu wěž z přenjei pruhu
nowoho skónczka, bleda pruha pšheleczja tež woblicžo
cžefcžehódnoho pastyrja a młody knjez na kolenje padny-
wšy, praji: „Proficiscere anima Christiana de hoc
mundo!“ (Puczuj kšćefczanska dušča z tutoho swěta!)

Zwóncžk zaklinka, po cylej wosadže cžinjachu sebi
ludžo kšćiz. Njeboh fararjome woblicžo so posmėwafše
kaž młody mejski džen.

Kapitan pak wotkhorje a khowžeshe hišćje dołho na
fararjowy row.

Kač skót wjedro wěščeži!

Ważne za ratarjom je, trochu do přědka wědžecž,
tajte wjedro bližšy čas pšchinjeje. Tamne stare burške
prawidła su kšetro do zabycza pšchifšče, a tola so husto
a cžasto trjedhuj. Tohodla njekš krajjan někotre po-
kiny wo zadžerženju našchoho skotu wo nastupanju
pšchihódnoho wjedra pšchinjeje.

Hdyž ma deščezikowe wjedro nastupicž, wostaji
pawł swoje džěło a pšhedženjo njedokonzane, zašče do
džery a sšhowa so. — Wowcy na pastwje njeměrne
šakaju a so bodu. — Krupy dčedža z pastwy domoj
cžekacž a bjez pšhestacza ruja. — Pšchahne woły hubu
horje zbehaju a kaž do powětra nučhaja. — Pčžolki
wostanu domach a njelětaja won. — Swinje su nje-
měrne a kufaja roznjemdrjene skomu, syno abo sčtož jim
hewat mjez zuby pšchindže. — Ščezki drapaju so
z pazorami mjez woczi a za wušhomaj, kaž ludžo praja
„so myja“. — Pšy su nekajte zrudne a zasparne. —
Kury drapaja a hrjebaja njeměrne w prošče a pjerščeži.
— A honak spēwa wjele tež z wjeczora. — Gusy a
kački khowataja wołajo do wody a kupaja so stajnje. —
Kastojcžki lětaja jara nizko, so „woža“. — Šobje pak
sydaja so na najwysšyše džěle twarjenja; a drobne
zelene žabki a krowawy kaza wšče po zemi.

Hdyž ma rjane wjedro byčž: dha škowroncžk
wysoko lěta. — Pčžolki so daloko a wjelele pšhelětaja.
— Bacžony a džimje husy cžahnu wysoko a w dobrym
porjedže. — Rybicžki a pijelcy leža změrom a kaž za
morme beleka na dnje sudobja; hdyž pak su horješa,
dha pšchindže deščjz abo sněh. —

Zažnu zymu pšchipowjeduje, hdyž nas cžahate
ptaczki zahe nazymu wopuščeja abo hdyž sebi šchwincy
a druhe tajke zwěrjata swoje džery khubšcho a wjetšče
ryja. — Bózdnijeje a snadneje zymy mamy so nadžecž,
hdyž bacžony, kastojcžki a druhe tajke ptaczki wurjadnjo
druhi raz lahnju.

Zažnoho nalēcza mamy so nadžecž, hdyž kastojcžki,
škofrcy a druhe cžahate ptaczki so zahe zasj k nam
wrócza.

M. K.

Ruzna kža njeje dowolena.

Wjele ludži mysla sebi, zo je kža z najmjenscha
tehdom dowolena a bjez hrěcha, hdyž móža woni pščež
kžu wulle njezbožo abo strach za swoje cžěło abo žiwjenjo
wotwobrocžicž. Šinak myslěše a cžinjěše pak stary
Eleazar, wo kotrymž w knihach Mačabeyškich stoji, zo

bu wón, dokelž swinjace mjašo jěšč njedčashe, wot Syriskoho krala Antiocha ł smjerczi wotšudženy. Woni joho wabjadu, zo by jeno tak czinik, hašo by swinjace mjašo jědi, město toho pak hcedža jomu druge dowolene mjašo mjelcžo dacz, tola Eleazar njedčashe pšchěz tajtu kžu swoje žiwjenjo zdžeržecz a swědomjo woblakowacz, ale częppjeshe radšcho smjercz.

Podobnje zadžerža so w spoczatk u našchoho lětstotta sławny Tyrolski wojowac a hojścencac Pětr Mlayr. Wón běšhe lěta 1809 zmužicze ze swojim ludom wojowac pšcheczimo Francózam, dokelž so njedchachu tutym podacz a wot lubozneje Rakuskeje wottorhnycz dacz. Tež jako běšhe jich kejzor Franc z Francózami nuzowany mēr sczinik, hčyšhe Mlayr za swój wótcny kraj dale wojowacz, hacž bu z šfelbu w rucy jaty wžaty a w Bozenje ł smjerczi wotšudženy. Francóžski komandirowacy general bu nětko, dokelž běšhe Pětr Mlayr pola Tyrolskoho luda jara nahladny a čješčeny muž, wot mnohich, naposledku tež wot joho mandželškeje a džęczi tak nutnje a wobstajnje prošcheny, zo by joho wobhnadžil, zo naposledku do toho zwoli pod tym wuměnjnjom, zo Mlayr praji, zo wot toho francóžskoho edikta (wukaza) nicžo wědžal njeje, w kotrymž bē prajene, zo wot nětko wšchitcy, kž z šfelbu w rucy so popadnu, dyrhja zatšeleni bycz. Me šprawny zmužiti a bohobojazny Mlayr wo tym nicžo wědžecz njedčashe, ale praji: Ně, z njeknicžomnej kžu swoje žiwjenjo wukupicž njedcham. Čhu radšcho z czistej wutrobu ł wěcznomu žiwjenju nuts hicz, hacž z njekhmanej kžu a wobczęžentym swědomjom dlęje po swěcže kžodzicž. Za wēm, šchto sym czinik, a podam radšcho swoju wutrobu kulcam swojich njepšcheczelow. Wšchitcy joho pšcheczeljso, sam adjutant a mandželška generala hčyšchu joho naręczecz a joho sami prošchachu, ale podarmo. Naposledku pak pšchindžechu hiščęze tež joho mandželška Herta z jeju džęcžimi ł njomu do jastwa. Tuczji prošchachu swojoho lubowanoho mandželstoho a nana na kolenach, rucy łamajo ze šylzami, zo hčyš jim tola swoje žiwjenjo zdžeržecz. To drje běšhe surowje čęžke špytowanjo za wutrobu a swědomjo tohole šprawnoho muža, lubowanoho mandželstoho a nana. Me wón wotpołaza tež te ze zmužitoscžu wěrnoho a dobroho kšchęczišana. Prajeshe swojej mandželškej: Herta, ty tola nješty pšchijšča, mje wotdžeržecz wot pucza mojich winowatosčow a mje ł kži nawabicž? Sudž sama; wo twojej pšchitomnosci pšchędčitach swojim šfelcam tamny njepšcheczelski wukaz a praščach so jich, hacž hčemy so

tutomu podczisnycz? Tola woni wšchitcy wołachu: „Stawa kejzorej Francej, my hčemy dale wojowacz!“ Mje, jich wjednika, pak su nětk popadnyli a hcedža mi zasny swobodu dacz, jeli so z njeknicžomnej kžu womazam. Praj sama, luba mandželška, je wěrnomu kšchęcžanej dowolene kžecz, byrnjež sebi pšchěz tule kžu cny swět dobycz mohč? Z hčrkimi a čęžkimi šylzami wijęšhe wona na to z hłowu a wotmołwi zawęščęze čęžke „ně“. Na to požohnowa Mlayr swoju mandželšku a džęczi posledni raz, pšchi czimž so tón hewak tak šylty a kruty muž šylzow zminycz njemóžęšhe. Soho swójba pak bu, plakajcy a žalosčicy, z jastwa wumjedžena.

Nazajtra rano stojęšhe tutón sławny Tyrolski wojowac a wótczinc, Pětr Mlayr, pšchęd črjódku wojakow, kotřiz so z šfelbami jomu na wutrobu mērjachu. Wón njemęšęšhe ani woczji zawjazanej, ale džeržęšhe znamjo wumóženja, Wožu martnu, kručje w swojej rucy. Šluchi bubot — z hčosom zawoławšchi: „Stawa Rakuskej a Tyrolskej!“ šypny so sławny Tyrolski wótczinc a swědomity kšchęcžan, wot wjele kulcow z dohom na smjercz ranjeny, hjęž žiwjenja ł zemi. — Soho wopomnyczjo je hiščęze džens w Tyrolskej a w cnych stawiznach wulcy čjščęzene.

M. K.

Wopaczny šchěšnac.

Wobraz z wulkoho města. — Wo čjškim wot I.

Běšhe to něhdy rano, hdyž mlody kněz Pyschnik po džiwje pšcheharowanej nočy zbytki swojich pienjcz licžo, so wóšhe zasinja, hdyž so mjez klinkotatym drobjašom tež jedyn wopaczny šchěšnac wukuli.

„To pak je mi wěcže ta šhibala Herta . . .!“

Šnó, šchěšnaka dla, tón mlodocho Pyschnika njeczisnje. „Šlutniwy stary“, kaž mlody Pyschnik swojoho nana mjenowashe, běšhe jomu runje w prawym času wumrč, zo by šynč swoje mlode lěta njewjazanje we wješelach pšchehowricž mohč. Nan bē jomu šchwarny pšchenažomny dom w męščje a dwaj drugej w pšchędměščje zawostajit a w blidowym kasčęčitu někotre mač knizki, w kotrychž bęchu tak a tak wjele pienjcz zapišanych, kž bęchu w nalutowacni — z jenym słowom: mlody Pyschnik bē bohaty, a njebē jomu trjeba, někajkoho šchěšnaka dla žno z ranja sebi wješoku myšl kazycz.

To bē sebi myšlit; ale trochu joho tón wobštorčany wobpšchimany šchěšnac tola mjerzashe — nic trasč šchłody dla — ah, to by šnadž ale to jomu njemēr czinjęšhe, zo je so wón, „mudra a pšchellepana

hłójczka", kaŝ jomu smėjata, ŝhibata Herta liŝczęŝe, tak truħnyć dać — —.

Derje poŝnędawŝchi, zebra ŝo wołoko połdnja z pŝchęczelom na zwuczemu pŝchęhadźowanu. Z huŝteje ma-zaneje haŝy winy ŝo wołoko różka do hłowneje drohi tak njekeďzbnje, zo bjez mała małej holczeny taler z fijałkami z ruki wurazy, kotraž za różkom ŝtojeŝe w roztorħanyħ czrijach z jeneje nohi na druhu pŝchęstupujo.

Holczo, ŝnadź dwanaczełętne, ze zblędnyemaj lico-maj, wulkimaj, tupymaj ale ŝprawnymaj wóczfomaj, kiź beŝchtej jenicźki zbytk zańdżeneje dżęczaceje rjanoczeje a njewinowatych ŝonow — we ŝwojej jednorej czerwjeniej ŝukniczeny a brunym, z molemi kħętro dżęrfawym rubiŝku a ze zymu dyrkotajo, hladafche poŝpochi zamysłena a ŝforo żadoŝcziwje na napschęcznu hapytku.

Ʋotom haŝle z kħuħoħo zamysłenja wotuczi, hdyź młody knjezyk do njeje załoži.

„Tak tola njeŝtoj kaŝ pjeńik a dži ludźom z pucza, ty wjedrowa wopica“, zahuntori ŝo tón.

Holczka ŝtoćzi na ŝtronu a bojaznje tuleŝe ŝo k zymnomu kamjenjej, kiź bę różk kħęze zaŝadźeny, a wulka ŝyła zabħyŝny ŝo ji we wóczku a kuleŝe ŝo po-mału po mōdrojnym lićku dele.

Młody Ʋyŝchnik niyez tym knjezojće dale wuŝtu-powaŝe a zdaŝe ŝebi njemało bycz, zo je wboħomu dżęfczu ŝtrach naczińik.

Hħęcze raz wohladny ŝo za holczku. Widžo, kaŝ ŝo joho pohladnjenja poŝtrōzi a woczi k zemi złozi, beŝe jomu to k ŝmęhu.

Madobo ŝtubny Ʋyŝchnik ŝwojoho pŝchęczeła za rukaw a praji: „Ty, czałaj wŝhać, to budze żort — derje, zo ŝo dopomniħ“, tykny ŝwoju wotpadnjenu ŝchęziपालcu zaŝy na nōs a kroczęŝe ŝhibale naŝpjet k holczcy.

„Sejda, ŝħto płacza?“ wopraŝcha ŝo ŝamopaŝchnje, fijałkowe wonjeŝka na talerju pŝchęmjetujo.

„Ʋo ŝlębornym!“ beŝe bojazne wotmoħwjenjo.

„A maŝ na ŝchęŝnać zaŝy?“

Holczka hrabny ŝpęŝchnje do kaŝy a pŝcheliczi pjenjezy a zaŝchępta: „Mam jeno wōŝom ŝlębornych.“ Zrudnje a poł proŝħo na njoho hladajo, ŝuwaŝe ŝlęborniki po dłōni jedyń za druhim.

„Ʋo doŝaha!“

Ʋyŝchnik wza tyħ wōŝom ŝlębornych; ranu fijałkow tykny ŝebi do knęfloweje dżęrki a jenu ŝħowa pŝchęczelej; wopaczny ŝchęŝnać czĩŝny holczeny do ruki a lędma ŝo ŝmęcha zdżeržo, ŝahaŝe za pŝchęczelom

Ta Herta zawęŝeje wopać njemęjeŝe: to bę węŝeje „mudra a pŝchęklepana hłójczka!“

Hdyź wboħe dżęczo w rucy ŝchęŝnać wuczu — cħy ŝchęŝnać! — njewędźeŝe z woprędka ŝħto, tak bę pŝchękħwapjene, ale bōrzy ŝo joho bledęj lićcy z radoŝczu zaczerwjenisħtej a njeŝfōnczna dżakownoŝcz rozjaŝni jeje wobliczo. Spęŝchnje poŝkocziwŝchi beżęŝe runu męru do hapytki, zo ani njepytny, kaŝ ducy fijałki truŝy. —

* * *

Dołħo wjacj ŝo młody Ʋyŝchnik tak zawjeŝelil njebę kaŝ wczōra. Wŝħudźom powędaŝe wo ŝwojim poradźenym żorcze z wopacznyħ ŝchęŝnaćom a wŝħitey ŝo jomu kħori smęjachu — z najmęjŝcha jomu k woczōmaj, doŝełż derje wędzachu, zo młody Ʋyŝchnik za to wjele radŝħo droħu worcziznu płaczi — za kħribħetom pać ŝhibale ŝħukotachu a wuŝmjachu ŝo joho kħupoŝci.

Małętne ŝfōnczo ŝtojeŝe hižo kħętro wyŝoko na njeħju, hdyź młody knjez Ʋyŝchnik ze ŝnęħbēłoho moŝħto-woho kōza wulęze a do židźanoho župana ŝo zawalioŝchi ŝebi trubku zażęħli a ŝo knjeŝcy do mjęħłoho ŝtōła ŝyny.

Ʋo kħwili zaŝtupi trefaty ŝħuźownik a pŝħipowjedzi pŝchędmęŝiŝħoħo domownika.

„Mō miŝħtrje Czibauje, ŝħto dħa zaŝy tak kiŝale — dħa drje tola w nocy jedyń mojiħ najeńkow z wołnom wotczahnył njeje?“

„Chęyli wodacz, miłoŝcziwj knjeze, to nic“, jakotaŝe zaŝadźity domownik, „ale njeżbožo je ŝo tam ŝtało. — Dopomnicze ŝnadź ŝo hiŝchęze na tu wudowu z małej holczecu, kotrejż ŝym zańdźeny tydžeń pŝħipowjedził, zo dyrbi wotczahnyć — wboħa żona, ta je nęŝħto ŝpytała! Nęħdže tydźenja je ŝħorjela a za wczęrawŝħim ŝmy dyrbjeli po lękarja poŝłacz. Tōń je jej křepki napisal, ale praji hnydom: »Zelizo do 24 hodźin njepomħa, dħa je kōnc!« — Ale ty mōj jerom, niħdže złamanoho pjenjeźka! Z wotkel dyrbjala pjenjezy za lękarŝtwo wzac! — a naŝ jedyń ma ŝam drapanja doŝcz . . . Da ŝym czĩńik, ŝħtoż ŝym mohł: poŝłacz holcu k zna-tomu zaħrodniķej, zo by jej nęŝħto fijałkow na poźczęńik dać; njeħ je w męŝczę młodym knjezim pŝchędawa. Holczka beżęŝe wjeŝōła z fijałkami, ale nękaŝki wotlępjet je jej wopaczny ŝchęŝnać podtyknył, a te nękotre wuwikowane křoŝħti, kiź hižo męjeŝe, je jej hiŝchęze zebrał — a duź bę po lękarŝtwje! W hapytycy ŝu holczecu ze ŝchęŝnaćom won wuŝtorħali a pŝchękuc, pola kotroħoż je jōń w ŝwojim ŝtraŝe wumęńicź chęka, je ju poŝłaczej

pschepodať . . . hdyž pať džěcjo potom wjeczor domoj pschijwedzědu, bě macz hjo morwa. Džěcjo žalosćěšče a płakafše mi na schiju, zo sebi radže njeběč. Tróšćto- wach ju tať derje hač móžach, zo sebi stónćznje tola rěčěcž da. Wjeczor, hdyž je so počělo čźnicz, je so ji najšferje zasj zastjyřtało. A šćto ma čźnicz: ta wjedrowa wopica mi z domu čžeknje a za něfotre dny pschijněsu mi ju zasj morwu do domu. Bě něhdže wonka hłodu wumrjěta. — Tole je wšćo, šćtož je po nimaj wo- stalo", dofónćzi domownik mjerzacy, do papjernj zawałeny šćěšnať na blido položo.

Młody Pyschnik posłuchafše na tutu powjescz, zo so jomu dych zalěhowafše, blědy kaž sežena. „Derje, móžěš zasj hicz“, móžěš leđma wuwjescz, domownikej z ruku kłwynywschi.

„Wjedrowa wopica!“ . . tele wudmo běšče tež wón tej hubjenej, khudej holćcy dať; tola spodźiwnje: džensfa so jomu to wjacj ničjo mudre a poradžene byčž nje- zdafše, kaž wóndanjo; a tón šćěšnať — tón wosudny wopacžny šćěšnať! . . . kajki djas je jón runje jomu dyrhjať do rukow čžisnyčž?

Nimowólnje wón trubku w rucy z cylej mocu džeržěšče, ale do huby ju wjacj njewza, lóšćt na kurjenje běšče jomu zasćoť; hčnyšče stanyčž a so po jstwjě pschěnicz, ale nozy njechafšćej joho džeržěcž, zo so na blaku zasj syny. Cylh džěń mješěšče šćażeny.

Džěń wšćať mješěšče šćażeny, ale wjeczor bě zasj wjesolj. Hdyž šćibala, smějata Herta zasj pschi nim sedžěšče a šćamparišće ganzory so po blidže wjerczadžu, tu młody Pyschnik zasj harowafše a wyřtafše a ze swojimi kařatymi a směšnyymi žortami wšćitkich pschě- trjěchi. Nadobo dopomni so na tu maťu, sučju rucžku, kať je k njomu prošćo wupschěstrjena, na prostu čžě- wjenu futnicžku, na blědej, spadnjenej ličcy a na hnujace, šćrawne pohladnjenje jeje wulřich knježnišcy čžisřny wócz- kow, džakujjo so jomu za šćěšnať — za joho wopacžny šćěšnať! Hdyž so na tole dopomni, žblědny joho roz- horjene bjezwoczjo pschi pohřkufšćacym směčju, a huba a woczj wostafšćej hroznje šćčžerjo stojo; tajki sedžěšče a so njehibny kaž z lamjenja, zo bu sama so smějata Herta wot hróžbnoho napoblada cyła šćłóřćhana ale k směčjam so nuzujjo zawoła: „Ty šćłódka dobřota, tajkele bjezwoczjo — tón drje je něhdže w druhim šćwěcže!“

„Šćharty jow!“ zawřěřka Pyschnik džilwje a čžerjěšče k zelennomu blidku, hđžěž hafartne hry hraja, k čžomuz běčju joho „dobri pschěcžěšjo“ dotal podarmo wabili.

Za tule nóc pschěhřa wón maťe zamoženjo a za měřac wědžěšče cyke měřto, zo dyrbi młody Pyschnik wobej domaj na pschědměšćěžu pschědacž.

A za lěto, hdyž su joho posledni dom w měřcě na pschěřadžowanjo pschědawali, su tu „mudru, pschěllepanu hćójćžku“ njedaloko měřta w lěsu rozřěłenu nadeřćli — z tym bě kónć wjesoljny žortow.

Hdyž potom notať ze subniřkim šćužownikom pschěidže zawostajeřstwo po młodym Pyschniku wopijacž a hdyž so z kařćěřćka w blidku, z hromady wonjatnyh ličćitow a njezapłacženyh zlicžbowanjow, wuřřhnyřnyh wonjěřćkow a zamazanyh rukajććkow wotřybowany šćěšnať wukuli, subniřki šćužownik z nim wo blido čžisny a zawoła:

„Zedyn šćěšnať tu hiřćěcže je, ale njeplěč — je wopacžny!“ —

Žadny pschěřad.

Wjěčř Měncžitow běšče rozřazowať wóřřta, do kotrohož běčju so joho njekedžbliwoscže dla wšćelake njeporjadu zahněždžile. Zedyn wyschł mješěšče njeporjad tať syty, zo to stónćznje carej Pětrej I. woźjewi, kotryž to swojomu lubufšćej křucže porokowafše. Měncžitow nětko wšćo móžne čžinješče, zo by swojoho stóřžbnika wuřřědžil. Hdyž so jomu to stónćznje poradži, džěšče k njomu: „Wy šćje wšćěje čžěšće hódny muž, dotelž so njeřćcže mojojho hńěwa bojať, radšćo hač byřćcže cara w njewědomořći tajřćih wěcow wostajil, kž su za njoho tať wažne. Budyčce mi z pschěcželom a pod- pjerajěcže mje ze swojej nawědžitocžju, a za dopořaz, zo was čžěřćuju, wzmicže tule jako dar dwaj tysac dukatow.“

Šćaj, to je něšćto druhe.

Hdyž běšče so Křeczetnikow z Półšćeje wrócil, dašče joho kěžžorna Šćhatoryna k sebi zawołačž. „Šćže moje roz- kažy dopjelniť?“ prařćěšče so joho. „Njeřřym, Wyřćokóřć“, wotmókw Křeczetnikow. „A čžohodla nic?“ rozřori so knježćicžerka hńěwnje na njoho. Křeczetnikow so zamó- wjěšče a rozjajšćowafše kěžžorcy pschěćizny, kotřčž jomu njeřřu dowólke, najwyschšće rozřazy dopjelnicž. Kěžžorna wšćať na njoho njedžiwafše, ale nanajbóle rozhńěwana, zasypa joho z porokami a hrozjenjemi, zo Křeczetnikow hjo svoje zahubjenje woczafowafše. Šćónćznje wona woinjěřćny a počža so po komnacže pschěřhadžowacž. Křeczetnikow leđma byčafše. Za šćwilu wobroczi so Šćhatoryna zasj k njomu a praji hjo wjele měřniřćo:

„Ale prajcže dha mi tola, kajkich winow dla moju wolu njejszcze dopjelnik?“ Arczetnikow wospjetowašče swoje prjedawišče wusprawuženjo. Šhatyrna spózna joho sprawnoscz, njechašče pał tola so k swojej nashčeczi pšchiznacž; tuž praji nanajbóle społojena: „Šaj, to je něšto druge. Szohodla to tola njejszcze prjedy prajit?“

Gzeledž a palenc.

Wšchón swět skorzi džensa na zahubjenje, kotrež palenc na swěcže nacžini a kóždy je wo tym pščešwědcženy: dyrbi so něšto czinič pšhecžimo palencastwew. Něhdy, hdyž zrudny kulturkampf hišcže njebē a cyrkej swobodna w svojim stutkowanju, su so misiony mēle w krajinach, a po dostatych swj. sakramentach je lud pšched woltarjom božim palenc zalubik ze słowami, kotrež po mēšchniku wospjetowašče, kiž bē swjatoczne bože služby dzeržat. Tak je w Šchlezyskej do rukow znatoho Fizi-a pščež 40,000 muži w swojim času slub wotpołožito, zo čas žiwjenja ani krjepki palenca wjacj woptacz njechadža. Cyrkej pał je w naščich časach w mnohich krajach wuwjazana, zo swoje wozbožace poselstwo dospołnje dopjelnicž njemóže.

Ze tohodla z nadawkom dobrych spisow, zo cyrkwi na pomoc šhwataja, nic z tym, zo na njepoczinki swarja a tyh hanja, kotřiž su jim podbaczi, ale, zo rozwuczeja a wolu zabłudženyh pohnuwaja: dobre słowo namaka tež džensa hišcže dobroho mēsta.

Bóle a bóle pocžina runje pola burškich džēla-czerjow waschnjo bycz, zo so k džēlu njenastajaja, šhiba zo je so jim prjedy něšto palenca dało. Šchtó hcył tež wotrocžkej palenc zawidžecž, hdy by tomu tak było, kaž mēni, zo jomu palenc derje czini? Ale to je, šchtóž wěrnó njeje: je to helški blud a jebanjo, zo je palenc strowy a wužitny. To džē je prawda, tón, kiž so palenca napije, zacžuje w sebi na wókomik horliwoscz k džēlu — na wókomik, dlēje nic. Dofelž bórzy po picžu pšchifhadža tuposcz a štaboscz. Palenc stutkuje podobnje, kaž šchud na docžepaka; njecha-li tu-tón czahnyč, wotyhnuje jomu njefmilny pohoncz něotre z šchudom — wón so zanjeje, kaž džiw — nadobo so syprje a po nim hu. Tak ma so tež z palencom: wón naspina žily a czuwy (nervy), strowoscz pał pódla zahinje, hdyž nic hnydom, tola w svojim času. Dofelž wščo, šchtóž pšhecžimo božej woli so wužywa, to je z jēdom. A palenc nječ je tu a tam spomožne lēkatstwo, k wšchēdnomu napojej wēšcže

stworjeny njeje! Džēlacžer so potajkim jara jeba a moli, hdyž mēni, zo je spomožne stutkowanjo, kotrež palenc trejbaj na něotre wókomiki pšodži, trajace derjemēczó. Rozomny lēkar pišče wo palencu tuto: „Palenc je najhórstki jebak za šhubata a šchtóž pšched nim warnuje, tón je šhuboho wěrnny pšhecžel. Nicžo palencastwuw a wopiktswuw tak k powšchitkownosczji dopomhāto njeje, hač to, zo so wēri, zo palenc mocy dawa.“ W svojim času je pišmo wuščko, w kotrymž 4000 lēkarjow ze svojim mjenom wobšwēdcža: zo je palenc po jich nazhonjenjach a po wēdže najhórstki jēd, kiž so ludej w šchtaknosczji swētkoho jandžela pšficžuje. Šak dha: we wulkich westfalskich wuhlowych podkoplach, w kotrychž pščež 90,000 muži džēla, dyrbi kóždy džēlacžer pšchifahacz, zo palenca sobu bracz njecha do zemje — mohł w pianosczji tam woheń zamishčoricž — kóždy z nich dyrbi wšchēdnje 12 hodžin czežcy kopacz, woznyč a žbēhacz a wšchitcy z nich traja derje bjež — palenca! Mam za to, zo by so počojca naščich czeladnikow na blaku stajila, by-li so tak njelubozne a czežke džēlo wot njeje žadało a so pódla palenc zapowjedžil.

Šladaj tež wókoło sebjē! Šchtó su najlēpstki džēlaczerjo, cži, kiž palencuja abo cži, kiž palenca czucz njemóža? Njepřēj dołho — sy džē cyle sam a ničtó cže pšchi czitanju njewobkēdžbuje — stróžby czeladnik je tola hinašchi džēlacžer, dyžli picžł, na stróžboho smē so hospodar spušcžicž a tutón traje tež derje, hdyž časny pšchindu, zo ma so wo hodžinu dlēje džēlacž. Palencat da nome lēto, hdyž so to wot njoho žada.

Wyšče toho tón, kiž w czopłym času palenc pije (a to je jara rozšchēryjene mēnjenje, zo je to strowe) so strachej wustaja, zo móže joho boža rucžta zajecž. Šewak hčcy doscz w cžēle, a k tomu hišcže wolij do wohnja, to tola dyrbi zahubjecž!

Wēr dha, luby czeladniko, palenc k džēlu nje-pomhā, nē, wón šchfodži. Wo tym tu dale rycžecž njecham, kešto šchody palenc nacžini na cžēle a na duški, w swójbje, na džēczoch, zo mnohich do kšódow pšchiwjedže: cžēmna cžēmnoscz — wěrna wěrnoscz!

Runje tute wšchēdne šchleńczkowanjo k swaczinje dopołdnja a popołdnju je, šchtóž tak mnohich k wopiktswuw pšchiwjedže. Prajmy tola, kaž so wēc we wšchēdnym žiwjenju ma: w spoczatku grawa so kóždy palenca a pšhecžahuje hubu, kaž křaka kórka, hdyž w šhiji drapa; pozdžičho je jomu wščo jene, hač pije abo nic, traje so tež hišcže bjež palenca; po-

mažu wabi palenc, a dofelž hori a czuwy do nje-
 rjada pschindu, dyrbi so picz, hdyž je čas k swaczinje;
 žoldf žada tež wob džen a mjez džekom za nim —
 nakhilnoscz poczina z knjezom bycz, wopite je hotowy
 a joho kónc: často kóda a hšhčje hóršče — sčto wě?!

Sčtož tohodla derje mēni z czeledžu a z cylym
 burškim ludom, dyrbi bjez stracha a bojosče prajicž:
 Waschnjo, kotrež tež w Serbach bohuzel bóle a bóle
 wofoło so pschima, zo so czeledži pschi džele palenc
 dawa, a zo tuta bjez njoho wjacj dželacz njecha,
 dyrbi so wobmjezowacz, haj tež cyle zahanjecz,
 njechamy-li, zo mēl tamón hanjer Serbow prawo wob-
 thowacz, kiž je prajik:

„Serbow Bóh je palencowa blesča!“

Rak mělo so nětko zapšchimnycz, zo so
 palencarstwu haczi? Njeje dha žadyn druhi
 napoj, kiž wošchwja? Wězo! Khofej pije kóždy
 rady, wón haczi lacznoscz, wošchwja, wukhmani k džeku
 a je strowoscz cyle njeschódny, hdyž so w pschemerje
 njeuwžiwa. Njeje džēn žane hospodarstwo, w kotrymž
 by khofejowa kšana cyty džēn w róli nještala, a czeledži
 dawa so dwójcy a trójcy za džēn k piczu. Njeje
 na tym došč? W zymje njech so czoply pije, w lěcze
 liwki a kóždy czeladnik, kiž je rozomny, budže prajicž,
 zo je mjez khofejom a palencom tola rozdžel, kaž mjez
 czihčgom a helu.

„Haj — praji tu někotryžkuliz — to je derje, khofeja
 wišak hcył dacž, kejšož czeledž hče, ale, wón džēn
 czeladnik njeje, kiž by so bjez palenca spofojil, jedyn
 dyrbi z wjelkami wucz a jim dawacz, hewał so
 nje-pschistajeja.“

Ró dha, to wědžach, zo tak pschindže, a runje toho-
 dla tute ryncžki pisam. Dyrbi-li so czeledž nakazacz
 a palenca so wostajicž, dyrbiš ty, luby hospodarjo,
 jej z dobrym pschikladom do přédka hicz. Ty
 sam palenca picž njesměš! We wšy namakasz došč
 hospodarjow, kiž so runje k palencowej bleschi njeđerža.
 Z nimi so rozrycz a wuczil sebi z nimi, zo czeledži
 žanoho palenca wjacj njebadža. Dyrbi džēn wšchēm
 wo to bycz, zo tajki njepoznik so wuforjeni. Pschi-
 stajicž-li sebi nowoho czeladnika, praj jomu: W mojim
 domje so palenc nje dawa. Wy móhli w gmejnskich
 radach namjet stajicž: Sčtož we wšy czeledži palenca
 dawa, njech kóždy raz 50 pjenježkow abo marfu do
 gmejnskeje kasj placzi. Za je tak kšuda došč a njeby

jej tajki indirektny dawł schódžak. A dofelž wēm a hcy,
 zo czeledži palenc skupoščje dla nje wotežehnjeczje, pschi-
 dajče služownym to na mzdže, sčtož seže dotal za
 palenc wudawali. Sdyž sy dotal muzej wšchēdnje za
 5 pjenježkow dawal, smēš jomu na lěto 18 marfow
 wjacj mzdj dacž, hdyž njepije. Wulicž sebi sam,
 to so trjechi, a ani ty ani czeladnik pschi tym
 schkody njezmētaj. Pschima-li tute waschnjo wofoło
 so, budže tež skóřžba wotmjelknyč na — zapitu czeledž.
 Rozomni staršchi budža swoje džēczi rady tam na
 službu dawacz, hdyž wědža, zo so palenc njepije.
 Dostanjeczje* po času stróžby splah czeledže a mnohe
 nježboža, kiž ze stotom a na dworje so dotal stawachu,
 dofelž bē pohoneč pjany, te so wjacj nještanu.

Z tym njecham w nicim tym blizko stupicz,
 kotřiz trjebaj palenc pala. Mi praji wóndy muž,
 kiž so na to wustoji, zo džēnsnišchi džēn rjemješto a
 pschemyšto tejo spiritusa trjebatej, zo hdy by so tež
 palenc njepił, tohodla palencapalēnje zastacz njetrebaše.
 A sčto halle južne kraje, kaž Šchpanska, spiritusa
 nje-pschetrebaža, zo bychu swoje wino pschiprawjeli; bjez
 alkohola wone k exporčej do cuzych krajow k ničomu
 njeje. Hospodarjo, wobmjezujče tohodla wužiwanjō
 palenca we waschim domje: to je wascha winowatošč,
 to je boža wola, zo wo časne a wěczne spomo-
 ženjo czeladnych so staraczje a hrēšnomu wužiwanjō
 palenca ze wšchēj mocu haczicze! Bóh dał, zo tute
 słowa njebychu byle „stowa wołacošo w puschinje“, kotrež
 ničto kēžbu nima!

We Westfalskej a nad Rheinom, hdyž „Burske
 Towarstwa“ džēn a bóle spomožnje stufkujā, je pschēd-
 sybstwo hižo poručnoscz wudało, zo žadyn hospodar
 czeladnika sebi pschistajecz njesmē, kiž so palenca
 wotrjec njecha. Sody so hižo palencarstwej žita pod-
 wjazacz, hdyž jenož na wobemaj stromaj, pola cze-
 ladnych kaž hospodarjow, pschēsmēdčenjo zafwita, zo so
 bjez „tróšhtarja“, kaž su palencej narjekli, traje.

Skóncznje słowczto za kórcmarjow „pod ruku“.
 Na wšach poczina waschnjo wofoło so pschimacz, zo
 krumarjo, kiž sebi hšhčje zjawnje w kórcmach swoju
 pótku kupicz nje wērja, so k hraczu něhdže sthadžuja a
 palenc sebi tam pschincž dadža, abo sčtož je hšhčje
 hóršče, tón abo druhi wjesny ma palenc doma a haji
 towarstwa mlóbschich czeladnikow pschi sebi. Blesča
 stoji něhdže na boku; sčtož hče, nalinje sebi z njeje
 schkencičku a položī za to kroschil na blido. Z tym

dyrbi so pšched swětnej wyšchnosczy zakrywacz, zo so palenc bjez dowolnosće „pšchedawa“.

Schtóž za tym pšchuidže, zo něhdže we wsy tajki „cziki“ forczmar czeštnym forczmarjam hošczi wotwjeduje a mlody lud kazny, njech so z wopacžnej smilnosću nawabicz njeda, zo by k tomu mjelcžal. Njech bližichomu policajej wo tym spomni, zo so węc pšchepyta a wohidne „winkelnajpy“ so zacžerja.

Pšcheczal burštoho ludu.

Wandrowski a Scheri.

(3 Kutatta.)

„Dženja juh, jutse ach!“ praji pšchistowo.

Ze wjele ludzi, kotřiž so po tymle pšchistowje njezložuja a kiwnje-li jim zbožo, hnydom po knjejsku wulcy czinja. Zo pak je tamne pšchistowo wěrne, pokaza czi Strajan na sečehowacym podawin.

Něhdžichowski knjez mějesche Scherika, kiž 'šchže by jeno ryczež trjebał, a bē mudriši byl, dyžli někotryžkuli cžlowjek, kaž so joho knjez sam chwalešche — a tón mōžesche tež kacžonski!

Něhdy wopyta našchoho knjeza pšcheczal z daloka. Wosta někotre dny na dworje. Džěštaj jónu po wobjedže do poslow pohladacz, kajse pak lube Wože žito stoji. Stojesche, zo bē wjeseloscz hladacz! Kozka hižo kežesche, jeczmenji a pšchenca so wlecžesche a na kufach, na hatkach tysacore kwětki — žolte, mōdre, — jako bychy z tuczalki dele napadale.

Něhdžichowski knjez krocžesche pšchynje, z horda wustupujo do předka, spokojuje kulojty brjusch kolebajo a tu a tam pozastawujo, položi pšcheczalej ruku na ramjo a z fajstu na swoje zahony pokazujo, rjekny: „Widžišch tamle tu rjany pšchencžku? — Ta je moja! — a tamle na lewu tón raps, dušchanec kaž samo žkoto so žolczi, — tón je tež mōj!“

„To je Wože žohnowanjo.“

„Žohnowanjo haj — hdyž sym za tym džekat.“

„Alle hdyže dha twōj Scherik wokolo bēha — hladaj. Njezabēži so czi to ženje?“

„Njeměj stracha. Toho mōžesch na kōnc swěta zawjescz a pobēhnje czi domoj kaž po telegrafje. To je czi pos! Čakaj, zo by so pšchewēdcžik.“ Pomaja do zaka a wucžeže slēborny toler. „Tón toler položu tudy do tohole kerka.“ Stojeschtaj runje na mjezy, na kotrejž cžejnjowy pjenik dolcžewasche. „Hdyž domoj

pšchuidžemoj, rjeknu pšej: »Scheriko, sym toler žhubit«, a budžesch widžecz, zo mi jón zasy pšchinjesce.“

„To sym wczipny“, praji hošč.

„Budžesch so džiwacz. Něktle pak pōndžemoj po sečezcy, pokazam czi swōj kēst a potom wrōczimōj so domoj.“

Džěštaj dale k hajkej. Po khwilcy džěšche po tym samnym pucžu wandrowski. Mějesche na khribjecze mały waczol. Hvizdasche sebi a bijesche wjesoty z brězowej schwupiczku wokolo so. Khwatacz njebē jomu trjeba. K cžejnjowomu kerkej pšchischedski rjekny na poł wōtse: „Zowle je rjenje. Lehn so khwilku do kšōdka, — wšchaf mi pucz njeczeknje.“ —

Čizny so do wonjateje tramy, položi rucy pod hlavu a hladasche do mōdrych njebjes. Schlowronczki spěwachu, schwercže cyrcžachu, rōžiczi na cžejnju pojměwachu so ze zelenoho liscza a trawa, žito, wšcho do kola wokolo schepsasche czišchinko, kaž džēczi, hdyž sebi na wječzor basnicžki baja. Za khwilu poča wandrowskomu stōncžto mjez woczki swēcizcz. Duž so wobroczi a hcyšche kuf drēmnycz. Tu so jomu w kerku něšto zazyboli. Pomasnje za tym a postoczi. „To njeje wolbyr! Toler! Spar bē jomu z woczow! Wza swōj nekajki waczol na khribjet, — kij do ruki a wjesele sebi hwizdajo stupasche khwatajcy dale.“

Za khwilku pšchitowaršchi so k njomu rjany pšyczk, skafasche na njoho kaž na staroho znatoho, torhasche joho za suknu, cžuchasche a skafasche wokolo njoho. —

„Schtō to rēka“, myslēsche sebi wandrowski, „zo ma so tón pos tak ke mni? Za džēn joho cžas žiwjenja widžal njejšym!“ Počza joho wot so honicž: „Pōndžesch precž, hewal czi z tym kijom někotre pšchedam!“

Pos stoczi do boka, njeczekny pak.

„Ach, wohladacz so!“ myslēsche sebi, „wšchaf sy rjany pos, budžetaj za tebjē na dwaj tolerjej. — Scheriko pōj!“ Scherik postoczi, a džeržesche so joho kaž scžin, bjez pšchestacza joho wobczuchawiši.

Wandrowski džěšche ze wsy do wsy, doniž stōncžnje k wulkej forczmje pšchi drozy njejšchuidže. Tu zasta. Stōncžto hcyšche so hižo khowacz.

„Dobry wječzor, knjez hoščencar“, strowjesche wjesoty, „prošču najprjedy schlēncu piwa a potom dobre wječzerjecž.“

Hoščencar joho z woczomaj mērjesche, jako by joho schacowal.

„Njebojčje so, zo pjenjez nimam“, praji wandrowski, pynnywshi korcžmarjowu njedowěru, „džensa hym zbowony byl, hym tónle toleť namafak.“

Wuczeže jón z kapy. Šheri za nim stoczi. „Nó, nó, ty šhcže mje kusnjesh!“ zawoła wandrowski, toleť zash do kapy suwajo.

Korcžmar toleť wuhladawshi pocza hinal rěczějz:

„Šhto dha je so za pjenjezami prashak? Mi so jeno zdashce, zo žno hym was něhdže widžak, tohodla tať na was hladach. Šhto dha sebi k wjeczeri pshejeczje?“

„Šhto dha macze?“

„Mam czelacu pjeczeń ze solotwju.“

„Derje! K solotwi dajče mi tež někotre jeja.“

„So rozemi; dwě? tři?“ prasheshce so korcžmar.

„Šhtyri! Za je rady jem!“

„Neza!“ zawoła do kuchiny — „czelacu pjeczeń ze solotwju a šhtyri jeja.“ Sam pať pschedstaji hoščejz šhkleicu piva: „Seže na dobre trjehki. Psched khwilku halle hym je natytnyť.“

Wandrowski so napi a potom muchow so wobarajo, swarjeshce: „Šhto je tu muchow!“

„Se-li k lubošči, hčemoj do zahrody hiež. Za po wjeczeri tež rady wonka sydam.“

Džeshčtaj do khlódnicy. Wandrowski sebi z pjeczenju dobrotu czinjeshce, pomocžowashce ju hódnje z pivom, a bórzy bē zawěcže wjeselshi, dylki Rotšhild, — najbohatschi žid na clym swěcze. —

„Njanoho pshyčka macze“, khwaleshce korcžmar.

„Lubi so wam? To hču wěricž! Wotkupče mi joho!“

„Z wotkal seže joho wzali?“

„Wzał! Tať stary pos so cuzoho njedžerži. Mój je. Dajče mi tři tolerje a budže wasch!“

Korcžmar pohlada ze spodžiwanjom na šherika: „Něšhto spusheczje.“

„Ani złamanoho pjenježka!“

„Hdy bych wam dwaj tolerjej dať — —“

Tu zadželachu hercy psched korcžmu.

„D ty stódkal!“ zawoła wandrowski. „To je radošč! Anjez hoščencat, jeli hercam zapłaczježe, zo bychu khwilku pišfali, dam wam psa za dwaj tolerjej.“

„Derje tať“, poda korcžmar ruku, dyrichu a kup bē hotowa.

„Jeno, woštanje dha mi tu?“ so korcžmar rozmysleshce.

„Dwaj abo tři dny dyrbi začinjeny byčž — potom žno njecželnje.“

Žeńdže so hiščecze něšhto hoščji. Pošhdnychu so tež do zahrody. Hercy pišfachu rjenje — bēchu Čžeshca — mēšacžł swěcžeshce, kwětki a nučhawki wonjachu — pivo bē dobre: dobry wandrowski bē kať w raju.

Wjeczor pozdže, hdyž wšhitycy domoj džěchu, praji korcžmarjej:

„Anjez hoščencat, budža cži hercy we ištwe pshez nóc? — Za njejšym hižo dołho žaneje mērneje nočy mēł. — Nimacže žanu ištwicžku, hđžž bych močł po dołhim čzasu zash trochu wotpoczujecz?“

„D haj, jeno póčže sobu. Zutte to na tej dwaj tolerjej pschilicžimoj.“

„To so wē. Šak hewat?“

Dowjedže joho do rjaneje ištwicžki. Šherika tež sobu.

„Dobru nóc!“ pshejeshce korcžmar.

„Mějče džak — toho runja.“

We ištwe bē tužno a wandrowskomu horco we hłowje. Wotewri wočno, zo by jomu khlódnny nócny powětr na kóžo duk. Slecže so, scžini sebi kšhizil a lehny so. — Kédma bē so lehnył, a wušny. Džijeshce so jomu wo wulkich hoščzinach, wo krasnych koncertach; jězdžeshce w šhkleicžanych wozach, rozkazowashce korcžmarjam a šhto wē, šhto šhcže wšcho wjacny!

Naposledtu bē jomu, jako by psched wulkim kerkom kleczał a lute tolerje hromadu hrabať. Tu zaděhnje so na njoho džiwí woł, smorcži a zahanja so — by rady cžeknył — njemóže pať! Woł je hižo pola njoho, cžuje joho horcy dyč — pót jomu wustupuje — hče wołacz — dyč so jomu zalehnje — — tu wotuczji.

Šlónčžko swěcži jasnje do wočna. Wobhladuje so spodžiwany, hđže to tola je? Pschidže zash k sebi. Woła šherika — pos so styšhecž njeda. Wustoczi z kóža, hlada pod kóžo, za kšachle — pos njeje nihdže! Čhce so zwoblekacz — kholowy su precž — su precž z clym tolerjom! —

Wandrowski so mało njestróži. Wē hjez kholowom. Wobu so, tykny sukny na so a džeshce z pufotacej wutrobu do hoščžinskeje stwy. Korcžmar w tajkej paradže joho wuhladawshi, wuwali wocži a prasny z rukomaj hromadžje:

„Čłowjecžko, kajku macze to tola modu?“

„Njejšče nihdže mojojho psa widželi?“

„Nē! Čžohodla?“

„Se precž a to z mojimi kholowami, w kotrychž hym toleť mēł.“

„Nó, to je rjenje!“ wurazy korcžmar. „Z cžim

budżecze mi to někto płaczić? — Njejszczę wy někajki śchibański ślępc?"

„To pał nic, nihdy na nihdy nic! Mam tam w brēmniejszczu hiśczcze tsi kofchle a dwoje spōdnje kholowy — inadz wam to za wczorawicze pośtużenjo dosahnje. Ale kał ja něk tajkile do swęta pōridu? Tōn pos je mi w nocu z kholowami z wofnom won czełnył — hinał nic!"

„Ale prajcze mi tola, kał scze ł tomu pfej pśchisłi?"

Wandrowski wuzna so wśchōho, kał je toleł namakał a kał je so ścherik jomu pśchwidzał.

Korcźmar dyri so do czoła: „Hacź tež to Nęhdźichow- skoho knjezowy pos był njeje! To je pjecza poł czerta. — Dźicze tam — — ja sebi mjez tym wasche tsi kofchle jako zastawu sřhowam."

* * *

Na Nęhdźichowskiim dworje so mało njeđiwachu!

Śdyž knjez ze swojim hoścjom domoj dōndze, pśchi- bęza ścherik wusuwisłi jazyl za nim. Knjez pomasu do zaka, wuczeje toleł, pokazu jōn pfej prajiwisłi: „Ścheriko, hladał, tole hym źhubił!" Ścherik powisny nōs ł zemi, pocza cźuchacz a bęzesche tam, z wotkełź bęśhtaj knjezaj so wrōcziłoj.

„Budze tu za křwilu z tolerjom zasny", rjekny knjez węcze wobkruczujo, „czakaj, budżesć widżecz!"

Miny pał so hodźina, dwę hodźinje — ścherik so njezwōczi. Knjez křodżesche njemęrnny tu a tam: „Śchto jeno je so tomu pfej stało?! — Tole je dźiwna węc!"

Stōnczko bę so sřhowało — pos nihdze; lampy buchu zezaswęcżane, sřużownik kazasche ł wjeczeri — ścherik nje- pśchindze sobu! Knjezej so ani jęscź njehasche, stojesche pśchi wofnje, hladasche z nim won — podarmo! —

Śižo bę dźeacz wotbito, wścho hotowasche so do łoza — jeno knjez zdychowasche: „Bę tole křuposcz! Tajkile pos! Nic hinał — je precź!"

„Budź prośchenny, njehnęwaj so a pōj lehnycź", na- pominasche sřōncznje knjeni. „Tōn so czi węcze źhubi! Wala so nęhdze wokoło! Namo źno budze zasny doma!"

Dźechu lehnycź. Knjez dołho njewusny; hacź do poł nocu.

Po połnocy sřyschesche nōcny, kiž nimo dwora dźęsche, ścherika pśched wrotami sřczōwacz. Nęhęse wotewri jomu wrota. Tu stojesche pos, w hubje kholowy.

„Witaj, ścheriko, witaj", smęjesche so nōcny, „knjez džen źno so bojesche, zo sy źhubjenny! Śchto dha masć tu do kholowu? Pōkaź!"

Śchysche jomu je wzacz, ścherikej pał zabtyśknyśchej so woczi, sřczęri ze zubami a brrrrr!

„Nō, nō, ty drje hęcęch kusacz, njepleko!"

Pos hčysche za knjezom do domu po jennym sřhodze bęzcz, durje sřhodu pał bęchu zacinjene. Duź lehny so pśched nje na kholowy. Sřużowny spyta je jomu hiśczcze jōnu wzacz, ścheri pał na njoho dźędze, zo so joho sřrōzi. Duź dźęsche sřużowny bōrczo zasny swōj pucz.

Śdyž dźowka rano durje pśchi sřhodze wotczini, za- sřkoczi ścherik, bęzesche horje a drapasche na knjezowych durjach. Knjez wusřyschawisłi psa sřkrabacz křwatasche wjesoły ł durjam, wotczini a prasny z rukomaj hromadu:

„Ale mōj ścheriko, śchto mi tola njejesć?" Wza kholowy a z hłowu wijo sebi je wobhladowasche, doniž za tym njepśchindze. Pomasu do zaka a woprawdze — wuczeje toleł!

Wusmja so kaź butranka: „Pścheczęłko, hđze sy?" wołasche, „sřoku pōj pohladacz, śchto je nasć ścherik pśchinjęł!"

Wśchitcy pśchibęzachu. Knjez pokazowasche dobyczęrscy toleł: „Tu je! Widźisć, pśchęczeło, kajki je to pśycź, mōj ścherik? A kał je jōn pśchinjęł! W tychle kholowach! Ale ścheriko, hđze sy je wzacz?"

Pos porisny jeno, pśchęcżahny so a machasche wjesoły z wopusćku.

Na dworje łamaczu sebi hłowu, kał jeno je so to stało? Knjez a chly dwōr powjedachu nowinku wschudžom wokoło — powjescź bę bōrży po wsy wokoło, a ludžo puczowachu ł tym roztorhanym kholowam kaź ł jenomu dźiwu.

Knjez pśchinjese na te wjeselo sebi a swojomu hośczej blesćku wina, a wurazychu někotru sřwarnu sřkřlenicźku. Pśchipołdnju dźęchu ł wobjedu. Wjedro njemōżesche krasnische bycz — wobjedowachu w zahrodze. Śdyž bęchu w najlępsćim dźęle, pśchindze sřużownik: „Hnadny knjeze, tu je někajki wandrowski bjęz kholowu a hęc z hnadnym knjezom ręczech."

„Njęch jow pśchindze."

Wandrowski zastupi z hańby chly czełwjenny.

Ścherik joho wuhladowisłi, wusřkoczi a cžinjesche so wo- koło njoho dobry. Wśchitcy hladaču wczipni na cuzoho.

„Śchto wy hęcęze?" praschesche so knjez knjejscy.

„Hnadny knjeze", prośchesche wandrowski, „njęje tōnle wasć pos žane kholowy domoj pśchinjęł?"

„Je pśchinjęł."

„To su moje."

„Rajke dha su?“

„Sčere balnjane.“

Knjez hčyščy so hčory smjecz.

„A hčže je vam je wzał?“

Cuzbnik powjedafše swėdomicze, sčtož bė so stało. Wbohi, džiw zo njeplakafše. Poščuharjo so smėjadu.

Hdyž bė wupowjedal, praji knjez:

„Tónle žort je něščto hčodny. Pójcze, dam vam wafše wěcy.“

„Ale knježe, kak z tym tolerjom? Za sym wečora na njón pšhēcziňjal a sym nětk korečmarjej dołžny.“

„Nó, dokelž je to tak wupadnyło, dam vam tež tón — tu jón macze — drugi raz pak, hdyž was zbožo zetka, njewyščajcze hnydom! Njewěščez, hacž so vam njewuwinye kaž wuhor. — A na tebje, sčerifo, dam pėsniczkú wudželacž, dam cytu podawiznu wotmolowacž a pojedu z tym do Pariza na wustajeńcu.“

Naf móže so spar zahnacž.

Žadyn džiw njeje, hdyž w lěcze burščy ludžo w cyrkwi wufnu. Čyty tyždei su wot ranja hacž do wječora wonka w horocze dželali a nětk w božim domje, hdyž sedža, napadnje jich drėmanjo. Wopacžne a tež hrěščne by pak to za tajkič bylo, kotřiz bychu z dobrej wolu so sparej podali, wošebje pola božeje miščy, abo sebi njebychu pšhēcziwo njomu prócy dawali a mysle hromadžili. Tohodla pobožni kšhesczenjo, hdyž widža, zo chce spar pola božich službow jich pšhemocowacž, so poklafnu abo stupja.

Zajimawe je slyščecž, sčto je něhdy mnich z rjada kartusščich čžinik, zo by swoju nakhilnosč k španju pšhewinył. Tuczi mnichy maja nóčny hčor t. r. woni w nočy stawaja, zo bychu hromadže Woha čžescžili a hwalili. Tomule stawanju w nočy njemóžefše so našy mnichy zwucžicž, byrnje tež dobru wolu měł. Wón pak bė w mechaniščich dželach jara wuščitny. Zo njeby nóčne modlenjo zaspał, bė sebi časnik wudželal, kotryž jara sylnje hodžiny bijefše a hiščcže dlějšči čas wulku haru čžinjefše. Prěnje dny wotuczi mnichy na biczo a wrješfot časnika a staže tež k nóčnomu modlenju. Tola dołho njetrajeshe a mnichy wjac njewotuczi, byrnje časnik bił a wrješfotal. Wuščitny mnich prócowafše so dale tomu wotpomhacž a wumysli sebi něščto nowe, sčtož haru čžini a budži. Wón wudžela sebi ptaka, honacža a bubnarja z drjewa, kotrež wyshe cyfrowoho blota a na wobėmaj stronomaj časnika pšhiczini.

Z wopředka ta wěc prawje derje džefše. Mnich stany a pšhincžze někotre dny za jobu do nóčnoho hčora. Tola bórzy pšhincžny zas tutej harje a spaščy, byrnje ptał hwizdat, honacž spěwał a bubnat bubnował. Nětk wumysli sebi dobry mnich něščto druhe, zo by w nočy wotucžik. Wudžela drjewanoho hada, kotrohož spody koža pšhiczini. Had bė tak wudželany, zo w nočy w prawej hodžiny k mnichy na kožo pšhileže a jomu do wucha wolafše: „Ze čas stawacž!“ Tónle sředk pomhafše někotry čas. Tola stoncžnje tež to njehafše wjac časnyč. Sčto mnich nětk dale sebi wumysli? Powisny čžesanku wyshe koža, kotruz bė z časnikom zjenocžik; hdyž bė nóčna hodžina na časniku wotbila, puščzi so čžesanka jomu na nozy dele. Pšhēc tute čžezu na nohomaj dyrbjeshe mnichy wotucžicž. Tola z časom njehafše tež čžesanka došč pomhacž, a mnich hiščcže jedyn sředk nałožil, zo by spar zahnal: zwjazza sebi wječor wokoło ruki powjaz, kotryž bė tež za časnik pšhiczinjny. Hdyž w nočy jednacze bijefše, bu zwjazk nacžehnjeny a čžitny mnichy z koža na zemju. Nětk mnich kóždy krócž wotuczi. A hdyž mnich čžujefše, zo joho poslednja hodžina so bliži a hdyž bė swjate sakramenty dostal, prajefše z dowėru: „Nětk bórzy wotuczu!“ a wumrje.

Tele powjedancžko móže nas wucžicž, zo sebi nic jeno prócu dawamy, zo njebyčmy z dobrej wolu pola božich službow so sparej podali, ale zo tež hrěščne žke nakhilnosčez we sebi podkóčžamy z modlenjom, kėžbowanjom na so a sebjzapřecžom.

Sčtož so njeha w jėdži, picžu, wofšhewjenju, hładanju, slyščenju zapřewacž, toho pšhemože žka nakhilnosč a tajki zapadnje do wščelakich hčechow. T. N.

Potajna boža mišha.

Zatraščne čžasy bėchu stonc žandženoho lěttotka we Francóžskej za katolskich kšhescžanow. Žėd njewėry a njelhmanosčez, rozšhwany wot bjezbóžnych mužow, kotřiz so sami bratřja belzebuba mjenowachu, bė jara spěščnje francóžski lud stazył. Kral bu wot tutych njelhmanikow do jařwa čžinjny a stoncowany, čžka kšhescžanska wėra podkóčžena, wšhč cyrkwy zamknjene, duchowni morženi abo z kraja wupokazani. — Tola dobri katolscy kšhesczenjo hłowachu duchownych, kotřiz w nočy mjelcžo swj. sakramenty wudželachu, přėdowachu a božu mišču džeržachu. Tež w Parizu bėchu pšhēcny někoti katolscy duchowni sčhowani.

Wječor 21. januara 1793 džešče tam wobstarna žónska po hašy do pšchedměsta. Wona bě pytnyła, zo jedyn muž hižo dlejši čas za nej dže; tohodla dycyše jomu z pucza hič a stupi do znatoho domu. Wobjedzeť kžeze pytny, zo je žónska jara zastróžena a woprašča so jeje, čohodla so tak boji. Sdyž bě prajila, zo za nej muž dže, stupi kněz na hašu, zo by wobladał, kajsi muž to je. Tola bórzy so khwatajcy wróći a prajesche žónskej pokny stracha, zo dyrbi khwatač, zo domoj pšchindže, hewał jomu samomu wulke njezbožo hrozny. Žónska so njezobdžešče a dycyše khwatajcy do swojoho khudoho wobydlenja so wróćiciz; tola tón cizy ju zas scžehowasche. Szim bóle spłóšchana žona khwatasche; stóncujuje dobreža do domu, hdžež bydlešche. Po hubjenym sthodže dobreža hač do swojeje jstwy. Šedma móžesche so na stólciz dosynycz, kotryž ji stary muž, we jstwe sam pšchitomny, poskiczi. W smjertnym strasche žona někał hiščeje wupraji: „Šchowajeze so kžeře, pšchetož nasche wobydlenjo je znate.“ — Tónle starc bě mjenujcy měšchnik z rjada karmelitow, kiž bě rukam mordarjow czełnył, kotřiz běchu joho sobubratrow w kłóštrje stóncowali. Sdyž běchu nětk na sthodže stupy styschecz, sthoma so měšchnik w khamorje.

Tu zaklepa so tsi króć do duri a z dobom stojesche tež wulki muž w jstwiczy. Žónska bórzy spóžna, zo je muž tónsamny, kiž bě hižo někotre dny prjedy wočoło doma khodžil. Njeznaty po jstwiczy so rozhladujo zdašče so hnuty bycz wot khudoby, kotraž so jomu tu pokaza. Po khwili praji: „Sa njeńdu hało njepršchecz. Za du, zo bych sebi wot was hnadu wuprosył. Wy macze tu czešcedostojnoho měšchnika pšchi sebi, kotryž je kaž pšchez džin stóncowanju w karmelitskim kłóštrje czełnył. Znaju joho mjeno a tež wasche. Wy widžicze z toho, zo ja, hdy bych was dycł pšcheradžic, bych to dawno scžinicž mohł.“ Po tyhłe stowach njeznatoho muža wustupi stary měšchnik ze swojeje khowanki do jstwy prajicy: „Njemóžu wěricž, zo wy nam žło cžinicž dycceze a dowěrjam so tohodla wam. Ščto wote mnje žadacze?“ Njeznaty rjekny: „Pobožny wótcze, sym pšchichot was prosyč, zo byščeje jenu božu mšchu dzerželi za wotemrětoho, kotrohož cžekło w nješwjećenej zemi leži.“

Měšchnik jomu do woczow pohladnywšchi pytny w nimaj wulku stysnosč wucžičchjanu. „Pšchindžeze“, praji na to, „dženja srjedž nocy zasny, sym zwólniwy wasche žadanjo dopjelnicž.“ Njeznaty podžakowa so

wutrobnje měšchnikej a woteńdze. Szjedž nocy pak zas pšchindže a bu dowjedženy do zadneje jstwy, hdžež bě hižo wšchitko pšchihotowane k swjećenju wopora nowoho zakonja. Žena stara lódkta bě z woltarjowym rubom pšchikryta. Na nim stojesche Boža martra a pšchi nej šchtyri wóskowe swěćki. Stary měšchnik žbotowany měšchnistu draštu pšchindže z keluchom, na kotrymž patena ležesche. Kancy pak běšchtej schleicžanej. Njeznaty so poklakny a klecžesche jara hnuty tak dołho hač boža mšcha trajesche.

Sdyž bě měšchnik božu mšchu stóncizil, wobroczi so k njeznatomu mužej a prajesche: „Mój syno, jeli zo stej twojej rucy z krewju krala womacžanej, praj mi to. Žadyn hrěch so njenamaka, kotryž njeby so mohł pšchi prawej želnosčej spušchiciz, pšchetož Šhrystus je swojim japošchotam a jich nastupnikam móć dał, w joho mjenje kšchecžanow wotwjazowacz wot kóždoho hrěcha w swj. spowjedži.“ Njeznaty wotmołwi: „Mój wótcze, ja drje nješym bjez winy na smjerczi krala, tola nimam pšchi tym najwjetšchu winu.“ Potom poda měšchnikej mały kascheczik. Do přenjeje jstwiczi so wróćizwšchi rjekny hiščeje měšchnikej a žónskej: „Wostancize jow, dobre dusche budža so za was staracz, dońž kěpšche cžasy njepršchindu. Za leto na 21. januara pšchindu zas, zo bych božej mšchi pšchitomny bycz mohł.“ Z tutymi stowami so poruczi.

Nětk woczini měšchnik kascheczil a namaka w nim rubišchko, kotrež bě z potom namacžane a w kotrymž běchu krawe blaki widžecz. Na jenyum rózku bě kralowška króna wušchita.

Wot toho cžasa khudaj wobydlerzej pokorneje jstwiczi kaž wot njeznateju rukow pšchecy podpjeru dostawašchitaj: jěšč, drjewo, draštu a wyšche toho tež dvě karcze, z kotrymajž zakitanaj móžeshtaj w Parizu wočoło kłodžic bjez stracha pšched pšcheradnikami a policistami. Šusto dosta stary měšchnik tež kwanja, zo dyrbi na swoju wěstosč kěžbowacz.

Tak pšchindže zasny 21. januar. Zasny pšchindže srjedž nocy cuzbnik, zasny dzeržesche stary měšchnik božu mšchu, pšchi kotrež cuzbnik z wulkej pobožnosčju zwosta. Tola tónkróć njepraji ani stowczka a woteńdze. —

Pot leta pozdžišcho sta so pšcheměnenjo we francóžskim knježerstwje. Robespierre, kotryž bě po stóncowanju francóžskoho krala ze surowej hrubosčju a nješmilnosčju knježil a mordował, bu storčženy. Šmilnišche knježerstwo stupi na město tohole krewjelacžnoho tyrana. Stary

męśchnik mōżeſcſe zas w Parizu bjez bojoſcſe wobſchadzo-
wacſz. Tōnu wopyta znatoſo pſchekupca, kotrohoſz haſo
ſwērnoſo kralowoſo poddana znajeſcſe. Stunje teſdom
bu na karje jedyn muſz k motprawjenju wjezeny. Wulle
czerjōdy ludu bēzachu za nim. Stary męśchnik z woſnom
pohladawſcſi wuhlada Robeſpierra na karje ſedzacoho
a pſcſi nim toſoſamoho muſza, kotryſz bē dwōjcy pola
njoſo w nocy boſzu miſcſu ſtyſcſaſ. „Schtō dſa je tōn
wullki muſz, kiſz pſcſi Robeſpierru ſedſi?“ wopraſcſa ſo
duchowny pſchekupca. „To je tōn kat (dracſz), kotryſz
je teſz motprawjenjo Ludwika XVI. wjedſ.“

ſDyſz męśchnik bōrzy potom domoj dſeſcſe, rjekny
pſcſi ſebi: „Tōn kat je za ſwojoho krala ſo modlit, mjez
tym zo bjezbōſzne hłowne męſto pola joho ſmjercſe
juſtaſcſe.“

T. N.

Pucſe boſeje hnady.

Jedyn młōdzenc bē zaſe do zlych towaſtſtwom pſcſi-
ſchoſ a tam hręſcſne ſiwjenjo nawuſnyſ. Schtōſz bē
pſcſi tymle hubjenſtwe najzrudniſcſe a hnadnomu ſtutto-
wanju zadſewacſe, bē to, zo młōdzenc modlenjo cyle
zakomdſi. Zadyſz dſiw, zo hubjeny hręſcſnik lęto wot
lęta pſcſec hłubſcſo padaſcſe a w tymjenſcſcſu wſcſcſch
njeſchmanſtſwom kaſz zahrjebany leſeſcſe. Wſcſcſe dobre
napominanja ſwojich ſtaſcſchich njeporaſdſeny ſyn zacpi-
wacſe. Tola poboſzne duſcſe njeſcſcſtawachu zhubjenoho
ſyna boſej macſeri porucſecſz, zo by tale macſer miłocſe
jomu wuproſyła hnadu wērneje poſuty. . . . Senoho
dnja zacſu tōnle wullki hręſcſnik zadoſcſz za ſpęwanjom
ſwj. rōzarija. Doleſz paſ pacſeri nawuſnyſ njebē, poda
ſo k ſwojej macſeri a proſcſcſe wo rōzarije a wo
rozwuczenjo, kaſ ſo ſpęwaja. Macſz ſo na tym nje-
wupraſicſe zwjeſeli a cſinjeſcſe po ſynowej woli. ſDyſz
bē zabłudſzeny rōzarije wuſpęwaſ, bē jomu, haſoſz by
macſz boſa joho k ſebi wjedſa. Z wullej ſelnoſcſu wob-
zarowacſe wſcſcſe ſwoje hręcſi, wutorhny ſo wſcſcſem zlym
wobſchadſzowanjam a towaſtſtwam a pſcſihotowacſe ſo
na ſwjatu ſpowjedſz cyłoho ſiwjenja. ſDyſz bē tu z po-
mocu boſeje hnady doſonjaſ, wrōcſi ſo njeuwprajity poſoj
do joho wutroby. Wot nękſa lubowacſe zas poboſzny
pacſer, huſcſcſiſcſe doſtaſcſo ſwjatnych ſakraſentow a piłne
dſeſo a zdſerſa ſo kōzdoſo dalſcſchoſo cſeſztoſo hręcſa.

ſlody njewērny a bjezbōſnoſeſe.

ſcſcſed nękotrymi lętami zaſyſdli ſo boſaty muſz
z mjenom ſakub Trahec w jenej francoſſej wſy pola

męſta Bannes. Wōn bē prjedy lęta dołho w Americy
pſcſebywaſ a ſebi tajke zamoſzenjo nahromadſiſ, zo ſebi
cyły ſtary hrōd z wołoknyimi polami kupi. Doleſz
męjeſcſe pjenjeſ doſcſz a wēdomoſcſe, wuporjedſa ſwoje
hoſpodaſtſwo, zo rjany dobyſt pſcſinjeſe a wocſi wſcſcſch
ſuſodow na ſo zloſi. Tola pſcſeſz cſitanjo njeſcſcſcſzan-
ſcſich knihow a wobſchadſzowanjo ze wſcſelakimi njeſchma-
nyimi ludſimi bē ſakub Trahec ſwoju kaſholſku wērnu
zhubiſ a cyle do njewērny a bjezbōſniſtwa zapadnyſ.

We ſwojej zaſlepjenej hordocſeſi myſleſcſe ſakub, zo
je jara mudry a cſinjeſcſe ze ſwojej njewērnu wulcy.
ſDyſzſkuli jeno mōſeſcſe, tam hanjeſcſe duchownych, wu-
ſmęſchowacſe bōiſſe wērnoſcſe a hanjeſcſe naſcſchoſo bōiſtkoſo
wumōſznika.

Tajſele bjezbōſne cſinjenjo a ryczenjo zawjedſe
nękotrohoſzkuli a wotwjedſe joho wot pucſa ſprawnoſcſe.
Kaſz cſeſnje a kopſcſiwy na polu ſpęſcſnje roſtu, hdyſz
tajke ſymjeſcſka a koruſcſki ſo zaſadſa, taſ teſz wołoko
ſakubowoſo hrodu paduſcſtwa, jebanja, njeſchmanſtwa a
druſe zloſcſe ſo huſto wobereſdſeſcu wot zawjedſzeny ch ludſi.

ſaj teſz ſakubej Trahecej kranjeſcu ludſo z polow
a brōſnjow. Tōnu popadſe ſakub paduſcſa, kotryſz bē
ſo w nocy do domſtoſo nutſkamaſ a nęotre tyſacy
frankow wzacſz cſcył. — ſDyſz jatoſo paduſcſa policajowje
do bliſkoho męſta Bannes na ſudniſtſwo wjedſeſcu,
ſtojeſcſe ſakub runje z nękotrymi burami pſcſi pucſu
a praji wuhladawſcſi jatoſo wołokoſtojacyſ: „Ze tola
derje, zo knjeſeſtſwo ſo za to ſtara, zo ſo tajcy ludſo
popadnu a ſadſa, koſtſiſz tajke njeſkutki wobereſdu a ſebje
ſamy ch a cyłu wjeſ wonjeſeſeſa.“

ſcſi ty cſle ſłowach njewērinoſo wobrocſi ſo jaty
a znapſcſeſcſiwi ſakubej: „Wy nimacſe jow ni cſo pſe-
dowacſ!“ Zaſtoſhjeny rjekny ſakub: „Ja mam prawo, teſje
tamacſz, ty njeuſcſny cſłowjeſe, a budu teſz to cſinicſ!“
ſaty paſ rjekny: „Ja wam habu zatyſam!“ Potom
ſo wobrocſi k policajam a rjekny: „ſlejeſe, jow tohole
muſa dyrbi cſe zajecſz, nic mje. Wōn je wina na mojim
njezboſu!“ — „Mje cſz, njeſcſicſzomny cſłowjeſe!“ za-
wola ſakub. Tola jaty paduſch rjekny: „Ja njemje cſeſu!
ſym cſeſtſny muſz byſ, taſ dołho ha cſz ſym do Boha
wērniſ; bęch dſeławy, ſprawny a ſpokojny. Me wy,
ſakubje, wy ſeſe mi ſpokojnoſcſz z mojeje wutroby wzali
pſcſeſz wacſe rycſe, pſcſikłady a piſma. Męſto toſo,
zo by ch kaſz prjedy nje dſełu a ſwjaty dſeſi ke miſcſi
ſchoſ, ſym po wacſch wucſzba ch do męſta bęhaſ, pjenjeſy
pſcſe cſinjaſ a zle towaſtwa wopytowaſ. Doleſz ſym

pskhez waſſhe rycze wëru a pobożnoſć zhubił, ſym chcyl žimjenjo wužiwać, a dofelž ſam taſ wjele zamoženja nimam, ſym do waſchoho ſo dohnywał.“ — Zaſub Trahec njemožeſhe žanoho ſłowczka prajicz a mjelczęſhe wo-
hanbjeny.

Haj, hježbóžne wuczby wjedu do wſchęd njekſhman-
ſtwow, kaſholiſka fruta a žywa wëra pſchinjese časne
a wëczne zbožo. T. N.

3 naſchich czëmných wobrazow.*

III.

Dobry towařſch bë mje pſcheproſnył, zo bych z nim
raz ſobu do Polecjanſkoho ſpëwařſkoho towařſtwa ſchoł,
a to ſo jomu njemožach zapowjeſeč. A z cytej wërnocęžu
prajicz, moja wutroba žadaſhe ſo tola jónu woprawdže
zaſ po ſerbfſtu ze ſerbfkim ſpëwom zawjeſelicę, a hđže
dha mohł ſo toho lëpje nadžijecę, nie-li w ſerbfkim
ſpëwařſkim towařſtwje. Tola prajicz hiſchęze dyrbjū,
zo bëch pódla tež trochu wczipny, hač tež tu woprawdže
wſcho w prawych kolijach dže. No, wſchako wohladamy.

Džëch duž po ſwojoſho towařſcha. Wón bë nimo
mëry wjeſoły, zo joho pſcheproſhenjo zacpël njebëch, a
to mje zaſy ſamoho wjeſeſeſhe. Bë hižo na pucz
zhotowany, duž džëchmoј hnydom z domu, tola ducy
zaſkocęichmoј hiſchęze pola ſuſodžic. „Suſodžic Pëtr“,
mënjeſhe moј towařſch, „wóndanjo neſchto zrycža, zo
dhe tež do ſpëwařſkoho towařſtwa zaſtupicz; ſnadž
póndže z namaj ſobu.“

A ſchto žhoničmoј? Niczo dale, khiba to, kaſ
ſerbfſke maczerje lutuja! Pëtr drje by ſobu ſchoł, tola
macž jomu njeba, dofelž bë ji ſchfoda pjenjež, kotrež by
Pëtr do towařſtwa dał a na khamu piwa pſchecžinił. —

Ducy po wſy powjedaſhe mi towařſch taſle: „Sym
ſebi dobry, zo ſuſodžic Pëtr džensa doma njewoſtanje:
w ſuſodnej wſy ſu reje a njepóndže-li tam, dha póndže
tola doma do korečmy a woſtanje tam hač do nocy.
Sym to hižo huſčęiſcho nazhonił. Schto macž k tomu
mëni, njewëm.“

Za njechach towařſcheј wëricę; tola wczipny, kaſtiž
rady ſym, napraſchowach ſo pozdžęſcho za tym, a ſchto
žhonič? Pëtr bë do ſuſodneje wſy na reje ſchoł, naj-
prjedy wjele pjenjež pſcherejwał, potom ſo wopił, a
dofelž dchęſhe wjeſnym hólcam reje wzacž, počachu ſo
bicž a czifnychu Pëtra do kuta. Na ranjo wróćzi ſo

Pëtr domoј z roztorhanej draſtu, z próždnej kařu,
z rozbitym woblicžom, mucžny na wſchęd ſtawach, zo
dyrbjeſhe cyty druhi džen ležecę. Tu bë pjenjež, kotryž
dyrbjal Pëtr do towařſtwa dacę, jara rjenje zalutowany
— ale à la bonheur! ja ſo džařuju za tajſe luto-
wanjo a ſnadž wy tež! — Tola zo bychmoј ſebi
wjeſelo njekſkazhoј, njemyſlachmoј wjacы na Pëtra.
„Džensa“, džęſhe moј towařſch, „je runje prawy džen
za tebe, budža najſkerje wſchitcy towařſchojo žhromadženi.
Sym ſebi mjenujcy wotmyſlili, pſchichodnje ze ſpëwom
zaſy raz zjawnje wuſtupicz; džensa dčemy hiſchęze raz
wſchë ſpëwy pſchepëwacę, potom pał ſebi dowuradžicę,
hđže budžemy ſpëwacę. To budže tebi zamëčęe prawje,
ty džë ſy hewał tał do wulkoho towařſtwa.“

A wëzo bë mi to prawje, nic jeno, dofelž bëch rady
do towařſtwa, ale dofelž ſo mi tež pſchiležnoſeč poſkicęſhe,
zo mohł ſpëwařſke towařſtvo ze wſchęd ſtron wobkedžbo-
wacę; tohodla ſo dwóicy wjeſelach. Zo by to kóždy
wëdžal, cžohodla wjacы ducy po puczū njepowjedachmoј,
pſchiftaju, zo mamoј mjenujcy wobaj dołhe nohi, duž
dołho njetrajeſhe a bëchmoј hižo w towařſtwje.

A moј towařſch njebë wopał rycžal: lëdma z durjemi
zaſtupiwſchi widžach cytu ſyłu ſpëwarjow žhromadženyč.
Zaſtach khwilu pſchi durjach, zo bych ſebi towařſtvo
trochu wobhladał; pſchetož přëni zacęiſchęze je druhdy
najwažniſchi. — „Ale nó dha kedžbuj!“ ſtoręzi mje
towařſch nadobo z kóhczom; „njewidžęſch dha?“

Kóc jene wjechjo tola! ſchto dha je? — Ah, nëtko
widžu: mam lëdma khwile ruſki dodawacę a ſo ze ſpëwa-
rjemi dowitacę a ſebi z nimi dopſchipiwać; kóždy ſo
zo mnu towařſchi a pſchecželi a tola njëſſmy ſo hiſchęze
ženje dopóznali. Ah, to derje cžini, hdyž maja cje
tał kedžbu — wodajcę, zo ſo wam tu wuznawam, kaž
bych ſebi rady wjele zdał, njemožu ſebi pomhač, mi
ſo ſtajnje wutroba z mocu pozbëhuje, hdyž móžu ſo
ze Serbami witacę. Sym woprawdže wjeſoły! A kaſ
mohło to tež hinał byč? widžu džë luty wjeſoły lud.
Wſchitcy ſu zahorjeni, to jim hižo na woblicęžu póznawam.
Ze wſchęd bołow pſchecželny poſtrom, je mi kaž bych
był bratr mjež bratrami. A myſlicze ſnadž, zo jeno
mje tał witaja, dofelž ſym cuzy? D në! ſu tež ſami
mjež ſobu kaž bratiſja a k tomu džë ſu ſebi tež towařſtvo
załožili; hewał njebhchu woprawdže lëpſchi byli, hač
Walowcženjo, kiž ſebi ludži na kwas proſcha a potom
jim z poſawnami zaſy do khibijeta cžepu. A hlej!
kaſ jim hižo wſchitke žily za ſpëwom hraja; kóždy noſy

* Sl. „Kaſholiſki Boſoj“ I. 1883.

so hižo ze spěwaŕskimi knihami, kaž njemohł doczakać, zo by so zapocząło. Haj woprawdže, tał sebi pŕchajach a kaž widžu, tež nadeńdžech. Tu budžeš so raz woprawdže po serbsku zawjeseliciz móc! pomysłich sebi a sydzeh so stoncziuje trochu do boła, zo bych tola wscho wobkedźbowacj mohł.

Bě pał tež hižo wulki čas, zo tu běch. Wědma je mała chwila nimo, tu zaklepa wuczer, wscho dawta kedźbu a — „deutschland, du mein vaterland!“ klinczesche nado bo z mócnym hłosom — towařstwo spěwa.

„Ale ludžo! prajće jeno — ja njewěm — sčto dha mi je? hdže dha po prawym sym? Za chych tola do serbskoho towařstwa a nětko sčje mje tule domjedli!“

Mój sušod bě mje najšterje ryczecj slyšach. „Soj, czy schwarnje zacjahuja!“ rjekny, „njej“ wěrnó, to je rjenje?“

„Rjenje? Šm — ha — sčtož rozumi!“ pŕchefsomnych.

„Sčto wy njerozymicze?“ džiwa so mój sušod. „Wy macze tola bryle a sčtož bryle nosy, tón móže tola tež němŕki!“

To so mi njebě džało, zo budža so mje w serbskim towařtwje pŕahcecz, hać móžu němŕki. Ach, němŕki drje móžu, tola moja wutroba njedha tu nicžo wo tym wědzecz, tej so tu styska.

„Šm! spodzjowny cžłowjek!“ mēni mój sušod a pŕchima so pōdla za cžolo. „Mi je to wscho jene, hać je serbski abo němŕki!“

„Pŕhecčelo!“ wobroczu so zasy za chwilu k njomu, „prajće mi tola, spěwaja woni pŕchecy tał němŕki?“

„Š nō, ja móžu wam prajicj, najbōle, haj! — a wěšće, to je wam ganz bernynŕkich, to tola hnydom kōždy glaj rozumi.“ —

To bě słowo, kaž worjeh, tola kšētrje twjerdy; njewěm spěschnje, kał sebi jadro z njoho wupacizj. Chychsche snadž mój sušod rjec: zo Serbjo němŕki lēpje rozumja hać serbski — prawje by mēł; dokelž tajkich mudrych je došć na swěće, kotřiz serbski wjacj njerozymja, ale němŕki tež nic. Albo mēnjesche trasch: to kōždy hnydom rozumi, zo tu Serbjo spěwaja? tež to by wěrnoscj była; pŕchetož druhdny mōžesch Serba wodnjo z lataŕnju pytać, kiž by serbski spěwał. Ale našch njeboh Zejler je hišcže tšeczju wěrnoscj wědžak: „Wřēzy su wschudže a prut za hordy, blaznity lud!“

Njēz tym zo so z tym worjehom drējach, bēchu dospěwali; a mój towařch pŕchuidže ke mni a wopŕascha so mje: „Nō, kał so lubi?“

Za na joho pŕaschenjo ani njewotmožnych. „Njēbudžecze skoro serbski spěwacz?“ pŕascham so.

„D ju! potom tał na kōncu!“ wotmołwi mój towařch dowěrliwje a džěšche zasy spěwacz.

Ach, na kōncu! Ach, hdy byšcže tola wot kōnca započjeli! Ale nē! Deutsche worte hör' ich wieder atd. spěwaja spěwarjo. — Haj, su dha to Serbjo! Tola cžomu dha so džiwam? Serbski spěw je tu na wumēnkju a dže dha so wumēnkjarjam lēpje? Domjacy lud njepopŕchēje jim ani strowoho powētra, a hdžēškuli mōhli jich zetkacz, kšodža jim z pućza. Njēje snadž w spěwaŕskim towařtwje podobnje? Serbskomu spěwej njepopŕchēje so tohorunja strowy powētr; serbski spěw njed hōlcj nēhdže na rejach spěwaja, do spěwaŕskoho towařstwa snadž njestuscha — njēje wěrnó? — Njewěm, kał dolho su tał spěwali; bēch tał do so zamysłeny, zo njewidžach a njestyschach, sčto so wokōlo mje stawa. Serbske towařstwo a luty němŕki spěw! to mi stajnje we hłowje kšodžesche. Pomysłich sebi na sušodciz Pētra a kaž by rjekł, skoro bjez mojeje wole, wusuny so mi myslicžka: „Pētrje, do tajkoho towařstwa tež zastupicj njetrjebasch, to mohł so hišcže stacz, sčtož hišcže njējny — Němc a wotrodzenc!“ — pozdžischo wēzo dyrbjach hišcže pŕchistajicj: „ale na rje hieć a tam so wopicj a bicj, to tež njetrjebasch!“ —

Tola snadž budža we wopuschi ryby — haj bēchu drje, kał bē mój towařch prajil, tola jeno pjerŕki: jedyn abo tji serbske spěwy so wuspěwachu a z tym myslēšche towařstwo, zo je swoju winowatošć dopjelnižo.

A to bē potajkim te cyke wjeselo, kotrež tu wužitach — nō ja so džałuju tajkoho wjesela a zabawy, to sym tola doma za kšachlemi mudriŕski. Tola sčto so hōrŕchu? wschach njēje hišcže kōnc towařstwa, a sčtož njēje, móže džē hišcže być — dobra zabawa!

Scžēhuje druhi hłowny džel: wuradžowanjo, hdže by towařstwo ze swojim spěwom zjawnje wustupilo. — Pŕchēšyda stawa: „Potajkim ja praju, hdže bychmy šchli spěwacz?“

To bē jara wažne słowo, kotrež kōždomu jara k wutrobje džěšche; kōždy chychsche sebi to kšutnje rozmyslicj, tohodla tež tōjhdy mjelcžachu. Někotryškuli, kał by sebi ani k radže njēbył, wobrocžesche so k swojomu sušodej: „Haj, ja njewěm, hdže by najlēpje było!“

Duž dha dyrbjesche stoncziuje zasy pŕchēšyda sam namjetowacz. „Za praju, zo bychmy zasy tam šchli, hdžēž bēchmy posledni raz!“

„Ale to jim prawje trjedzi! Tu wędzachu hnydom někotři radu. Pjeczo, sčesčo walidhu so do njoho: „Sčto, do Wonec? To by bylo! Woneczenjo su křudži; tak wjele dha smy zařdženy raz wuwikowali? lědma něotre slěborny pščiřdžechu na muža! Sčto tam rady wjele zastupa płaczi? Woneczanscy bjeru najradšcho darmo!“

„Aha! czi potajkim spěwachu jeno za pjenjezy! Aj, to je po prawym mudrje; pščetož cžłowjek ženje njewě, hdy pjenjezy trejeba. Tola dowolčeze mi słowo: Wšchu cžesč wafšej horliwosčzi, ale wy dyrbicze tola nimo měry pščeswědčeni bycz, zo derje spěwacze!“

„Pščeswědže zdasče so to tola trochu džiwno. „Ale, pščesčesjo!“ rjekny, „pomyslčeze sebi na dobru wěc! my tola za pjenjezy njespěwamy, ale jeno dobreje wěcy a wótcžinskeje mysle dla!“

„A, sčto je mi do dobreje wěcy! džicze mi z tym — a ja čcu mēcž prócu zapłacžemu.“

„Aj, aj, ludžicža! to pať scze sebi rjenje wupłapnyli! Njeje dha wasč spěw dobra wěc? Hdyž hižo sami wjele do njoho njedacze, sčto dha dyrbja potom druzy prajicž?“

„Tola tak rycžachu jeno něotři; druhim so trochu po handlerštu zdasče, pšči tajke pščiřiležnosčzi na pjenjež wjacj abo mjenje hladacž; jim něščto druhe k wutrobje džěšče. „Aj, sčto je mi do pjenjež!“ mēnjachu czi; „hdy by jeno něščto druhe njebylo — ale sčto dha we Wonecach za same pjenjezy sčto křmane k jědži dostanje? tam mohť cžłowjek zawutlicž!“

„Ha! ty njedoshťto!“ wołaja druzy. „Wy džě tež loni dosčž njeměšče; hdy dha změjećze skóncžnje dosčž?“

„Haj, to ja tež džensa praju, zo dosčž jědže njebě, a jeli čcečeze tam hicž, to wam praju, na mnje nje-
trjebacze cžafacž!“ — „Na mnje tež nic! — Na mnje tež nic!“ pščiřiřosowachu něotři.

„Wzmicze džě sebi pomazki sobu!“

„Nó ja bych rjekł, naposledku budžemy dyrbjecž woła z hródbje sobu bracz a potom joho rězacž a pjec!“

„Tola tež tym, kotřiz jeno za dobry wobjed spěwachu, wščitcy njespščiřiřosowachu. Ale, zo bychu skóncžnje zjednali, namjetowachu dale: „Nó, tak džemy mojedla do Wjesnic!“

„Sčto, do toho kuta? Nó, ja so džakuju! tam mje njewohladače. Ale smēm-li wam radžicž, džicze tola hnydom na nóc, hewaf tam w prawy čas nje-
dóndžecze!“

„Ale sčto dha budže takle bacž! Njech tež je pucž trochu daloki, wščako mamy konje a wóz; smy hewaf tež jědžili.“

„Haj, ale sčto pojědže? ja tola nic, ja sym posledni raz jěł!“

„S nó, tomu drje budže rada, ty sy tola džiwny; hdyž ty njechafš, pojědže druzi. Za praju, sčto dha čce jěczž?“

„Haj, rada drje by byla, hdy by jeno něčto jěczž čcył. „Mojej konje stej mucžnej! — Mój brózdniř ma wořtup! — Mě je so zadnje kolešo rozřuščilo! — Za mam nazajtra zasj cžěžto pšchahacz!“ — A tak so jedyn po druhim zamołwjeja. — A wurycžowachu so dale, doniz naposledku njewędzachu, wo cžo so wurycžuja. A to bě towarřstwo, kotrež je sebi wustawki napisało, zo by po nich njedžiwajo wščěch póblanskich zadžewkow a winow pščezjenje skuffowalo! — Mě so zezda, kaž bych w Holinje na hermanku stał a handlerjam pšči-
hładowaf, tak so wo hermank wurycžuja.“

„Ale kóžda wěc dyrbi tola swój kónc mēcž: a duž džě so tež spěwarjo pocžachu prafšecž, cžohodla dha so po prawym tak wurycžuja? Šm! džiwne prafščenjo! dofelž džě čcemy spěwacz. — Ale cžohodla dha čcemy spěwacz? Šnadž zo bychmy mało pjenjež za to dostali? abo trafš so njenajědli? a naposledku hiščče pódla daloko jěli? ně! to wořtanjemy radšcho doma.“

„Haj, hdyž hewaf njewěščze, cžohodla spěwacze, hdyž was serbski spěw bóle njepohnuwa, hdyž je wam němštk spěw lubšči hacž serbski: haj, to wořtačeze doma! serbski lud njewohlada waschoho žłoho pščiřkłada a njezměje duž tež žaneje sčłody.“

„A tak bě cyle spěwanjo do blóta zwrócžene. Kaf dha čce to tež hinał bycz, hdyž towarřchow ani horliwosčž za narodnu wěc a serbski spěw nježenocžuje, hdyž kóždy jeno swoju sebicžnu wutrobu nasycicž a społojicž hlada!“

„Jedyn po druhim je wotpadowaf a z towarřstwa wuřtupowaf, doniz jeno mała cžřjódla njewořta; tola czi so řhadžuja, runjež jara z řědka; lědma hdy spěwaja, ale towarřstwo traje. Šm! to je džiwno! Aj, nic tak jara džiwno: towarřstwo ma móřšen a w njeje je so za lěta tóřičto pjenjež nahromadžilo. We wustawkach pať stoji: Rozdrjebi-li so towarřstwo hacž na džesacz sobuřtawow, smēdža sobuřtawy so do pjenjež džělicž a towarřstwo zbēhnycz. A nětko kaťa jedyn na druhoho, doniz njeby posledni jednaty wustupil; tola kóždy čce

sobu dželicz, tohodla žadyn wjacu njewustupi — a duž njemóža ženje dželicz. — Ach, kak so sebiczność tola prudzil!

M. B.

Bamž Leo XIII. a narodnosť.

Njedawno běšče swjaty wótc pšchedstojiczeŕcy jenoŕo kšóštra w Neaplu a někotrym jeje knježnam audiencu zwolil. Knježny su francóžste a wobstaruja w spomnjenym měsće wočehnjenje a rozwučowanjo holczatow. Na francóžsku rycz pšchedstojiczeŕki wotmołwi bamž jenož italski a w tejsamej ryczi so jich tež naprašowasche. To běšče knježnam njemało za trach, dofelž italscy nje-móžachu. Po audiency wupraji bamž swoje spodzjwanjo nad tym, zo knježny, kiž hačo wočehnjeŕki a wučzeŕki w jnym kraju skutkuj, ludoweje rycze njeznaja; tohodla je pječža tež jenož italscy z nimi ryczał, zo by je taŕ na jich winowatošć dopomnił pšhecziwo ludej, kotrohož hospodliwošć wužiwaju.

Žandžel pešton.

Zatidžene lěčžo wza sebi ruski dželačzeŕ, kiž na železnicy njedaloko Moskwy dželašče, tež małe holczatko sobu. Mjez tym, zo sebi džěčžo mjez kolijemi hrajkasche, běšče so nan ze swojim džělom pšhecny bóle a bóle wofsalil. Nětko pšchihna spěšchny czah kaž žle njedobre. Runje pšchypadnje běšče so holczžo hrajkajo lehnulo. Hdyž běšče czah nad nim pšchěšumil, stany džěčžo njezranjene a běžesche k nastróžanomu nanej.

Stary pšchiklad za nowe czasy.

Cyrkej Chrystusowa je pšhecny so móćnišča wopozazala, dyžli wscha móć swětnych knježich. Šhto bě móćnišči hač Napoleon I. w czasu swojoho najwjěšchoho zboža? Šhto bě šlabšči hač bamž Pius VII. wot njoho jaty? A Napoleon wumrje na škalatej kupje, Pius VII. paŕ, wutrawšči wšchitke pšchěščehanja, w Romje a zawoštaji cyrkej móćnu njepšchewinjenu kaž w přenich czasach jeje wobstacža. Pšchiklad to w małym pokazuje, šhtož je so nad cyklej cyrkwyj dopjelničo:

Hdyž Napoleon I. žhoni, zo chce bamž Pius na njoho klatbu wuprajicž (dofelž pšhecziwo swětnomu móćnarzej hinaŕ swoje prawo zakitacž njemóžesche), wufmja so tomu Napoleon prajicy: „Tohodla hiščeje mojim wojaŕam tšelby z rukow padacž njebudža.“ — A hlej! Pšchi cžekanju „wulkeje armeje“ z Russeje dopjelni so tele

šlowo. Dyjacam Napoleonowych wojaŕow padaču tšelby z pšchemjerzjnjnych rukow. — Šedma bě Napoleon nje-pšheczeŕcy pšhecziwo cyrkwi počzał zaŕhadzeč, tu wopuščezi joho njebjeske žohnowanjo, joho trón so počža hibač a pany. — Pšchirunaj sam našče czasy!

Derje pšchepoŕazany.

Duns Štodus, šlawny wučenc sriedžneho wěka, zetka jónu rólnika, kiž na swojeju wołow surowje klejesche a šakrowasche, dofelž jomu njechafštaŕ prawje kšodžicž. Wučeny duchowny z krótkimi krutymi šlowami joho napominajo na to poŕaza, kak dyrbi so wěčžneho zatamanja boječ, jelizo tele hrěščne, žadlawe waschnjo njewotpołoži. Rólnik so pšče to hiščeje bóle rozhněwa a praji: „Šhto macze mi tu přědowacž wo wěčžnym zatamanju? Ze-li Bóh wobzamknył, zo dyrbu zbóžny byč, kaž džěn dyrbi to hižo wědžeč, dofelž je wšchoho-wědomy, dha budu njezmólne zbóžny; je-li paŕ wobzamknył, zo dyrbu zatamany byč, dha mi cyke moje cžinjenje a wostajenje ničžo njepomha: budu tola zatamany. Šhto je taŕ na tym, hač kleju abo nic?“

Pobožny muž na njoho ščěrpnje poslučasche. Potom praji: „Wratše, je-li tomu taŕ, kaž prajiš, pšče cžo dha na polo jězdžiš, zo by swoju rolu dželał?“ pšče cžo symjo šyjesč? haj, pšče cžo so hněwasch na swojeju wołow? Ze-li Bóh wobzamknył, zo dyrbiš žně dom dželač, kaž džěn wšcho do přědka wě, stanje so to zaměšče — hač ty šyjesč abo nic, hač ty woraš abo nic, hač ze swojimaj wołomaj won jědžesč abo doma wostanjesch. Ze-li paŕ wobzamknył, zo ničžo njedyrbišč dom dželač, njedostanjesch tež ničžo, byrnje so počzil abo nic. Špytaj jenož to jónu, jědž žas dom a wostaj swoje polo pušte ležo, a hač runiž ja njewěm, šhto je Bóh wobzamknył, taŕ wjele czi wobkrucžu, zo žane štwjelco žita dom bracž njebudžesč. Wěž tohodla: Bóh je jenož tehdom wobzamknył, tebje zbóžneho ščinitč, hdyž joho kaŕnje džerziš, a tebje zatamacž, hdyž bjez-bóžne žiwjenje wjedžesč.“

Tajki dopoŕaz rólnikej woczi wotewri.

Njewotšupny pašajir.

Na jnym ruskim zaštanjščežu stojesche czah k wotjězdu hotowy; hižo druhi krócž běšče wotšlinalo. Pšchedstojiczeŕ stacije pohonjowasche ludži, kotřiž běchu so zapozdžili. Do kupeja přenjeje wjadownje zaštupi stary

knjez. Stuzownik njesefše za nim joho wěcy a położy je na sycz we wożu. Starušćk, mjehcy so synywschi, dasche sčuzownikaj hieč. Pšched samym tseczim zazwonenjom pšchihna so wyschšchi konduktor k wozej a wuhladawšchi w kupeju staroho knjeza, wobroczi so k njomu: „Prošču, pšcheshnicze so do druhoho wotdželenja.“ — „Čzohodla to?“ znapšhecziwi pucžowať. — „Tuton kupej je wobšadženy.“ — „Nó, dowolcže, kak so to ma? Do prózdnoho kupeja sym přeni pšchichoť, a njemóžach wědžecž, zo je wobšadženy.“ — „To je wšcho jene, praju wam to nětkle, zo je kupej zamdaty, a tohodla pšcheshnicze so druhdže.“ — „Ale knjez wyschšchi konduktorje, měšto sčuscha tomu, sčitóž je přeni wobšadži.“ — „Knjeze, njebudu so tohodla z wami wurycžowacž — pšcheshnicze so!“ — „Njehněwajcže mje, sym stary, pšcheshnjenjo je mi wobčežne; tu widžicže, slekł sym so hižo zwjeršchnik a jowle mam swoje wěcy.“ — „A ja wot was njesčerpnje žadam, zo byšcže so pšcheshnył, dokełž so tu wyschšchi rjadowať železnicy synje — duž prošču.“ — „Tak haj, wyschšchi rjadowať budže snadž tak dobry, zo mi tu da woštacž; ruma došč je tu za wobeju.“ — „To bycž njemóže, knjez rjadowať jězdži rady sam w kupeju, hdyž salona sobu nimamy — duž hnydom so pšcheshnicze. Nic šhwilku čzasa nimamy wjac wysche.“ — „Nó, hdyž je tomu tak, dyrbju wam šhutnje wotrycžecž, zo mam prawje a tohodla so nje pšcheshnu.“ — „Tak zawołam stacijškoho pšchedstojiczerja, zo by was sam wo to požadať.“

Z tymile słowami zawjertny so roznjemdrjeny wyschšchi konduktor a běžešche k čzetwjenej čzapcy pšchedstojiczerja, kotryž so pokornje wušněwajo wyschšchoho rjadowarja železnicy k wozej pšchewodžesche. We wofomiku bč čzetwjena čzapka w kupeju. „Šchyci so pšcheshnycž!“ zawoła inspektor na staroho knjeza. — „Dowolcže, čcu was wo wušnětlenjo prošycž, čzohodla. Wlam prawo...“ — „Prošču, woštajcže so njetriebawšchich rycži; kažu wam ždowórliwje, ale kručže, zo byšcže so pšcheshnył.“ — „To čžinicž njebudu!“ — „Tak zawołam pólcaja.“ — „Mi je prawje.“ — „Žandarm, žandarm, pójcže jow, wotwjedžcže jowle špjecziwoho pasadžira!“

Ramjenjaty žandarm zastupi do wagona. Z wotrohami šchžercžo a na staroho knjeza z porstom pokazuju so woprašča: „Tohole?“ — „Haj, toho.“ — „Knjeze, pšcheshnicze so hnydom do druhoho kupeja!“ — „Ale pšche čzo dha tajkale kručžcž?“ prašcheshche so pucžowať. — „Knjeze, njedlijcže so, zebjercže swoje wěcy a wotšalcže

so z tutoho města!“ — „Ja njepondu!“ — „Tak was wuwjedu a napischu protokol.“ — „Mojedla.“ — „Kak rěfacže?“ — „Kowle!“ Z tymile słowami poda starušćk žandarmej swoju wifitku. Tón ju wza a čzitasche wóšce: „Wjercž Gorčakow, statny kancler a ruski ministyr wukrajnych naležnosčow.“

Šrutny wyschšchi konduktor a inspektor zastanišcžca wotstupišchtaj, kak by mydło wježł. Žandarm pak žruna so kak žerdka, da starcej čzesčž (honneur) prajicy: „Wafcha jasnosčž, sym winowaty“, pšchi tym k durjam cofajo. W tym wofomiku tsecži kručžž zazwoni a čzah wotjědže. — Tuton běšche so hižo dawno w dalofosčži žhubił, ale pšchedstojiczer stojesche hišcže kak pjeńk na peronu, a lědma móžesche šchtó rozeznacž, hđže so joho čzetwjena čzapka kóncži a zacžerwjenejene woblicžo zapocžnje.

H—a.

Nětko jene rozumne slowo!

* Domjacy šředk. Šlawnoho Barlinškoho šekarja Šeima woprašča so něhdy na hłowy-bolenjo čzetwjena žónška: „Šmēm drje ja, knjez doktor, mi pšche hłowy-bolenjo radženy šředk naložowacž, mjenujcy sebi kšafy kak na hłowu kšascž?“ — „Čyle prawje tak“, wotmołwi šekar šhutnje, „jeno nješmēšž zabycž punt dobreje košbasy pšchipožicž.“

* Na šudnistwje. Šudnik: „Wy šcže wobštorženy, zo šcže prajik, wasch Šchołta je šhupišchi hačž gmejńštki woł, je to wěčno?“ — Wobštorženy: „Haj, to sym rjełk a móžu to tež dopofazacž. Pšchetož našch gmejńštki woł je jenož jónu pšchēz mały mofčikł šchoł, kiž je pšchēz našču rěčžku položeny a je pšchi tym do wody padnył a wot toho čzasa joho tam ničtó wjac horje nješrydnje. Našch Šchołta pak tam kóždy wjecžor do wody dele pada, hdyž kušł čžumpaty z korcžmy dom dže a tola tam pšchecy zasly kazy.“

* Duce z korcžmy. Šjany: „Prajcže mi, dobry pšchēcželo, je to tule na njebjū ščóncžko abo mēšacžk?“ — Čuzbnik: „Njemēm, sym tu sam cuzy.“

* Špodžiwne wumóženjo. „Haj, hlejcže, lubi ludžo, sym něhdy na džitwne waschńjo wot šujercže wumóženy byl. Wysłcže sebi, bēchmy něhdy šchwarne towaštvo hromadže. Čžołnik z 13 mojih towaštchow so krowny, so podnuri, a wšchitcy so zatepidu!“ — „Ale, kak dha sy ty tomu nježbožu wucžetnył?“ — „Ja do čžołnika šchoł nješym, dokełž žno bēchu 13 nutška a ja płowacž njemóžu.“

* Pščeklepany prošter. Prošter: „Rhuby čžesla, kiž džela nima, prosy wo mału jakmožnu.“ Do- stanje něšcto, a pščinidže za khwilu zas: „Rhuby murjer, kiž džela nima, prosy wo mału jakmožnu.“ — Rnjež: „Šcto? Wy dže bšćće tu runje hafo čžesla!“ — Prošter: „Haj, knježe, w tyh hubjenych časach jedyn wjacj z jenym handwarkom njewobstoji.“

* Dobra wina. Prošter: „Rnježe, proštu wo mału pomoc, sym rhudy.“ — Rnjež: „Scže pał strowy a sylny, móžće tola dželacž.“ — Prošter: „D knježe, hdy byšćće wědžal, kał lěni sym!“

* Rybak na hontwje. Susob (k rybakej, kiž z hontwy dže): „Na, knjež rybaka, scže dha šcto trjedži?“ — Rybak: „Haj, zajecžka sym zatšelił, bš pał hišćće tał mały, zo sym joho hnydom zasj nuts čžisnył.“

* Wjeczenjo. Hólčec dyrbi na mjezy hušy pasčž. Tola widži njedaloto krusčwinu z dobrymi krusčwami a zalže na nju. Mjez tym zalžu hušy na ščfodu. Čuzy hospodač a wobšedžer pščinidže a wottynje hólcej někotre z kjom. Tón pał čžeknje so smějo: „Nětko pas sebi hušy mały kus sam!“

* Swěrna lubosčž. Muž, kotromuž bš žona čžekla, da do nowinow štaicž: „Sym swoju žonu zhubił. Sprawnj namakač njecž sebi ju zdžerž.“

* Pilny dželacžer. Krawc, kotryž čžyšće prawje zlutniwe žiwjenjo započecž, wotnyłsi sebi, zo čže předy hačž na šćicžo dže, wotwał sobu womłócžicž. Joho hólcaj młócžestaj sobu. Wonaj biješctaj hranu. Krawc pał rjekny: „Hólčctaj, wój pšćec młócžctaj, ja čžu trochu poškhwatačž, a tohodla druhdny hušćischo klepnu. Čžu potom zasj na šćicžo.“

* Pšćehladowanjo kaserny. „Scže z jědžu špokojom?“ — „Haj, knjež general.“ — „Kał je z mjasom? Njedostawa jedyn wulku, a druhi mału časťtu?“ — „Ně, knjež general, wone su wšćh małe.“

* Wěrna podawizna. K wosobnomu knjezej pščinidže „handwarški“ po proščenju. Dostanje po nowym pjenježtu; pohlada na njón a rjeknje: „To trjedži!“

* Kotry z naju dyrbi ležecž? Motakec kmočr džesče kšetro škurjenu ze susodneje wy z korcžmy dom. Wonka mjez polami wupadny jomu kij z ruki. — „Nó, to je mi ščwarna wobrada!“ wón mudrujo rjekny; „žhibnu-li so po tebj, walu so na zemju. Šdnyž budu ležecž, ty mje njezběhnješč, duž lež radščo ty“, a džesče so motyfujo dale.

* Šcto sučji kšlěb wščo móže. „Bšž pěknie sučji kšlěb“, praji wuj z kšetrie čžerwjenyj nosom małomu Janej, „wot toho změješč prawje čžerwjene licžka.“ — „Wujo“, wotmołwi mały Jan, „dha drje sy ty sučji kšlěb šchnupował?“

* Ze ščule. Wucžer: „Šcto wostanje wysče, hdyž 10 wot 10 wotčehnješč?“ — Ščuler mjelcži. — Wucžer: „Nó, dha posłhaj, hdyž czi macž 10 pjenježkow da, a ty je zhubišč, šcto ty potom w swojej kapšy mašč?“ — Ščuler: „Džeru.“

* Mudry wysčšči. Wojerški wysčšči: „Posłhaj- cže, feldweblo! Tónle Wosčžij ma tola za wuščomaj; čas žiwjenja nješym tał pščeklepanoho pachola widžal. Wuhladam kadlu wčžora wječžor pozdže na hašy a wołam za nim: »Wosčžijo, Wosčžijo!« Młój kadla pał ani nje- posłha, a hdyž za nim bšžu a joho hrabnu, dha šćće wón to ani njeje.“

* Dobra wurycž. Wojacy bšču na ščelenju. Tarcž, do kotrežž so mčrjachu, bšču na blizke wrota zepřeli. Jedyn z nich nicžo njetrječowasče. Šdnyž tohodla wysčšči pumpotasče, wotmołwi: „Wšćitcy nje- pšćeczelowje tola z jenymi wrotami njepščinidu. Za tyh ščelam, kotšž póbła wulěžu.“

* Ze ščulšćkoho žiwjenja. Hólčec, kiž bšćče přeni džer w ščuli pobnył, dyrbi doma na taflu smužki pišacž. Šdnyž bš so jomu wostudžiko, praji jara staro- sežiwje macžeri: „Macž, to budže so mi tola bóržy ruka jěšć.“

* Móžješč derje licžicž? Žona swari na muža: „Sy pał ty hčupy; pšćedawasč punt mjaša 10 nowych tuńščo, hačž Žabran a Kuncžik a tamni rěžnicy!“ — „Nó, tał budu lěto pozdžischo bohaty.“

* Mudry wucžer. Jedyn wucžer pščinidže do korcžmy, hđžž mčjachu jara hruboho wotrocžka. Šdnyž bš tutón tež naščomu wucžerjej něšcto nawěščał, praji tón: „Wasč wotrocžł je hruby kaž našč mčšćžanosta (bürgermeister).“ Šdnyž mčšćžanosta tute šłowo žhoni, wón wucžerja wobškorži žadajo sebi, zo by tamnu rycž wrócžo wzał. Wucžer šćini to z tutymi šłowami: „Wotrocžł we korcžmje K. njeje tał hruby kaž našč mčšćžanosta.“

* Rnjež Baron (widžo zahrodnička šłowčžiny wob- rěžowacž): „Šcto dha tola te suče hažy wotrěžujecže, na tyh džer byčju hišćće sušćene šłowki rostke.“

Zapis duchownych.

(W novembriu 1885.)

A. 3 budyschsteje diöcese.

Joho mikofež, najdoštojnishi kněz Franciskus Bernert, biskop w Azotuz, japoschtofski wifar w kra-
lestwoje sakskim, administrator ecclesiasticus w sakskej
Hornjej Łužicy, tachant kapilla swj. Pětra w Budy-
schinje, Dr. theol., komthur kral. sakš. zastužbnoho
rjada atd., rođz. w Grafensteinje w Čzechach 4. hapryla
1811; wuswjeczeny 4. aug. 1834, wuzwoleny za tachanta
28. julija 1875, za biskopa swjeczeny 19. mërca 1876.

1) W Budyschinje: a) w konsistoriu: f. Jakub
Kuczant, can. cap. senior; f. Pětr Šchołta, can.
cap. cantor; b) w serbskej cyrkwi: f. Michał Hórnik,
farač; f. Jakub Skala, kaplan (sobu za Hajnicy);
c) w tachantskej cyrkwi: f. Józef Schönberner,
dopoldn. předač; f. Jurij Kummer, katecheta (sobu
za Bžej a Lubij); d) na wučerńskich wustawach: f.
Hermann Blumentritt, direktor seminaru; f. Józef
Dienst, direktor tachantskeje wučerńje.

2) W Brunowje: w tu khwilu ničto njeje.

3) W Grunawje: f. Adolf Brendler, farač.

4) W Khróšćicach: f. Jakub Werner, farač; f.
Jakub Šchołta, 1. kaplan; f. Filip Rězač, 2. kaplan.

5) W Königshainje: f. Pawoł Reime, farač;
f. Franc Czornak, kooperator.

6) W Marijnej Hwězdze: f. Dr. Jan Khrystostom
Eiselt, propst; f. Alexander Hirschfel, kaplan; f.
Wincenc Wielkind, kaplan; f. Hugo Fug, kaplan.

7) W Marijnym Dole: f. Niward Rößler,
propst; f. Innocenc Sawort, kaplan; f. Joachim
Felber, kaplan.

8) W Njebjelczicach: f. Mikławš Smoła, farač;
f. August Kubasch, kaplan.

9) W Nowym Leutersdorfje: f. Józef Reil, farač.

10) W Radworju: f. Jakub Bart, administrator.

11) W Raibicach: f. Jakub Bensch, can. a farač;
f. Mikławš Bjedrich, kaplan.

12) W Reichenawje: f. Jan Hornig, farač.

13) W Róžencze: f. Tadej Natuš, administrator.

14) W Šchpitalu: f. Jan Nowak, administrator.

15) W Seitendorffe: f. Karl Junge, can. a
farač; f. Julius Junge, kaplan.

16) W Šchërachowje: f. Jakub Žur, farač; f.
Franc Löbmann, kaplan.

17) W Bostrowcu: f. Anton Müller, farač;
f. August Rönšch, kaplan.

18) We Wotrowje: f. Jakub Herrmann, farač.

19) W Žitawje: f. Franc Kral, farač.

20) We Worflecach: w tu khwilu ničto njeje.

21) W Huscy: f. N. Paresen, kaplan.

Wschis p.: W Prahy w serbskim seminaru: f.
Jurij Zuscžanski, přašes, archbiskopski notar.

B. 3 dreždžansteje diöcese.

1) W Dreždžanach: a) kralowste dwórste duchown-
stwo: f. Jakub But, 1. dwórski kaplan, přašes kon-
fistoria; f. Eduard Machaczek, 2. dwórski kaplan,
wifariatiski radžiczeč; f. Ludwik Wahl, 1. dwórski předač,
wifariat. radž.; f. Ludger Potthoff, 2. dwórski předač.
b) W Starých Dreždžanach: f. Pětr Will, farač a
superior, konsistorialny radžiczeč; kaplanojo: f. Anton
But, přašes bratstwa smjertneje styšnosće a direktor
progymnasia; f. Józef Müller, 1. katechet a swje-
dženiski ranšchi předač; f. Richard Galm, wučer na
progymnasiju a přašekt; f. Oskar Manfroni, wučer
na progymnasiju; f. Eberhard Klein, 2. katechet; f.
Alexander Hartmann, 3. katechet; f. Jurij Bibsch,
4. katechet. c) W Nowých Dreždžanach: farste město
w tu khwilu hišćeje njewobsadžene. d) W Friedrich-
stadtu: f. Pětr Krecžmer, farač. e) W Józefinym
wustawje: f. Kaspar Brieden, kaplan. f) Pola
přynca Jurija: f. Dr. Adolf Frišen. g) Wojerški
farač: f. Karl Maaž.

2) W Altenburgu: f. Wilh. Sparka, f. admin.

3) W Annabergu: f. Fischer, farški zastaraczeč.

4) W Cwikawje: f. Heinrich Salm, farač.

5) W Freibergu: f. Anton Pattoni, f. admin.

6) W Hubertusburgu: f. M. Wowcžeč, farač.

7) W Rhenmich: f. Jan Reipert, farač; f.
Richard Lengsfeld, kaplan.

8) W Lipsku: f. Józef Fuhr, farač; f. Hubert
Schmittmann, kaplan.

9) W Mišchnje: f. Heinrich Mannel, f. admin.

10) W Pirnje: f. Józef Plewka, farač.

11) W Plawnje: f. Theodor Wierž, kaplan.

12) W Radebergu: f. August Nowak, farač.

13) W Reichenbachu: f. Pawoł Richter, kaplan.

14) W Rothschönbergu: f. Karl Hensgen, kaplan.

15) We Wechselburgu: f. Józef Brill, kaplan.

C. 3 wrótsławsteje diöcese.

W Kulowje: f. Robert Krause, kaplan; f. Jurij
Nowak, kaplan.

Kraje a jich wjeřehojo.

Němste kraje.

Sakska: 271,⁸³ □ mil.; 2,760,342 wobydlerjow; (73,349 katolikow, 52,097 Serbow). Kral Albert I., rodź. 23. hapr. 1828, na trón pšichof 29. okt. 1873, zwěr. 18. jun. 1853 z Karolu wot Wafsa, rodź. 5. aug. 1833. — Bryncefna Šilžbjeta, rodź. 4. febr. 1830, wudowa wójwody Ferdinanda wot Genua. — Brync Jurij, rodź. 8. aug. 1832, wožen. 11. meje 1859 z Hanu Mariju, sotru portug. krala, rodź. 21. jul. 1843, zwudowjeny 6. febr. 1884; jeju dječči su: Ma-thilda, rodź. 19. měrca 1863; Bjedrich August, rodź. 25. meje 1865; Marija, rodź. 31. meje 1867; Jan Jurij, rodź. 10. jul. 1869; Max, rodź. 17. nov. 1870; Albert, rodź. 25. februara 1875.

Anhaltfska. Wójwoda: Bjedrich, rodź. 29. hapr. 1831.

Badenska. Wulfowójwoda: Bjedrich Wilhelm, rodź. 9. septembra 1826.

Bajerfska. Kral: Ludwik II., rodź. 25. aug. 1845.

Braunschweigfska. Wójwodstwo. Brync-regent: Albrecht, pruski prync.

Hessenska. Wulfowójwoda: Ludwik IV., rodź. 12. septembra 1837.

Lippe-Detmold. Wjetch: Bjedrich Wolde-mar, rodź. 18. hapr. 1824.

Lippe-Schaumburg. Wjetch: Adolf, rodź. 1. augusta 1817.

Mecklenburg-Schwerin. Wulfowójwoda: Bjedrich Franc III., rodź. 19. měrca 1851.

Mecklenburg-Strelitz. Wulfowójwoda: Bjedrich Wilhelm, rodź. 17. oktobra 1819.

Odenburgfska. Wulfowójwoda: Bjedrich Pětr, rodź. 8. julija 1827.

Pruska. Kral: Wilhelm I. němfski kejšor, rodź. 22. měrca 1797. Krónprync: Bjedrich Wilhelm, rodź. 18. oktobra 1831.

Reuß-Greiz. Wjetch: Hendrich XXII., rodź. 28. měrca 1846.

Reuß-Schleiz. Wjetch: Hendrich XIV., rodź. 28. meje 1832.

Sakska-Weimar-Eisenach. Wulfowójwoda: Korla Alexander, rodź. 24. junija 1818.

Sakska-Meiningen. Wójwoda: Jurij II., rodź. 2. hapr. 1826.

Sakska-Altenburg. Wójwoda: Ernst, rodź. 16. septembra 1826.

Sakska-Roburg-Gotha. Wójwoda: Ernst II., rodź. 21. junija 1818.

Schwarzburg-Sondershausen. Wjetch: Korla Günther, rodź. 7. augusta 1830.

Schwarzburg-Rudolstadt. Wjetch: Jurij, rodź. 23. novembra 1838.

Waldeck. Wjetch: Jurij, rodź. 14. jan. 1831.

Württembergfska. Kral: Karl I., rodź. 6. měrca 1823.

Druhe europske kraje.

Belgifska. Kral: Leopold II., rodź. 9. hapr. 1835.

Bosharfska. Wjetch: Alexander I., rodź. 5. hapr. 1857.

Čžornohórfska. Wjetch: Nikola I., rodź. 25. septembra 1841.

Danska. Kral: Khrystian IX., rodź. 8. hapr. 1818.

Francóžfska. Pšchedyha republiki: Jules Grévy.

Gričijska. Kral: Jurij I., rodź. 24. decembra 1845.

Italfska. Kral: Humbert, rodź. 14. měrca 1844.

Sendželska. Kralowna: Viktorija, rodź. 24. meje 1819.

Liechtenstein. Wjetch: Jan II., rodź. 5. okt. 1840.

Monako. Wjetch: Karl III., rodź. 8. dec. 1818.

Nižozemfska (Holland). Kral: Wilhelm III., rodź. 19. febr. 1817.

Portugal. Kral: Ludwik I., rodź. 31. okt. 1838.

Rakuska (Awstrija). Kejšor: Franc Józef I., rodź. 18. augusta 1830. Krónprync: Rudolf.

Rom (cyrtwinfski stat). Pamž: Leo XIII., rodź. 2. měrca 1810, wuzwol. 20. febr. a krónowaný 3. měrca 1878.

Rumunfska. Kral: Karl I., rodź. 28. hapr. 1839.

Ruska. Kejšor: Alexander III., rodź. 10. měrca 1845. Krónprync: Miklawš.

Serbfska. Kral: Milan I. Obrenowicz, rodź. 4. augusta 1852.

Španijska. Kral: Alfons XII., rodź. 28. novembra 1857.

Šwajcarfska. Republika.

Šwejdowfska. Kral: Oskar II., rodź. 21. januara 1829.

Turkofska. Sultan: Abdul-Hamid-Khan, rodź. 22. sept. 1842.

